Omne principium grave

Incipe perficias auxiliante DEO

Conradus Sauer

Mein eigent handt

Anno 1. 6. 21.

den 23 Aprilis

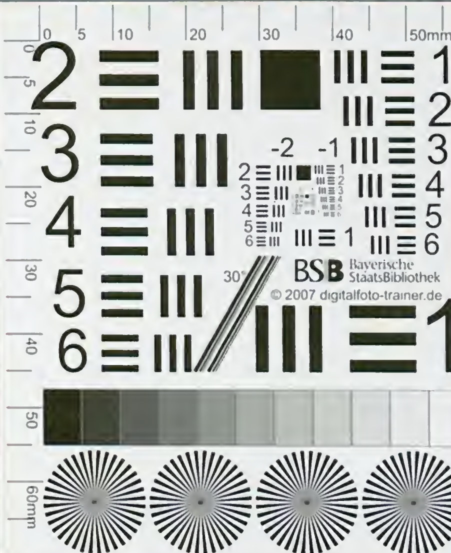
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CATVLLVS.

1623

CATVLLVS.

CATVLLVS. TIBVLLVS. PROPERTIVS.

HIS ACCES-
SERVNT
CORN. GALLI
FRAGMENTA.

Chmiel

BASILAEE PER NICO-
laum Bryling. Anno
1563.

1623

Hunc librum Nobiliss. pixta et doctiss. Io
Nicolaus à Post studiosus in Academia
Ernestinâ dono dedit erudito nec non
honesto juveni viro Ludolpho Chin
nuncio Bortori in perpetuam amoris te
iam aeternamque sui memoriam, factum
Rinteln Ao 1620

CATVLLI VITA
EX PETRI CRINITI LIBRO SECVNDO DE Poetis latinis.

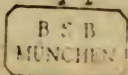
CAIVS Valerius Catullus, Veronæ natus, quo tempore Ter. Varro in urbe claruit. quidam Crispum Sallustium Catullo supparem faciunt. A Catulli autem natalibus ad P. Vergilium paulominus quàm duodeuiginti anni connumerantur, si quorundam annales sequimur, quando & illud constat, carmen de passere Lesbiæ ad Vergilium missum:

Sic forsan tener ausus est Catullus
Maggno mittere passerem Maroni.

Cæterũ nõ humili loco aut obscuro natus est: siquidẽ eius patrẽs (autore Suetonio) Iulij Cæsaris hospitio usus est. Val. autẽ Catullus primo traditur à Mallio Romam deductus, cum adhuc in tenera ætate ageret, pauloque mox ingenij facilitate & doctrina adeò Romæ accceptus, atque ciuibus gratus, ut M. Tullij patrocinium meruerit: quod ipsum elegianti epigrammate ingenuè testatus est, quo gratias Ciceroni patronoque egit:

Disertissime Romuli nepotum,
Quot sunt, quotque fuere Marce Tulli,
Quotque post alijs erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, pessimus omnium poeta,

a 2 Tanto

Tanto pessimus omnium poeta.
Quanto tu optimus omnium patronus.

Mallium uero & eius nuptias magno studio celebrauit, cũ quo se excusat parũ sibi licere ueteres amores (ut antea) decantare: quoniã fratrem amiserit, ex quo studium inquit suum scribendi carminis se abiecisse. Sic enim ad Mallium:

Seu tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe quàm merser fortunæ fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
Tempore quo primũ uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cum ætas florida uer ageret,
Multa satis lusi, non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mor
Abstulit, heu misero frater adempte mihi:
Tu mea tu moriens fregisti commoda frater,
Tecum una tota est nostra sepulta domus.

Inter cæteros amicos Furium & Aurelium dilexi Cinnam quoq; Cornificium, Fabullum, & Verann um, quem alicubi & Verannio lum blanditer app lat: puellam præterea Ipsithillam ciuem suã, & Cl diam amauit, quam ficto nomine Lesbiam dicit: sic ti Medaurensis Apuleius testatur in oratione ad C Maximum. Eruditorum consensu docti cognom accepit: ita enim peculiari epithero Catullus cens atq; hunc quidem Ouidius Vergilianę maiestati ponit, tãtum nominis apud eruditos ac laudis est sequutus, Sed & uersus ipsius, quanquã ut duriusc notant

notantur, quod uterq; Plinius asserit: sectatores tamen in his habuit complures sicuti Pompeiū Saturninum, & Sentium augurem, qui Catulli epigrāmata, ac Licinij, mira diligentia & studio sunt æmulati, ut aliàs diximus. Val. quoq; Martialis Catullum sibi ij si audacter præponit. Sic enim ad Macrum:

Nec multos mihi præferas poetas,
Vno sed tibi sim minor Catullo.

Opus suum ad Nepotem Cor. misit uirum doctrinæ & rerū cognitione egregium. Diuiditur autem in libros III. ut primus Lyricos, secundus elegidia, tertius autem epigrammata contineat: ad hunc enim modum ordinem ferè meliorem custodiemus. Elegiam de coma Berenices ex poeta Callimacho in Latinos numeros conuertit: eamq; ad Ortalū amicum misit, quę in Elegiarum adhuc libro legitur. Idem Val. Catullus à Fabio Quintiliano & Diomede inter iambicos reponitur ab alijs inter Lyricos: in Atticis uerò Noctibus ut elegantissimus & mundissimus à Gellio laudatur, qui eius quoq; carmen ut uenustissimū celebrat. Neq; illud omittendum, fuisse ab ipso Catullo & alia composita: nam & à Latinis grāmaticis afferūtur uersiculi aliquot, quos in hoc opere haud inuenies, ex quo deprauatum adhuc, inuersumq; alicubi Catulli carmen est. Tū illud in primis, quo Egnatianis ineptijs illudit, quod ex ipsa lectione cōstare omnibus potest. C. autem Plinius libro Hist. naturalis XXIX. ad Cæs. Vespasianū, cū de magia differit, amatorium de incantamentis carmē a Catullo editum refert. Hinc Theocritus, inquit, apud Græcos, Catulli

apud nos, proximeq; Vergilij incantamentorum as matoria imitatio. Sed & carmen Ithyphalcum scripsit, ut est optimus testis Maurus Terentianus ad Nouatemum, qui hos Catulli uersiculos citat:

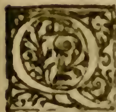
Et ferme modus hic datur à plerisq; Priapo,
Inter quos cecinit carmen quoq; tale Catullus.
Hunc tibi lucum dedico, consecroq; Priape,
Qua domus tua Lampasci est, quaq; Priape.
Nam te praecipue in suis urbibus colit ora
Hellespontiaca caeteris ostreosior oris.

Caesarem maxime Iulium, Phormianū Mamurram, & Nonīū Strumam, iambicis nominatim proscidit, ex ueterum consuetudine, ut C. Lucullus iambicorum autor, Luciliusq;, & Naeuius. Dignumq; illud uideri potest, quod ipse Caesar cū perpetua sibi stigmata (ut ait Suetonius) imposita uideret ex Catulliano carmine de Mamurra, eadem tamen die poetā ipsum coenę adhibuit, simulq; hospitio suo nō secus atq; antea, uti eum permisit. Mortuus autem Romae est iuuenili admodum aetate (& ut quidā putarunt) annum circiter XXX. agens, quo tempore P. Maro, uelut ex annalibus Eusebij colligitur, in urbe Cremona studijs operam daret. Vulgatum quoq; de Valer. Catullo illud:

Tantum parua suo debet Verona Catullo,
Quantum magna suo Mantua Vergilio.

C. VA

C. VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORN. NEPOtem Libellus.

QVOI dona lepidum nouū libellum,
Arido modò pumice expolitum
Corneli? tibi: nanq; tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
Iam tum, cùm ausus es unus Italorū
Omne æuū trib^9 explicare chartis,
Doctis Iuppiter, & laboriosis.
Quare habe tibi quicquid est libelli,
Qualecunq; quidem ora per uirorum
Plus unio maneat perenne seclo.

AD PASSEREM LESBIÆ.

Passer deliciæ meæ puellæ,
Qui cum ludere, quem in sinu tenere,
Cui primùm digitum dare appetenti,
Et acreis solet incitare morsus,
Cum desiderio meo nitenti,
Charum nescio quid lubet iocari,
Et solatiolum sui doloris,
Credo, ut tum grauis acquiescat ardor,
Secum ludere, sicut ipse, possem,
Et tristeis animi leuare curas:
Tam gratum mihi, quàm ferunt puellæ

Pernicí aureolum fuisse malum,
Quod zonam soluit diu ligatam.

DE PASSERE MORtuo Lesbiæ.

Lugete ô Veneres, Cupidinesq́;,
Et quantum est hominum uenustiorum,
Passer mortuus est meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suamq́; norat
Ipsam, tam bene, quam puella matrem:
Nec sese à gremio illius mouebat:
Sed circumsiliens modò huc, modò illuc,
Ad solam dominam usq; pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quenquam:
At uobis malè sit malæ tenebræ
Orci, quæ omnia bella deuoratis,
Tam bellum mihi passerem abstulistis,
O factum malè, ô miselle passer,
Tua nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

DE PHASELO, QVO IN PATRIAM reuectus est.

Phaselus ille quem uidetis hospites,
Ait fuisse nauium celerrimum,
Neq; ullius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret uolare, siue linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare littus, insulasúe Cycladas,

Rodum,

Rhodumq; nobilē, horridamq; Thraciam,
Propontida, trucem'ue Ponticum sinum,
Vbi iste post phaselus, antea fuit
Comata sylua: nam Cytorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica, & Cytore buxifer
Tibi hæc fuisse & esse cognitissima
Ait phaselus, ultima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine,
Tuo imbuisse palmulas in æquore,
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse, læua, siue dextera
Vocaret aura, siue utrunq; Iuppiter
Simul secundus incidisset in pedem:
Neq; ulla uota littoralibus dijs
Sibi esse facta, cum ueniret à mari
Nouissime hunc ad usq; limpidum lacum.
Sed hæc prius fuere, nunc recondita
Senet quiete, seq; dedicat tibi
Gemelle Castor, & gemelle Castoris.

AD LESBIAM.

Viuamus mea Lesbia, atq; amemus,
Rumoresq; senum seueriorum
Omnes unius æstimemus assis.
Soles occidere & redire possunt,
Nobis cum semel occidit breuis lux,
Nox est perpetua una dormienda.
Da mi basia mille, deinde centum,
Dein mille altera, da secunda centum,
Dein usq; altera mille, deinde centum.

Dein cum millia multa fecerimus,
Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut ne quis malus inuidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

AD FLAVIVM.

Flaui delicias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atq; inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses:
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri.
Nam te non uiduas iacere noctes
Ne quicquam tacitum cubile clamat,
Sertis & Syrio flagrans oliuo:
Puluinus'q; peræq; & hic, & illic
Attritus tremuliq; cassa lecti
Argutatio, inambulatioq;.
Nam ni præualet ista nil taceres.
Cur non tam latera exfututa pandas,
Ni tu quid facias ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, maliq;.
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

AD LESBIAM.

Quæris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superq;?
Quàm magnus numerus Libyssæ arenæ
Laserpiciferis iacet Cyrenis
Oraclum Iouis inter æstuosi,
Et Batti ueteris sacrum sepulcrum,
Aut quàm sidera multa, cum tacet nox,

Furti-

Furtiuos hominum uident amores
Tam te basia multa basiare
Vesano satis, & super Catullo est,
Quae nec pernumerare curiosi
Possint, nec mala fascinare lingua.

AD SE IPSVM.

Miser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides perisse, perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum uentitabas, quò puella ducebat
Amata nobis, quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
Quae tu uolebas, nec puella nolebat.
Fulsere uerè candidi tibi soles.
Nūc iā illa nō uult, tu quoq; impotēs es: nec
Quae te fugit sectare, nec miser uiue,
Sed obstinata mente perfer, obdura.
Uale puella, iam Catullus obdurat,
Nec te requiret, nec rogabit inuitam
At tu dolebis, cum rogaberis nulli.
Scelesta te'ne? quae tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
At tu Catulle destinatus obdura.

AD VERANNIVM.

Veranni omnibus è meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis,
Venisti ne domum ad tuos penates?
Fratresq; unanimes, tuamq; matrem?

Venisti

Venisti? ô mihi nuncij beati,
Visam te incolumem, audiamq; Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos est tuus: applicansq; collum
Iucundum os oculosq; suauiabor.
O quantum est hominum beatiorum.
Quid me lætius est, beatius'ue.

DE VARRI SCORTO.

Varrus me meus ad suos amores
Visum duxerat e foro ociosum:
Scortillum, ut mihi tum repentè uisum est,
Non sanè illepidum, nec inuenustum.
Huc ut uenimus, incidêre nobis
Sermones uarij: in quibus, quid esset
Iam Bithynia, quomodo se haberet,
Et quonam mihi profuisset ære.
Respondi, id quod erat, nihil, neq; ipsi,
Nec prætoribus esse, nec cohorti
Cur quisquam caput unctius referret,
Præsertim quibus esset irrumator
Prætor, nec faceret pili cohortem.
At certe tamen inquiunt, quod illic
Natum dicitur, ære comparasti
Ad lecticam homines. ego, ut puellæ
Vnum me facerem beatiorum,
Non inquam mihi tam fuit malignè,
Vt prouincia quod mala incidisset,
Non possem octo homines, parare rectos,
At mi nullus erat neq; hic, neq; illic,
Fractum qui ueteris pedem grabati

In collo

In collo sibi collocare posset.
Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso, inquit, mihi mi Catulle paulum
Istos commodita, uolo ad Serapin
Ferri mane. mane, inquio puellæ,
Illud quod modò dixeram me habere,
Fugit me ratio: meus sodalis
Cinna est grauis. is sibi parauit.
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Vtor tam bene quàm mihi pararissem.
Sed tu insulsa, mala, & molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

AD FVRIVM ET AVRELIVM.

Furi & Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit Indos,
Longe ubi littus resonante Eoa
Tunditur unda.
Siue in Hyrcanos, Arabesque molleis,
Seu Sacas, sagittiferosque Parthos,
Siue qua septemgeminus colorat
Æquora Nilus.
Siue trans altas gradietur Alpeis,
Cæsaris uisens monimenta magni
Gallicum Rhenum, horribiles &, ultimosque Britannos.
Omnia hæc quæcunque feret uoluntas
Cœlitum, tentare simul parati,
Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta:
Cum suis uiuat, ualeatque mœchis,

Quos

Quos simul complexa tenet trecentos,
Nullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens.
Nec meum spectet, uelut ante, amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimus flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est.

IN ASINIVM.

Inter cœnam Asini manu sinistra
Non belle uteris in ioco, atq; uino.
Tollis lintea negligentiorum
Hoc salsum esse putas? fugit te inepte,
Quamuis sordida res, & inuenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit: est enim leporum
Disertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte,
Quod me non mouet æstimatione,
Verum est *μνημόσυνον* mei sodalis.
Nam sudaria Sætaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Verannius: hoc amem necesse est,
Vt Veranniolum meum, & Fabullum.

AD FABVLLVM.

Cœnabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dij fauent, diebus,
Si tecum attuleris bonam atq; magnam
Cœnam, non sine candida puella

Et uino, & sale, & omnibus cachinnis.
Hæc si inquam attuleris Fabulle noster,
Cœnabis bene: nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum,
Sed contrà accipies meos amores:
Seu quid suauius, elegantius' ue est.
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt Veneres, Cupidinesq́;
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum te faciant Fabulle nasum.

AD CALVVM LICINIUM Oratorem.

Ni te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
Odissem te odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quid ue sum locutus,
Cur me tot male perderes poetis?
Isti dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum.
Quod si (ut suspicor) hoc nouũ ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non est mi male, sed bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
Dij magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuò ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non, non hoc tibi salse sic abibit:
Nam si luxerit, ad liberariorum
Curram scrinia, Cæsios, Aquinos,

Suffe

Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his supplicijs remunerabor.
Vos hinc interea ualete, abite
Illuc, unde malum pedem attulistis,
Sécli incommoda, pessimi poetæ
Legistis, malè me marem putastis,
Si qui forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusque uestras
Non horrebitis admouere nobis.

AD AVRELIVM.

Commendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
Vt si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
Conserues puerum mihi pudice.
Non dico à populo: nihil ueremur
Istos qui in platea modò huc, modò illuc
In re prætereunt sua occupati:
Verum à te metuo, tuoque pene
Infesto pueris bonis, malisque,
Quem tu, quà lubet, ut lubet moueto,
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
Hunc unum excipio ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens, furorque uecors
In tantam impulerit sceleste culpam,
Vt nostrum insidijs caput lacessas,
Ah tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphanique, mugilesque.

AD

AD AVRELIVM ET Furium.

Pædicabo ego uos,& irrumabo
Aureli Pathice,& cinæde Furi.
Qui me ex uersiculis meis putatis,
Quòd sunt molliculi,parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum,uersiculos nihil necesse est:
Qui tum denique habent salem,ac lepôrem,
Si sunt molliculi,ac parum pudici,
Et quod pruriat incitare possunt,
Non dico pueris,sed ijs pilosis,
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos qui millia multa basiorum
Legistis,male me marem putastis,
Si qui fortè mearum ineptiarum
Lectores eritis,manusque uestras
Non horrebitis admouere nobis,
Pædicabo ego uos,& irrumabo.

AD COLONIAM.

O Colonia quem cupis ponte lædere longo,
En salire paratum habes,sed uereris inepta
Crura ponticuli,sub his totus irredituus
Ne supinus eat,cauaque in palude recumbat.
Si tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel sali subsuli sacra suscipiantur,
Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputque,pedesque:
Verum totius ut lacus,putidæque paludis

Liuidissima, maximeq; est profunda uorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna.
Cui cum sit uiridissimo nupta flore puella,
Vt puella tenellulo delicatior hœdo,
Asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni.
Nec se subleuat, ex sua parte, sed uelut alnus
In fossa liguris iacet separata securi,
Tantundem omnia sentiens, quàm si nulla sit usquã.
Talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoq; nescit.
Hunc ego uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repentè excitare ueternum,
Et supinum animum in graui derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

AD AVRELIVM.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modò, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut alijs erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clàm. nam simul & iocaris una.
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra. nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui, si id faceres satur, tacerem.
Nunc ipsum id doleo, quòd esurire
Ne meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico.
Nec finem facies, uis irrumatus,

AD

AD VARVM.

Suffenus iſte Vare, quem probè noſti,
Homo eſt uenuſtus, & dicax, & urbanus,
Idemq; longè plurimos facit uerſus.
Puto eſſe ego illi millia aut decem, aut plura
Perſcripta, nec ſic, ut fit, in Palimpſeſto
Relata, chartæ regiæ, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana
Directa plumbo, & pumice omnia æquata.
Hæc cum legis, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus, caprimulgus, aut foſſor
Rurſus uidetur, tantum abhorret, ac mutat.
Hoc quid putemus eſſe? qui modò ſcurra,
Aut ſi quid hac re triſtius uidebatur,
Idem infaceto eſt infacetior rure,
Simul poemata attigit: neq; idem unquam
Æquè eſt beatus, ac poema cùm ſcribit,
Tam gaudet in ſe, tamq; ſe ipſe miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neq; eſt quiſquam,
Quem non in aliqua re uidere Suffenum
Poſsis. ſuus cuiq; attributus eſt error.
Sed non uidemus manticæ quid in tergo eſt.

AD FVRIVM.

Furi, cui neq; ſeruus eſt, neq; arca,
Nec cimex, nec araneus, nec ignis,
Verùm eſt & pater, & nouerca, quorum
Dentes uel ſilicem comeſſe poſſunt,
Eſt pulchrè tibi cum tuo parente,
Et cum coniuge lignea parentis.
Nec mirum: bene nam ualetis omnes,

 Pulchrè

Pulchrè concoquitis, nihil timetis,
Non incendia, non graueis ruinas,
Non facta impia, non dolos ueneni,
Non casus alios periculorum,
At qui corpora sicciora cornu,
Aut si quid magis aridum est, habetis,
Sole, & frigore, & esuritione,
Quare non tibi sit bene, ac beate:
A te sudor abest, abest saliua,
Muccusq;, & mala pituita nasi,
Hanc ad munditiam adde mundiorem,
Quòd culus tibi purior sal illo est,
Nec toto decies cacas in anno:
Atq; id durius est faba, & lapillis:
Quod tu si manibus teras, fricesq;,
Non unquam digitum inquinare posses.
Hæc tu commoda tam beata Furi
Noli spernere, nec putare parui:
Et sestertia quæ soles precari
Centum desine: nam sat es beatus.

AD PVERVM.

O qui flosculus es iuuenculorum,
Non horum modò, sed quod aut fuerunt
Aut posthac aliis erunt in annis,
Mallem delicias mihi dedisses,
Quàm est, cui neq; seruus est, neq; arca,
Quàm sic te sineres ab isto amari,
Qui nil est. homo bellus, inquies, est,
Sed bello huic, neq; seruus est, neq; arca.

Hæc tu quàm lubet obrue, eleuaq́,
Nec seruum tamen ille habet neq; arcam.

AD THALLVM.

Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo,
Vel anseris medullula, uel hinnula tenella,
Vel pene languido senis, situq́; araneoso.
Idemq́; Thalle turbida rapacior procella,
Cum dira maris hyems aues ostendit oscitantes,
Remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,
Sudariumq́; Setabum, catagraphosq́; Thynos,
Inepte quæ palàm soles habere tanquam auita,
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, manusq́; mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter æstues, uelut minuta magno
Deprensa nauis in mari uesaniente uento.

AD FVRIVM.

Furi uillula nostra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad Fauoni,
Nec sæui Boreæ, aut Apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atq; pestilentem.

AD PVERVM SVVM.

Minister ueteli puer falerni
Infer mi calices amariores,
Vt lex Posthumiæ iubet magistræ
Ebriosa acino ebriosioris.
At uos quò lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies, & ad seueros
Migrate, hic merus est Thyonianus,

AD VERANIVM ET Fabullum.

Pisonis comites,cohors inanis.
Aptis sarcinulis,& expeditis
Verani optime,tuq; mi Fabulle,
Quid rerum geritis?satis'ne cum isto
Vappa frigoraq; & famem tulistis?
Ec quidnam in tabulis patet lucelli
Expensum:ut mihi,qui meum secutus
Praetorem,refero datum lucello.

AD MEMMIVM.

O Memmi bene me,ac diu supinum,
Tota ista trabe lentus irrumasti:
Sed,quantum uideo,pari fuisti
Casu:nam nihilo minore uerpa
Es fartus:pete nobiles amicos,
At uobis mala multa dij,deaeq;
Dent opprobria Romuli,Remiq;.

IN MAMVRRAM.

Quis hoc potest uidere?quis potest pati,
Nisi impudicus,& uorox,& aleo?
Mamurram habere,quod comata,Gallia
Habebat,& cuncta ultima Britannia:
Cinaede Romule hoc uidebis,& feres?
Es impudicus,& uorox,& aleo.
Et ille nunc superbos,& superfluens
Perambulabit omnium cubilia,
Vt albulus columbulus Dionaeus?
Cinaede Romule hoc uidebis,& feres?
Es impudicus,& uorax,& aleo,

Eo'ne nomine imperator unice
Fuisti in ultima Occidentis insula,
Vt ista uestra diffututa mentula
Ducenties comesset, aut trecenties:
Quid est? an hæc sinistra liberalitas
Parum expatrauit? an parum helluatus est?
Paterna primum lancinata sunt bona,
Secunda præda Pontica, inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.
Hunc Galliæ timent, timent Britanniæ,
Quid hunc (malùm, fouetis) aut quid hic potest,
Nisi uncta deuorare patrimonia?
Eo'ne nomine urbis opulentissimæ
Socer, generq; perdidistis omnia?

AD ALPHENVM.

Alphene immemor, atq; unanimis false sodalibus,
Iam te nil miseret dure tui dulcis amiculi.
Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
Nec facta impia fallacũ hominum cœlicolis placent,
Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
Heu quid faciãt dico homines, cui'ue habeãt fidem?
Certè tute iubebas animam tradere inique, me
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent:
Idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia, factaq;
Ventos irrita ferre ac nebulas aerias sinis.
Si tu oblitus es, at dij meminerunt, meminit fides,
Quæ te ut pœniteat postmodò facti faciet tui.

AD SIRMIONEM peninsulam.

Peninsularum Sirmio, insularumq;

Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Marique uasto fert uterque Neptunus,
Quàm te libenter, quamque lætus inuiso,
Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos
Liquisse campos, & uidere te in tuto,
O quid solutis est beatius curis?
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore fessi uenimus larem ad nostrum,
Desideratoque acquiescimus lecto:
Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
Salue ô uenusta Sirmio, atque hero gaude:
Gaudete, uosque Lydiæ lacus undæ:
Ridete quicquid est domi cachinnorum.

AD IPSITHILLAM.

Amabò mea dulcis Ipsithila,
Meæ deliciæ, mei lepôres
Iube ad te ueniam meridiatum:
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Ne quis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresque nobis
Nouem continuas futuitiones.
Verum si quid ages, statim iubeto.
Nam pransus iaceo, & satur supinus
Pertundo tunicamque, palliumque.

IN VIBENNIVM ET
Furium cinædum.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cinæde fili.
Nam dextra pater inquinatiore,

Culo

Culo filius est uoratiore.
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis? quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes esse uenditare.

SECVLARE CARMEN
ad Dianam.

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri:
Dianæ pueri integri,
Puellæq; canamus,
O Latonia maximi
Magna progenies Iouis,
Quam mater prope Deliam
Deposuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Syluarumq; uirentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumq; sonantum.
Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Triuia, & notho es
Dicta lumine Luna,
Tu cursu dea menstruo
Metiens iter annuum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples.
Sis quocunq; tibi placet
Sancta nomine, Romuliq;

Antiquam,ut folita es,bona
Sofpites ope gentem.

AD LIBELLVM.

Poetæ tenero meo fodali
Velim Cæcilio papyre dicas,
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi mœnia,Lariumq́ꝫ litus.
Nam quafdam uolo cogitationes
Amici accipiat fui,meiq́ꝫ.
Quare,fi fapiet,uiam uorabit,
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet,manusq́ꝫ collo
Ambas iniiciens roget morari:
Quæ nunc,fi mihi uera nunciantur,
Illum deperit impotente amore.
Nam quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam,ex eo mifellæ
Ignes interiorem edunt medullam.
Ignofco tibi Sapphica puella ;
Mufa doctior:eft enim uenufte
Magna Cæcilio inchoata mater.

IN ANNALES VOLVSII.

Annales Volufi cacata charta
Votum foluite pro mea puella.
Nam fanctæ Veneri,Cupidiniq́ꝫ
Vouit,fi fibi reftitutus effem,
Defiffemq́ꝫ truces uibrare iambos,
Electifsima pefsimi poetæ
Scripta tardipedi deo daturam

Infelicibus ustulanda lignis.
Et hoc pessima se puella uidit
Iocose, & lepidè nouere diuis.
Nunc ô caeruleo creata ponto,
Quae sanctum Idalium. Vriosq; apertos,
Quaeq; Anchona, Cnidumq; arundinosam
Colis, quaeq; Amathunta, quaeq; Colchos,
Quaeq; Dyrrhachium Adriae tabernam,
Acceptum face, redditumq; uotum
Si non illepidum, neq; inuenustum est.
At uos interea uenite in ignem
Pleni ruris, & infacetiarum,
Annales Volusi cacata charta.

AD CONTVBERNALES.

Salax taberna, uosq; contubernales,
A pileatis nona fratribus pila,
Solis putatis esse mentulas uobis?
Solis licere, quicquid est puellarum
Confutuere, & putare caeteros hircos?
An continenter quòd sedetis insulsi
Centum, aut ducenti, non putatis ausurum
Me una ducentos irrumare sessores?
Atqui putate: nanq; totius uobis
Frontem tabernae scipionibus scribam.
Puella nanq;, quae meo sinu fugit,
Amata tantum, quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
Consedit istic: hanc boni, beatiq;
Omnes amatis, & quidem, quod indignum est,
Omnes pusilli, & semitarij moechi.

AD

AD CORNIFICIVM.

Malè est Cornifici tuo Catullo,
Malè est,me hercule,& laboriose,
Magisq; & magis in dies,& horas,*
Quem tu,quod minimum,facilimumq; est,*
Qua solatus es alloquutione?
Irascor tibi.sic meos amores?
Paulum quidlibet allocutionis
Mœstius lacrymis Simonideis.

IN EGNATIVM.

Egnatius,quod candidos habet denteis,
Renidet usq; quaq;,seu ad rei uentum est
Subsellium,cûm orator excitat fletum,
Renidet ille:seu pij ad rogum filij
Lugetur,orba cùm flet unicum mater,
Renidet ille.quicquid est,ubicunq; est,
Quodcunq; agit,renidet: hunc habet morbum
Neq; elegantem(ut arbitror)neq; urbanum.
Quare monendus es mihi bone Egnati,
Tu præter,omneis une de capillatis
Cuniculosæ Celtiberiæ fili
Egnati,opaca quem bonum faciat barba,
Et dens Hibera defricatus urina:
Si urbanus esses,aut Sabinus,aut Tyburs,
Aut parcus Vmber,aut obesus Hetruscus,
Aut Lanuuinus ater atq; dentatus,
Aut Transpadanus,ut meos quoq; attingam,
Aut quilibet,qui puriter lauit dentes,
Tamen renidere usq; quaq; te nollem.
Nam risu inepto res ineptior nulla est.

Nunc

Nunc Celtiberus Celtiberia in terra
Quod quisq; minxit, hoc sibi solet mane
Dentem, atq; rufam defricare gingiuam.
Vt quo iste uester expolitior dens est,
Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

AD RAVIDVM.

Quænam te mala mens miselle Rauide
Agit præcipitem in meos iambos?
Quis deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam?
An 'ne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis: qua lubet esse notus optas?
Eris, quandoquidem meos amores
Cum longa uoluisti amare pœna.

DE ACME.

Acme an, illa puella defututa,
Tota millia me decem poposcit:
Ista turpiculo puella naso,
Decoctoris amica Formiani:
Propinqui, quibus est puella curæ,
Amicos medicosq; conuocate
Non est sana puella, nec rogate
Qualis sit: solet hæc imaginosum.
Adeste hendecasyllabi, quot estis
Omnes undiq;, quotquot estis omnes.
Iocum me putat esse mœcha turpis.
Et negat mihi uestra redditurum
Pugillaria, si pati potestis.
Persequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit quæritis, illa quam uidetis

Turpè incedere, mymicè, ac molestè
Ridentem catuli ore Gallicani.
Circunsistite eam, & reflagitate,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Non assis facis ô lutum lupanar,
Aut si perditius potest quid esse.
Sed non est tamen hoc satis putandum,
Quòd si non aliud potest, ruborem
Ferreo canis exprimamus ore:
Conclamate iterum altiore uoce,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Sed nil proficimus, nihil mouetur,
Mutanda est ratio, modusq; nobis,
Si quid proficere amplius potestis,
Pudica, & proba redde codicillos.

IN AMICAM FOR-
miani.

Salue nec minimo puella naso
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani:
Ten' prouincia narrat esse bellam:
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O seclum insipiens & infacetum.

AD FVNDVM.

O Funde noster, seu Sabine, seu Tyburs:
Nam te esse Tyburtem autumant, quibus non est
Cordi

Cordi Catullum lædere: at quibus cordi est,
Quouis Sabinum pignore esse contendunt,
Sed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa malamq́ pectore expuli tussim.
Non immerenti quàm mihi uertitur mens,
Dum sumptuosas appeto dedit cœnas:
Nam Sextianus, dum uolo esse conuiua,
Orationem in Accium petitorem
Plenam ueneni, & pestilentiæ legit.
Hic me grauedo frigida, & frequens tussis
Quassauit, usque dum in tuum sinum fugi.
Et me recuraui ocimoq́, & urtica.
Quare refectus, maximas tibi grates
Ago, meum quòd non est ulta peccatum.
Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sentire cesso, cum grauedinem, & tussim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus.
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

DE ACME ET
Septimio.

Acmen Septimius suos amores,
Tenens in gremio, mea inquit Acme,
Ni te perditè amo, atq́ amare porrò
Omneis sum assiduè paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire,
Solus in Libya, Indiaq́ tosta,
Cæsio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, amor, sinistra ut antè,
Dextra sternuit approbatione.

At

At Acme leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore suauiata
Sic inquit,mea uita Septimille,
Huic uni domino usq; seruiamus.
Vt multo mihi maior,acriorq;
Ignis,mollibus ardet in medullis.
Hoc ut dixit,amor,sinistra ut antè
Dextra ut sternuit approbatione.
Nunc ab auspicio bono profecti,
Mutuis animis.amant,amantur.
Vnam Septimius misellus Acmen
Mauult,quàm Syrias,Britanniasq;.
Vno in Septimio fidelis Acme
Facit delicias,libidinesq;.
Quis ullos homines beatiores
Vidit?quis Venerem auspicatiorem?

AD SEIPSVM DE
aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores,
Iam cœli furor æquinoctialis
Iucundis Zephyri silescit auris.
Linquantur Phrygij Catule campi.
Nicææq; ager uber æstuosæ,
Ad claras Asiæ uolemus urbes,
Iam mens prætrepidans auet uagari,
Iam læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
Longé quos simul à domo profectos,
Diuersos uarié uiæ reportant.

AD

AD PORCIVM ET SOCRATIONEM.

Porci & Socration, duæ sinistræ
Pisonis scabies, famesq; Memmij,
Vos Veraniolo meo, & Fabullo
Verpus præposuit priapus ille,
Vos conuiuia lauta sumptuosè
De die facitis: mei sodales
Quærunt in triuio uocationes.

AD IVVENCIVM.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
Si quis me sinat usq; basiare,
Vsq; ad millia basiem trecenta.
Nec unquam uidear satur futurus:
Non si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

AD MARCVM T. C.

Disertissime Romuli nepotum,
Quot sunt, quotq; fuere Marce Tulli,
Quotq; post alijs erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, pessimus omnium poeta,
Tantò pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

AD LICINIVM.

Hesterno Licini die ociosi
Multùm lusimus in meis tabellis,
Vt conuenerat esse delicatos.
Scribens uersiculos uterq; nostrûm,
Ludebat numero modò hoc, modò illhoc,
Reddens mutua per iocum, atq; uinum.

Atq; illinc abij tuo lepore
Incensus Licini, facetijsq;,
Vt nec me miserum cibus iuuaret,
Nec somnus tegeret quiete ocellos
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens uidere lucem,
Vt tecum loquerer, simulq; ut essem.
At defessa labore membra postquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poema feci,
Ex quo perspiceres meum dolorem,
Nunc audax caue sis, precesq; nostras
Oramus caue despuas ocelle,
Ne pœnas Nemesis reposcat à te,
Est uehemens dea, lædere hanc caueto;

AD LESBIAM.

Ille mi par esse deo uidetur,
Ille si fas est, superare diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat & audit
Dulcè ridentem, misero quod omneis
Eripit sensus mihi: nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi
Quod loquar amens.
Lingua sed torpet, tenueis sub artus
Flamma demanat, sonitu suopte
Tinniunt aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Ocium Catulle tibi molestum est,
Ocio exultas, nimiumque gestis.

Ocium & reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

IN NONIVM ET Vatinium.

Quid est Catulle, quid moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet.
Per consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle, quid moraris emori?

DE QVODAM ET CALVO.

Risi nescio quem modò in corona,
Cui cum mirifice Vatiniana
Meus carmina Caluus explicasset,
Admirans ait hæc, manusque tollens,
Dij magni Salaputium disertum,
Othonis caput oppidò est pusillum.
Heri rustice semilauta crura,
Subtile, & leue peditum Liboni est.

AD CÆSAREM.

Si non omnia displicere uellem
Tibi, & Suffecio seni recocto,
Irascêre iterum meis iambis
Immerentibus unice Imperator

IN CAMERIVM.

Oro, si tibi forte non molestum est,
Demonstres ubi sint tuæ latebræ
Te quæsiuimus in minore campo,
Te in circo, te & in omnibus tabernis,
Te in templo superi Iouis sacrato,
In Magni simul ambulatione.
[illegible],

Quas uultu mage uidimus sereno,
Has te sic tamen ipse flagitabam
Camerium mihi pessimæ puellæ.
Quædam, inquit, tibi nudulum reduce,
En hic in roseis latet papillis.
Non custos si ego fingar ille Cretum,
Non si Pegaseo ferar uolatu,
Non Lades ego, pennipes'ue Perseus,
Non Rhesi niueæ citæq; bigæ.
Adde huc plumipedas, uolatiles'q;,
Ventorum'q; simul require cursum,
Quos iunctos Cameri mihi dicaris,
Defessus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus peresus
Essem, te mihi amice quæritando.
Sed ne quærere iam Herculis labos sit,
Tanto te in fastu negas amice.
Dic nobis ubi sis futurus, ede.
Audacter, comiti hoc libenter ede,
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus proiicies amoris omneis,
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel si uis licet obseres palatum,
Dum uestri sim ego particeps amoris.

AD M. CATONEM PORTIVM.

O rem ridiculam, Cato, & iocosam,
Dignum'q; auribus, & tuo cachinno.
Ride quicquid amas Cato Catullum,
Res est ridicula, & nimis iocosa,

Deprendi

Deprendi modò pupulum puellæ
Trusantem hunc ego si placet Dionæ.
Pro telo rigida mea cecidi.

IN MAMVRRAM ET Cæsarem.

Pulchrè conuenit improbis cinædis
Mamurræ, pathicoq́ꝫ, Cæsariq́ꝫ.
Nec mirum maculæ pares utrisq́ꝫ.
Vrbana altera, & illa Formiana,
Impressæ resident, nec eluentur,
Morbosi pariter, gemelli utriq́ꝫ
Vno in lectulo erudituli ambo.
Non hic, quàm ille magis uorax adulter,
Riuales, socij & puellularum,
Pulchrè conuenit improbis cinædis.

AD CÆLIVM DE LESBIA.

Cæli Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus, quàm se, atq; suos amauit omneis,
Nunc in quadriuijs, & angiportis,
Glubit magnanimos Remi nepotes.

DE RVFA ET RVFVLO.

Bomoniensis Rufa Rufulum fellat
Vxor Menenij, sæpe quam in sepulchretis
Vidistis, ipso rapere è rogo cœnam,
Cùm deuolutum ex igne prosequēs panem,
A semiraso tonderetur ustore.
Nunc te leæna montibus Libyssinis,
Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
Tam mente dura procreauit, ac tetra,

Vt supplicis vocem in nouissimo casu
Contemptam haberes: ah nimis fero corde.

IVLIAE ET MALLII EPITHALAMIVM.

COllis ô Heliconij
Cultor, Vraniæ genus
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem, ô hymenæe hymen,
Hymen ô hymenææ.
Cinge tempora floribus
Suaue olentis amarici,
Flammeum cape, lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.
Excitusq; hilari die,
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
Pineam quate tedam.
Nanq; Iulia Mallio,
Qualis Idalium colens
Venit ad Phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
Nubit alite uirgo:
Floridis uelut enitens
Myrtus Asia ramulis,
Quos Hamadryades deæ
Ludicrum sibi rosido
Nutriunt humore.
Quare

Quare age huc aditum ferens
Perge linquere Thespiæ
Rupis Aonios specus,
Lympha quos super irrigat
Frigerans Aganippe:
Ac domum dominam uoca
Coniugis cupidam noui
Mentem amore reuinciens,
Vt tenax hedera hāc, & hāc
Arborem implicat errans.
Vos item simul integræ
Virgines, quibus aduenit
Par dies, agite in modum
Dicite, ô hymenæe hymen,
Hymen ô hymenæe.
Vt lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus, huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Coniugator amoris.
Quis deus magis optimis
Expetendus amantibus?
Quem colāt homines magis
Cœlitū: ô hymenæe hymen,
Hymen ô hymenæe.
Te suis tremulus parens
Inuocat, tibi uirgines
Zonula soluunt sinus,
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos.

Tu fero iuueni in manus
  Floridam ipſe puellulam
  Matris è gremio ſuæ
  Dedis, ô hymenæe hymen,
  Hymen ô hymenæe.
Nil poteſt ſine te Venus,
  Fama quod bona cōprobet
  Commodi capere, at poteſt
  Te uolente. quis huic deo
  Comparariér auſit?
Nulla quid ſine te domus
  Liberos dare, nec parens
  Stirpe dicier: at poteſt
  Te uolente. quis huic deo
  Comparariér auſit?
Quæ tuis careat ſacris
  Non queat dare præſides
  Terra finibus: at queat
  Te uolente. quis huic deo
  Comparariér auſit?
Clauſtra pandite ianuæ,
  Virgo adeſt, uiden' ut faces
  Splendidas quatiunt comas?
  Sed moraris, abit dies,
  Prodeas noua nupta.
Tardat ingenuus pudor,
  Quæ tamen magis audiens
  Flet, quod ire neceſſe ſit.
  Sed moraris, abit dies,
  Prodeas noua nupta,

Flere

Flere desine, non tibi
Herculeia periculum est,
Nequa fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem.
Talis in uario solet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hyacinthinus.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
Prodeas noua nupta, si
Iam uidetur, & audias
Nostra uerba, uiden' ut faces
Aureas quatiunt comas?
Prodeas noua nupta.
Non tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Probra turpia persequens,
A tuis teneris uolet
Secubare papillis.
Lenta qui uelut asfitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
O cubile quod homine
Candido pede lectulis
Quæ tibi ueniunt bona,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.

Quæ tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia, quæ uaga
Nocte, quæ medio die,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Tollite ô pueri faces,
Flammeum uideor uidere,
Ite, concinite in modum,
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe,
Ne diu taceat procax
Fescenina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.
Da nuces pueris iners
Concubine: satis diu
Lusisti nucibus lubet
Iam seruire Thalassio,
Concubine nuces da.
Sordebam tibi uillice
Concubine hodie, atq; heri,
Nunc tuum cinerarius
Tondet os, miser ah miser,
Concubine nuces da.
Diceris male te à tuis
Vnguentate glabris marite
Abstinere. sed abstine.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.

Scimus

Scimus hæc tibi, quæ licent
Sola cognita, ſed marito
Iſta non eadem licent.
Io hymen hymenæe io,
Hymen ô hymenæe.
Nupta tu quoq;, quæ tuus
Vir petet, caue ne neges,
Ne petitum aliunde eat.
Io hymen hymenæe io,
Hymen ô hymenæe.
En tibi domus & potens,
Et beata uiri tui,
Quæ tibi ſine ſeruiat.
Io hymen hymenæe io,
Hymen ô hymenæe.
Vſq; dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.
Tramsfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Raſilemq; ſubi forem.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.
Aſpice unus ut accubans
Vir tuus Tyrio in toro,
Totus immineat tibi.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.

Ille

Ille non minus, atque tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penitus magis.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.
Mitte brachiolum teres
Prætextatae puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.
Binæ in ædibus unius
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ô hymenæe.
Iam licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut,
Luteum'ue papauer.
Non diu remoratus es,
Iam uenis bona te Venus
Iuuerit, quoniam palàm
Quod cupis, capis, & bonum
Non abscondis amorem.
At marita tuum tamen
Celites nihilo minus
(Pulchrę res) neque te Venus
Negligit. sed abit dies,
Perge, ne remorare.

Ille puluis Erythræi,
Siderumque micantium
Subducat numerum prius,
Qui uestri numerare uult
Multa millia ludi.
Ludite, ut lubet, & breui
Liberos date, non decet
Tam uetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus
Matris è gremio suæ
Porrigens teneras manus
Dulce rideat ad patrem,
Sed micante labello.
Sit suo similis patri
Mallio, & facilè inscijs
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ
Matris indicet ore.
Talis illius à bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama Penelopæo.
Claudite hostia uirgines,
Lusimus satis: at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CAR-

CARMEN NVPTIALE.

VEsper adest iuuenes, cõsurgite, uesper Olympo
Expectata diu uix tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iã pingueis linquere mensas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.
Cernitis innuptæ iuuenes: consurgite contrà,
Nimirum ætheræos ostendit noctifer ignes:
Sic certè uiden' ut perniciter exiluere:
Non temere exiluere, canent quos uincere par est.
Hymen ô hymenæe hymen: ades ô hymenæe.
Non facilis nobis æqualis palma parata est,
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant.
Nõ frustra meditanf, habẽt memorabile quod sit.
Nos aliò menteis, aliò diuisimus aureis.
Iure igitur uincemur, amat uictoria curam.
Quare nunc animos saltem committite uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.
Hespere qui cœlo fertur crudelior ignis:
Qui natam possis complexu auellere matris,
Complexu matris, retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam.
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe:
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.
Hespere qui cœlo lucet iucundior ignis:
Qui desponsa tua firmes connubia flamma,
Quod pepigere uiri, pepigerunt antè parentes,
Nec iunxere prius, quam se tuus extulit ardor.

Quid

Quid datur à diuis felici optatius hora?
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe
Hesperus à nobis æquales abstulit unam.
Nanque tuo aduentu uigilat custodia semper.
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem.
At lubet innuptis ficto te carpere questu,
Quid tum si carpunt tacita quod mente requirunt?
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.
Vt flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat hymber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ:
Sic uirgo dum intacta manet, dum chara suis est,
Cum castum amisit polluto corpore florem,
Nec pueris iucunda manet, nec chara puellis.
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.
Vt uidua in nudo uitis quæ nascitur aruo,
Nunquam se extollit, nunquam mitē educat uuā,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ nulli accoluere iuuenci,
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere iuuenci:
Sic uirgo, dum intacta manet, dū inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Chara uiro magis, & minus est inuisa parenti.

At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen ô hymenæe hymen ades ô hymenæe.

DE BERECYNTHIA ET ATY.

SVper alta uectus Atys celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
Adijtq; opaca syluis redimita loca deæ
Stimulatus ut furenti rabie uagus animi,
Diuellit lactes acuto sibi pondere silicis.
Itaq; ut relicta sensit sibi membrum sine uiro,
Et iam recenti terræ sola sanguine maculans,
Niueis citata cepit manibus leue tympanum:
Tympanum, tubam, Cybele tua mater initia,
Quatiensq; terga tauri teneris caua digitis,
Canere hæc suis adorta est tremebunda comitibus.
Agite ite ad alta Gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite Dindymenæ dominæ uaga pecora,
Aliena quæ petentes uelut exules loca
Sectam meam executæ duce me mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaq; pelagi.
Et corpus euirastis Veneris nimio odio.
Hilarate ære concitatis erroribus animum,
Mora tarda mente cedat, simul ite, sequimini

Phrygiam

Phrygiã ad domũ, Cybeles Phrygia ad nemora deæ,
Vbi cymbalũm sonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phyx curuo graue calamo,
Vbi capita Mænades ui iaciunt hederigeræ,
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Vbi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Quò nos decet citatis celare tripudijs.
Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier,
Thyasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus,
Furibunda simul anhelans uaga uadit animo egens,
Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi.
Rapidæ ducem sequuntur Gallæ propero pede,
Itaq; ut domum Cybeles tetigere lassulæ,
Nimio è labore somnum capiunt sine Cerere:
Piger his labanteis languore oculos sopor operit.
Abit in quiete molli rabidi furor animi.
Sed ubi horis aureis sol radiantibus oculis
Lustrauit æthera album, sola dura, mare ferum,
Perpulit q; noctis umbras uegetis sonipedibus,
Ibi somnus excitum Atyn fugiens citus abiit,
Trepidantem eum recepit dea Pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie,
Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
Liquida q; mente uidit sine queis, ubiq; foret.
Animo æstuante rursus reditum ad uada tetulit,
Ibi maria uasta uisens lacrymantibus oculis,
Patriam allocuta est uoce mœstula miseriter:

Patria ô mea creatrix, patria ô mea genitrix,
Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem,
Vt apud niuem, & ferarum gelida stabula forem,
Et earum omnia adirem furibunda latibula.
Vbinam, aut quibus locis te positam patria reer?
Cupit ipsa pupula ad te suam dirigere aciem,
Rabie fera carens dum breue tempus animus est.
Ego'ne â mea remota hæc ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
Abero foro, palæstra, studio, & gymnasijs:
Miser, ah miser querendũ est etiam, atq; etiã animæ,
Quod enim genus? figura est? ego nunquid abierim?
Ego mulier? ego adolescens, ego ephebus, ego puer.
Ego gymnasij fui flos, ego eram decus olei:
Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida:
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Ego'ne deûm ministra, & Cybeles famula ferar?
Ego mænas, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida Idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis Phrygiæ columinibus?
Vbi ceruа syluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iam quoq; pœnitet.
Roseis ut hic labellis palàm sonitus abijt,
Geminas deorum ad aures noua nuncia referens,
Ibi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus,
Sæuum pecoris hostem stimulans ita loquitur,
Agedũ, inquit, age ferox, hunc agedũ aggredere fu-
Face ut hic furoris ictu reditũ in nemora ferat, (ror,
Mea.

Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
Age cæde terga cauda, tua uerbera patiant,
Fac ut cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.
Ait hæc minax Cybele, religatq; iuga manu.
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum,
Vadit, fremit, refringit uirgulta pede uago.
At ubi humida albicantis loca litoris adit,
Teneramq; uidit Atyn prope marmora pelagi,
Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spacium famula fuit.
Dea magna, dea Cybele, dea Dindymi domina
Procul a mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

ARGONAVTICA.

PEliaco quondam prognatæ uertice pinus
Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus, & fines Æetæos,
Cum lecti iuuenes Argiuæ robora pubis
Auratam optantes Colchis auertere pellem,
Ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis:
Diua quibus retinens in summis urbibus arces,
Ipse leui fecit uolitantem flamine currum,
Pinea coniungens inflexæ texta carinæ.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten,
Quæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
Totaq; remigio spumis incanuit unda:
Emersere feri candenti e gurgite uultus
Æquoreæ monstrum Nereides admirantes,

Illaq́ꝫ, atq́ꝫ alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas.
Iam crurum tenus extantes è gurgite cano.
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
Tum Thetis humanos non despexit hymenæos
Cum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O nimis optato seclorum tempore nati
Heroes saluete, deûm genus, ô bona mater,
Vos ego sæpe meo uos carmine compellabo,
Teq́ꝫ adeò eximiæ tedis felicibus aucte
Thessaliæ columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
Ipse suos diuûm genitor concessit amores,
Te'ne Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
Te'ne suam Thetis concessit ducere neptem?
Oceanusq́ꝫ pater, totum qui amplectitur orbem?
Quæ simul optatæ finito tempore luces
Aduenere, domum conuentu tota frequentat
Thessalia, oppletur lætanti regia cœtu,
Dona ferunt, præ se declarant gaudia uultu.
Deseritur Scyros, linquunt Phthiotica Tempe,
Graiugenasq́ꝫ domos, ac mœnia Larissæa,
Pharsaliam coeunt, & Pharsalia tecta frequentant,
Rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
Non humilis curuis purgatur uinea rastris,
Non glebam prono conuellit uomere taurus:
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
Squalida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes, quacunq́ꝫ opulenta recessit
Regia, fulgenti splendent auro, atq́ꝫ argento,
Gaudet ebur folijs, collucent pocula mensæ,
Tota

Tota domus splendet regali splendida gaza:
Puluinar uero diuæ geniale locatur
Aedibus in medijs, Indo quod dente politum
Tincta tegit roseo conchilis purpura fuco.
Hæc uestis priscis hominum uariata figuris,
Heroum mira uirtutes indicat arte.
Nanq; fluentisono prospectans littore Diæ
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
Nec dum etiam se seq; sui tum credidit esse,
Vt pote fallaci quæ tum primùm excita somno
Desertam in sola miseram se cernit arena.
Immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis Minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit Euoe,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas:
Omnia quæ toto delapsa è corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
Sed neq; tum mitræ, neq; tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te ex pectore Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah miseram, assiduis quam luctibus externauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate ferox, quo tempore Theseus
Egressus curuis è littoribus Pyræi
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.

Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis,
Electos iuuenes simul,& decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro:
Queis angusta malis cum mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro charis corpus Athenis
Proijcere optauit potius,quàm talia Cretam
Funera Cecropiæ,nec funera,portarentur.
Atq; ita naue leui nitens,ac lenibus auris,
Magnanimum ad Minoa uenit,sedesq; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia,quam suaueis expirans castus odores
Lectulus in molli complexu matris alebat:
Qualeis Eurotæ progignunt flumina myrtos,
Aura'ue distinctos educit uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina,quàm toto concepit pectore flammam,
Funditus,atq; imis exarsit tota medullis.
Heu miserè exagitans immiti corde furores
Sancte puer,curis hominum qui gaudia misces,
Quæq; regis Colchos,quæq; Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
Fluctibus,in flauo sæpe hospite suspirantem!
Quantos illa tulit languenti corde timores!
Quanto sæpe magis fulgore expalluit auri!
Cum sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem appeteret Theseus,aut præmia laudis.
Non ingrata.tamen frustra,munuscula diuis
Promittens,tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem brachia Tauro
Quer/

Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus extirpata
Prona cadit, lateq; & comminus omnia frangit:
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Nequicquam uanis iactantem cornua uentis.
Inde pedem uictor multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne Labyrintheis è flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego à primo digressus carmine, plura
Commemorem: ut linquens genitoris filia uultum,
Vt consanguineæ complexum, ut deniq; matris,
Quæ miseram gnatam fleret deperdita luctu,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem:
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,
Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniux.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse è pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Vnde aciem in pelagi uastos protenderet æstus:
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atq; hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem,
Siccine me patriis abductam perfide ab oris,
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Siccine discedens neglecto numine diuûm
Immemor, ah deuota domum periuria portas.

Nulla'ne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium? tibi nulla fuit clementia præsto,
Immite ut nostri uellet miserescere pectus?
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi: non hoc miseram sperare iubebas
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aerij discerpunt irrita uenti.
Nunc iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideles,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt.
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
Certè ego te in medio uersantum turbine leti
Eripui, & potius germanum amittere creui,
Quàm tibi fallaci supremo in tempore deesse.
Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq;
Præda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quænam te genuit sola sub rupe leæna?
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Quę Syrtis, quę Scylla uorax, quę uasta Charybdis,
Talia qui reddis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Sæua quòd horrebas prisci præcepta parentis,
Attamen in uestras potuisti ducere sedes,
Quæ tibi iucundo famularer serua labore.
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis,
Purpurea'ue tuum consternens ueste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
Externata malo, quæ nullis sensibus auctæ

Nec

Nec missas audire queunt, nec reddere voces?
Ille autem propè iam medijs versatur in undis,
Nec quisquam apparet vacua mortalis in alga:
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questibus aures.
Iuppiter omnipotens utinam nec tempore primo
Gnosia Cecropiæ tetigissent littora puppes:
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in Cretam religasset nauita funem:
Nec malus hic celans dulci crudelia forma
Consilia in nostris requiesset sedibus hospes.
Nam quò me referam? quali spe perdita nitar?
Idmoneos'ne petam montes? à gurgite lato
Discernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
An patris auxilium sperem, quem næ ipsa reliqui,
Respersum iuuenem fraterna cæde secuta?
Coniugis an fido consoler memet amore,
Qui refugit lentos incuruans gurgite remos?
Præterea nullo littus, sola insula, tecto,
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
Nulla fugæ ratio, nulla est spes, omnia muta,
Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
Non tamen antè mihi languescent lumina morte,
Nec prius à fesso secedent corpore sensus,
Quàm iustam à diuis exposcam prodita multam,
Cœlestumque fidem postrema comprecer hora.
Quare facta uirûm multantes uindice pœna
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audita querelas,

Quas ego nunc misera, extremis proferre medullis
Cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
Quæ quoniam uerè nascuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati nostrum uanescere luctum:
Sed quali solum Theseus me mente reliquit,
Tali mente, deæ, funestet seq; suosq;.
Has postquam mœsto profudit pectore uoces,
Supplicium sæuis exposcens anxia factis,
Annuit inuicto cœlestum numine rector,
Quo tunc & tellus, atq; horrida contremuerunt
Æquora, concussitq; micantia sidera mundus.
Ipse autem cæca mentis caligine Theseus
Consitus oblito dimisit pectore cuncta,
Quæ mandata prius constanti mente tenebat:
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum.
Nanq; ferunt, olim classis cum mœnia diuæ
Linqueret & gnatum uentis concrederet, Ægeus,
Talia complexum iuuenis mandata dedisse:
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus
Eripit inuito mihi te, cui languida nondum
Lumina sunt gnati chara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ.
Sed primùm multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atq; infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,

Nostros

Nostros ut luctus nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferrugine Hibera.
Quod tibi si sancti concesserit incola Ithyni,
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta,
Annuat, ut tauri respergas sanguine dextram,
Tum uerò facito, ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla oblitteret ætas:
Vt simulac nostros inuisent lumina colleis,
Funestam antennæ deponant undiq; uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quàm primùm cernens, ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem fors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem
Thesea, seu pulsæ uentorum flamine nubes
Aërium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
Cum primum inflati conspexit lintea ueli,
Præcipitem sese scopulorum è uertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato,
Sic funesta domus ingressus tecta paterna,
Morte ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinam
Multiplices animo uoluebat saucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thyaso Satyrorum, & Nisigenis Silenis,
Te quærens Ariadna, tuoq; incensus amore,
Qui tum alacres passim lymphata mente furebant,
Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes,
Horum

Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars è diuulso iactabant membra iuuenco,
Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia quæ frustra cupiunt audire profani.
Plangebant alij proceris tympana palmis,
Aut tereti tenueis tinnitus ære ciebant.
Multaq; raucisonos efflabant cornua bombos,
Barbaraq; horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplificæ uestis decorata figuris,
Puluinar complexa suo uelabat amictu.
Quæ postquam cupidè spectando Thessalia pubes
Expleta est,sanctis cœpit decedere diuis.
Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus procliuas incitat undas
Aurora exoriente uagi sub lumina solis:
Quæ tardè primum crementi flamine pulsæ
Procedunt,leniterq; sonant plangore cachinni,
Post uento crescente,magis magis increbrescunt
Purpureaq; procul nautes à luce refulgent,
Sic tum uestibuli linquentes regia tecta.
A se quisq; uado passim pede discebant.
Quorum post abitum,princeps è uertice Pelij
Aduenit Chiron portans syluestria dona.
Nam quoscunq; ferũt campi, quos Thessala magnis
Montibis ora creat,quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis.
Queis permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Peneos adest uiridantia Tempe,
Tempe,

Tempe, quæ syluæ cingunt super impendentes,
Nessonidum linquens claris celebranda choreis
Non uacuus, nanq; ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentaq; sorore
Flammati Phaetontis & aeria cyparisso.
Hæc circum sedes laté contexta locauit,
Vestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris uestigia pœnæ,
Quam quondam silici restrictus membra catena
Persoluit, pendens é uerticibus præruptis.
Inde pater diuûm sancta cum coniuge, natisq;,
Aduenit cœlo, te solum Phœbe relinquens,
Vnigenamq; simul cultricem montibus Idæ.
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est.
Nec Thetidis tedas uoluit celebrare iugaleis.
Qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
Large multiplici constructæ sunt dape mensæ,
Cum interea infirmo quatientes corpora motu
Veridicos parcæ cœperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens undiq; uestis
Candida, purpurea talos incinxerat ora,
Et roseo niueæ residebant uertice uittæ,
Æternumq; manus carpebant rite laborem.
Læua colum molli lana retinebat amictam,
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digitis: tum prono in pollice torquens
Libratum tereti uersabat turbine fusum,
Atq; ita decerpens æquabat semper opus dens,

Laneaq;

Laneaq; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in læui fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera uirgati custodibant calathisci.
Hæ tum charisona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, & magnis uirtutibus augens,
Emathiæ columen Peleu, clarissime nato
Accipe quod læta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum: sed uos, quæ fata sequuntur,
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus, adueniet fausto cum sidere coniux,
Quæ tibi flexo animo mentis perfundat amorem.
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,
Læuia substernens robusto brachia collo.
Currite ducentes sub tegmina cur. ite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit fædere amanteis,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Pelei.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flammea peruertet celeris uestigia ceruæ,
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bellose conferet heros
Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine riui,
Troicaq; obsidens longinquo mœnia bello,

Periu-

Periuri Pelopis uastabit tertius hæres.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claraq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum tremulo incanos soluent à uertice crines,
Putridaq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Namq; uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto popsternet corpora ferro.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto:
Cuius iter cæsis angustans corporum aceruis
Alta tepefaciet permista flumina cæde.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Demiq; testis erit morti quoq; reddita præda.
Cum teres excelso coaceruatum aggere bustum
Excipiet niueos perculsæ uirginis artus.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Nam simulac fessis dederit fors copiam Achiuis
Vrbis Dardaniæ Neptunia soluere uincla,
Alta Polyxenia madefiant cæde sepulchra,
Quæ uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
Proiiciet truncum submisso poplite corpus.
Currite ducentes sub tegmina currite fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniux felici fœdere diuam,
Dedatur cupido iandudum nupta marito.
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.

Non

Non illam nutrix orienti luce reuisens,
Hesterno collum poterit circundare filo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
Se cubitu, charos mittet sperare nepotes,
Currite ducentes sub tegmina, currite fusi.
Talia præfantes quondam felicia Pelei
Carmina, diuino cecinerunt pectore Parcæ,
Præsentes nanque ante domos inuisere castas
Sæpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cœlicolæ nondum spreta pietate solebant.
Sæpe pater diuûm templo in fulgente reuisens,
Annua dum festis uenissent sacra diebus,
Conspexit terra centum procurrere currus.
Sæpe uagus. Liber Parnassi é uertice summo
Thyadas effusis euanteis crinibus egit,
Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent læti diuûm fumantibus aris.
Sæpe in letifero belli certamine Mauors,
Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnusia uirgo,
Armatas hominum est præsens hortata cateruas
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
Iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parenteis,
Optauit genitor primæui funera nati,
Liber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
Ignaro mater substernens se impia nato,
Impia non uerita est diuos scelerare penates.
Omnia fanda, nefanda malo permista furore,

Iusti/

Iustificam nobis mentem auertêre deorum:
Quare nec tales dignantur uisere cœtus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

ET si me assiduo confectum cura dolore
Seuocat à doctis Ortale uirginibus:
Nec potis est dulceis Musarum expromere fœtus
Mens animi, tantis fluctuat ipsa malis:
(Nanque mei nuper Lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rhœteo quem subter littore tellus,
Ereptum nostris obterit ex oculis,
Alloquar? audiero nunquam tua uerba loquentem,
Nunquam ego te uita frater amabilior
Aspiciam posthac: at certè semper amabo,
Semper mœsta tua carmina morte canam:
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, absumpti fata gemens Ityli)
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
Hæc expressa tibi carmina Battiadæ:
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxisse meo fortè putes animo,
Vt missum sponsi furtiuo munere malum
Procurrit casto uirginis è gremio,
Quod miseræ oblitæ molli sub ueste locatum
Dum aduentu matris prosilit, excutitur,
Atque illud prono præceps agitur decursu,
Huic manat tristi conscius ore rubor.

DE COMA BERENICIS.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
Qui stellarum ortus comperit, atque obitus,
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Vt cedant certis sidera temporibus,
Vt Triuiam furtim sub Latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon cœlesti numine uidit
E Beroniceo uertice cæsariem
Fulgentem clare, quam multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita est.
Qua rex tempestate * nouis auctus hymenæis,
Vastatum fines iuerat Assyrios,

nouo cedens hymenæo

Dulcia nocturnæ portans uestigia rixæ,
Quam de uirgineis gesserat exuuiis.
Est'ne nouis nuptis odio Venus? an ne parentum
Frustrantur falsis gaudia lachrymulis,
Vbertim thalami quas intra lumina fundunt?
* Nōn, ita me diui, uera gemunt, iuuerint.
Id mea me multis docuit regina querelis,
Inuisente nouo prælia torua uiro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris chari flebile discidium.

Non, ita me uerè dij gemuere, iuuent.

Cum penitus mœstas exedit cura medullas,
Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ
Sensibus ereptis mens excidit: ast ego certè
Cognoram à parua uirgine magnanimam.
An ne bonū oblita es facinus, quod regiū adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis.

Sed tu mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es:
  (Iuppiter ut tersti lumina sæpe manu.
Quis te mutauit deus? an quod amanteis
  Non longe à charo corpore abesse uolunt?
At quæ ibi præ cunctis, pro dulci coniuge, diuis
  Non sine taurino sanguine pollicita es,
Si reditum tetulisset is, haud in tempore longo
  Captam Asiam Ægypti finibus adijceret.
Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
  Pristina uota noua munere dissoluo.
Inuita ô regina tuo de uertice cessi,
  Inuita adiuro teq́, tuumq́ caput.
Digna ferat, quod si quis inaniter adiurarit;
  Sed qui se ferro postulet esse parem?
Ille quoq; euersus mons est, quem maxima in oris
  Progenies Phthiæ clara superuehitur,
Cum Medi irrupere nouum mare, cumq; iuuentus
  Per medium classi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
  Iuppiter ut χαλύβων omne genus pereat:
Et qui principio sub terra quærere uenas
  Institit, ac ferri frangere duriciem.
Abiunctæ paulo antè comæ, mea fata sorores
  Lugebant, cum se Memnonis Æthiopis
Vnigena impellens nutantibus aera pennis
  Obtulit Arsinoes Chloridos ales equis:
Hisq; per ætherias me tollens auolat auras,
  Et Veneris casto collocat in gremio.
Ipsa suum Zephyritis eò famulumq; legarat,
  Graia Canopeis incola littoribus:

Scilicet in uario ne solum limite coeli
 Ex Ariadnæis aurea temporibus
Fixa corona foret. sed nos quoque fulgeremus
 Deuotæ flaui uerticis exuuiæ,
Vuidulum à fletu cedentem ad templa deum, me
 Sidus in antiquis diua nouum posuit.
Virginis, & sæui contingens namque Leonis
 Lumina, Calisto iuncta Lycaoniæ
Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 Qui uix sero alto mergitur Oceano.
Sed quanquam me nocte premunt uestigia diuum,
 Luce autem canæ Tethyi restituor.
(Pace tua fare hæc liceat Rhamnusia uirgo,
 Nanque ego non ulla uera timore tegam,
Non si me infestis discerpant sidera dictis,
 Condita quin ueri pectoris euoluam)
Non his tam lætor rebus, quàm me abfore semper,
 Abfore me à dominæ uertice discrucior.
Qui cum ego, dũ uirgo quondã fuit omnibus expers
 Vnguentis, unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine teda,
 Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste, papillas,
 Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx casto colitis quæ iura cubili:
 Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius aura leuis bibat, & dona irrita puluis:
 Nanque ego ab indignis præmia nulla peto.
Sed magis o nuptæ semper concordia uestras
 Semper amor sedes incolat assiduus.

Tu uerò

Tu uerò regina tuens cum sidera, diuam
Placabis uestis luminibus Venerem
Sanguinis expertem: non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sidera cur iterent: utinam coma regia fiam,
Proximus Hydrochoi fulgeat Oarion.

AD IANVAM.

O dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
Salue, teque bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quam Balbo dicunt seruisse benignè
Olim, cum sedes ipse senex tenuit:
Quamque ferunt rursus uoto seruisse maligno,
Postquam es proiecto facta marita sene.
Dic age dic nobis, quare mutata feraris.
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non (ita Cæcilio placeam, cui credita nunc sum)
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum à me quisquã pote dicere quicquã,
Verùm isthæc potius ianitor ipse facit,
Qui quacunque aliquid reperitur non bene factum,
Ad me omnes clamant, Ianua culpa tua est.
Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
Sed facere ut quiuis sentiat, & uideat.
Quod possem, nemo quærit, nec scire laborat,
Nos uolumus uobis dicere, ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est: non illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens Sicula beta,
Numquam se mediam sustulit ad tunicam:

Sed pater illius nati uiolasse cubile
  Dicitur,& miseram conscelerasse domum?
Siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
  Seu quod iners sterili semine natus erat:
Ne quaerendum aliunde foret neruosius illud,
  Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
  Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere
  Brixia Chinaea suppolita in specula.
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
  Brixia Veronae mater amata meae,
Sed de Posthumij,& Corneli narrat amore,
  Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis,qui tu isthaec ianua nosti,
  Cui nunquam domini limine abesse licet:
Nec populum auscultare:sed huic suffixa tigillo
  Tantum operire soles,aut aperire domum?
Saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
  Solam consilijs haec sua flagitia,
Nomine dicentem,quos diximus,utpote quae mi
  Speraret nec lingu[a]m esse,nec auriculam.
[illegible]debat Praeterea + addebat quendam,quem dicere nolo
  Nomine,ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est,magnas cui lites intulit olim
  Falsum mendaci uentre puerperium.

AD MALLIVM.

Quod mihi fortuna,casuque oppressus acerbo,
  Conscriptum hoc lachrymis mittis epistolium,

Naufragum

Naufragum ut eiectum spumantibus æquoris undis
Subleuem,& à mortis limine restituam:
Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
Desertum in lecto cælibe perpetitur:
Nec ueterum dulci scriptorum carmine musæ
Oblectant,cum mens anxia peruigilat:
Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum,
Muneráque,& musarum hinc petis,& Veneris.
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe queis merser fortunæ fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
Tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cum ætas florida uer ageret,
Multa satis lusi,non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amariciem:
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit,ò misero frater adempte mihi.
Tu mea tu moriens fregisti commoda frater,
Tecum unà toto est nostra sepulta domus.
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia,atque omnes delicias animi.
Quare,quod scribis,Veronæ turpe Catullo
Esse,quod hic quisquis de meliore nota.
Frigida deserto tepefecit membra cubili,
Id Malli non est turpe,magis miserum est.
Ignosces igitur,si,quæ mihi luctus ademit,
Hæc tibi non tribuo munera,cum nequeo.

Nam, quod scriptorũ non magna est copia apud me,
  Hoc fit, quod Romæ uiuimus: illa domus,
Illa mihi sedes, illic mihi carpitur ætas:
  Huc unà multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas me mente maligna
  Id facere, aut animo non satis ingenuo,
Quod tibi non utriusq; petiti copia facta est.
  Vltro ego deferrem, copia siqua foret.
Non possum reticere, deæ, qua Mallius in re
  Iuuerit, aut quantis iuuerit officijs,
Ne fugiens seclis obliuiscentibus ætas
  Illius hoc cæca nocte tegat studium.
Sed dicam uobis, uos porrò dicite multis
  Millibus, & facite hæc charta loquatur anus:
Omnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
  Notescatq; magis mortuus, atq; magis,
Ne tenuem texens sublimis aranea telam,
  Deserto in Malli nomine opus faciat.
Nam, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam,
  Scitis, & in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
  Lymphaq; in Oetæis Mallia Thermophylis.
Mœsta nec assiduo tabescere lumina fletu
  Cessarent, tristiq; hymbre madere genæ.
Qualis in aerij pellucens uertice montis
  Riuus muscoso prosilit è lapide,
Qui cum de prona præceps est ualle uolutus,
  Per medium densi transit iter populi,
Dulce uiatori lasso in sudore leuamen,
  Cum grauis exustos æstus biulcat agros.

Ac uelut

Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis,
Lenius aspirans aura secunda uenit,
Iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,
Tale fuit nobis Mallius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum,
Isq; domum nobis, isq; dedit dominam:
Ad quam communes exerceremus amores,
Quò mea se molli candida diua pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
Innixa, arguta constitit in solea:
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protesilaeam Laodamia domum,
Incepta frustra nondum cum sanguine sacro
Hostia cœlesteis conciliasset heros.
Nil mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Quod temere inuitis suscipiatur heris.
Quàm ieiuna pium desideret ara cruorem,
Docta est amisso Laodamia uiro,
Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Quàm ueniens una atq; altera rursus hyems,
Noctibus in longis auidum saturasset amorem,
Posset ut abrupto uiuere coniugio:
Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse,
Si miles muros isset ad Iliacos.
Nam tum Helenæ raptu primores Argiuorum
Cœperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia nefas, commune sepulcrum Europæ, Asiæq;,
Troia uirum, & uirtutum omnium acerba cinis:
Quæ nempe & nostro letum miserabile fratri
Attulit, hei misero frater adempte mihi.

Hei miſero fratri iucundum lumen ademptum,
  Tecum unà tota eſt noſtra ſepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia noſtra
  Quæ tuus in uita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longe non inter nota ſepulchra,
  Nec prope cognatos compoſitum cineres:
Sed Troia obſcœna, Troia infelice ſepulchrum
  Detinet, à noſtro terra aliena ſolo,
Ad quam tum properans fertur ſimul undiq; pubes
  Græca penetraleis deſeruiſſe focos,
Ne Paris abducta gauiſus libera mœcha
  Ocia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi cum caſu pulcherrima Laodamia
  Ereptum eſt uita dulcius, atq; anima
Coniugium, tanto te abſorbens uortice amoris
  Æſtus in abruptum detulerat barathrum.
propter Quale ferunt Graij Peneum + prope Cillenæum
amœnū   Siccari emulſa pingue palude ſolum:
Quod quondam cæcis montis fodiſſe medullis
  Auſus falſiparens Amphitryoniades,
Tempore quo certa Stymphalia monſtra ſagitta
  Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
  Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Qui te   Quod diuûm dominum ferre iugum docuit.
non do Nam neq; tam charum confecto ætate parenti
mitū fer   Vna caput ſeri nata nepotis alit:
re iu. Qui tum diuitijs uix tandem inuentus auitis,
doc.   Nomen teſtatas intulit in tabulas,

Impia

Impia derisi gentilis gaudia tollens,
  Suscitat a cano uulturium capite:
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
  Compar, seu quicquid dicitur improbius,
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
  Quantum præcipuè multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
  Vt semel es flauo conciliata uiro.
Aut nihil, aut paulum cui tu concedere digna.
  Lux mea se nostrum contulit in gremium:
Quam circuncursans huc illuc sæpe Cupido
  Fulgebat crocina candidus in tunica.
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
  Rara uerecundæ furta feremus heræ.
Ne nimium simus stultorum more molesti.
  Sæpe etiam Iuno maxima cœlicolum
Coniugis in culpa flagrauit quottidiana,
  Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atque nec diuis homines componier æquum est,
  Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna,
  Fragrantem Assyrio uenit odore domum:
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
  Ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
  Quo lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
  Pro multis aliis redditur officijs,
Ne nostrum scabra tangat rubigine nomen,
  Hæc atq; illa dies, atq; alia, atq; alia.

Huc

Huc addant diui quamplurima, quæ Themis olim
Antiquis solita est munera ferre pijs.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
terrã Et domus ipsa in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis + dominam dedit, à quo
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omneis mihi quæ me charior ipsa est,
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

IN RVFVM.

Noli admirari quare tibi fœmina nulla
Rufe uelit tenerum suppposuisse femur:
Non ullam raræ labefacies munere uestis,
Aut pelluciduli delicijs lapidis.
Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur
Valle sub alarum trux habitare caper,
Hunc metuunt omnes, neq; mirũ, nam mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

DE INCONSTANTIA FOE/minei amoris.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle,
Quàm mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit, sed mulier cupido quod dicit amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

AD VIRRONEM.

Si cui, Virro, homini sacer alarum obstitit hircus,
Aut si quem merito tarda podagra secat,
Æmulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
à te Mirifice est + actu nactus utrunq; malum.

Nam

Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit podagra.

AD LESBIAM.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantùm ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui, quare & si impensius uror
Multo, mi tamen es uilior, & leuior.
Qui potis est, inquis? quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus.
Odi, & amo: quare id faciam, fortasse requiris.
Nescio: sed fieri sentio, & excrucior.

IN INGRATVM.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri,
Aut aliquem fieri posse putare tuum.
Omnia sunt ingrata nihil fecisse benignè?
Immo etiam tædet, tædet, obestq; magis.
Vt mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget,
Quàm modò, qui me unum, atq; unicũ amicũ habuit.

IN GELLIVM.

Gellius audierat patruum obiurgare solere,
Si quis delicias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdepsuit ipsam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem.
Quod uoluit, fecit, nam quamuis irrumet ipsum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

IN LESBIAM.

Huc est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
Atq; ita se officio perdidit ipsa suo,

Vt iam

Vt iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

AD SEIPSVM.

Si qua recordanti benefacta priora uoluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium,
Nec sanctam uiolasse fidem, nec foedere in ullo
Diuûm ad fallendos numine abusum homines,
Multa parata manent in longa ætate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nam quæcunque homines bene cuiquam aut dicere pos
Aut facere, hæc à te dictaque, factaque sunt, (sunt,
Omnia quæ ingratæ perierunt credita menti:
Quare te iam cur amplius excrucies?
Quin te animo affirmas, teque instinctuque reducis,
Et dijs inuitis desinis esse miser?
Difficile est longum subitò deponere amorem.
Difficile est, *uerùm hoc quà lubet efficias.
Vna salus hæc est, hoc est tibi peruincendû,
Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dij si uestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extremam iam ipsa in morte tulistis opem,
Me miserum aspicite: &, si uitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemque mihi:
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore lætitias.
Non iam illud quæro, contrà ut me diligat illa:
Aut, quod non potis est, esse pudica uelit:
Ipse ualere opto, & tetrum hunc deponere morbû.
O dij reddite mi hoc pro pietate mea.

*uerum quod lubet eff.

AD

AD RVFVM.

Rufe mihi frustra, ac nequicquam & cognite amice: credite
Frustra? immo magno cum precio, atque malo.
Siccine subrepsti, mi atq; intestina perurens.
Sic misero eripuisti omnia nostra bona:
Eripuisti, heu heu nostræ crudele uenenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

DE GALLO.

Gallus habet fratres, quorũ est lepidissima cõiunx
Alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus: nam dulceis iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium:
Sed nunc id doleo quòd puræ impura puellæ
Suauia coniunxit spurca saliua tua.
Verum id non impune feres: nam te omnia secla
Noscent, & qui sis, + fama loquetur anus. te fama

DE LESBIO. losq; te

Lesbius est pulcher, quid ni? quem Lesbia malit, os.
Quàm te cum tota gente Catulle tua.
Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria + amatorum suauia repererit. natorũ

AD GELLIVM.

Vis dicam Gelli, quare rosea ista labella
Hyberna fiant candidiora niue?
Manè domo cum exis, & cum te octaua quiete
E molli longo suscitat hora die,
Nescio quid certè est, an uerè fama susurrat,
Grandia te medij tenta uorare uiri.

Si certe est, clamant Victoris rupta miselli
Ilia, demulso labra notata sero.

AD IVVENTIVM.

Nemo ne in tanto potuit populo esse Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
Præterquam iste tuus moribunda à sede Pisauri.
Hospes, inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis
Audes: at nescis quod facinus facias.

AD QVINTIVM.

Quinti si tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, si quid charius est oculis:
Eripere ei noli, multò quod charius illi
Est oculis, seu quid charius est oculis.

DE MVLO LESBIAE MARITO.

Lesbia mi præsente uiro mala plurima dicit,
Hoc illi fatuo maxima lætitia est.
Mule nihil sentis. si nostri oblita taceret,
Sana esset: quod nunc garrit, & obloquitur,
Non solum meminit, sed quę multo acrior est res,
Irata est. hoc est, uritur, & loquitur.

DE ARRIO.

Chommoda dicebat, si quando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arrius insidias:
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat atq; auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem hæc leniter, & leuiter.

Nec

Nec sibi post illa metuebant talia uerba,
Cum subitò affertur nuncius horribilis,
Ionios fluctus pòst, quàm illuc Arrius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

DE AMORE SVO.

Odi, & amo: quare id faciam fortasse requiris:
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

DE QVINTIA ET Lesbia.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego sic singula confiteor:
Tota illud formosa nego: nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres.

DE SVO IN LESBIAM amore.

Nulla potest mulier tantùm se dicere amatam
Verè, quantùm à me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,
Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

IN GELLIVM.

Quid facit is, Gelli, qui cum matre, atque sorore
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
Suscipit ô Gelli, quantum non ultima Tethys,
Non genitor nympharum abluat Oceanus:
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultrà
Non si demisso se ipse uoret capite.

f DE

DE GELLIO.

Gellius est tenuis, quidni? cui tam bona mater,
 Tamq; ualens uiuat, tamq; uenusta soror,
Tamq; bonus patruus, tamq; omnia plena puellis
 Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
 Quantumuis, quare sit macer, inuenies.
Nascatur magus ex Gelli matrisq; nefando
 Coniugio, & discat Persicum aruspicium.
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
 Si uera est Persarum impia relligio.
Natus ut accepto ueneretur carmine diuos,
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

IN GELLIVM.

Non ideo Gelli sperabam te mihi fidum
 In misero hoc nostro perdito amore fore,
Quòd te cognossem bene, constantemq; putarem,
 Aut posse à turpi mentem inhibere probro:
Sed quod nec matrem, nec germanam esse uidebam
 Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer usu,
 Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti, tantum tibi gaudium in omni
 Culpa est, in quacunq; est aliquid sceleris.

DE LESBIA.

Lesbia mi dicit semper malè, nec tacet unquam
 De me: dispeream me nisi Lesbia amat.
Quo signo? quasi eadem totidem mox deprecor illi
 Assiduè, uerum dispeream nisi amo.

IN CAESAREM.

Nil nimium ſtudeo Cæſar tibi uelle placere:
  Nec ſcire utrum ſis albus, an ater homo.

Mentula mœchatur, mœchatur mentula certè:
  Hoc eſt, quod dicunt, ipſa olera olla legit.

DE SMYRNA CIN/ næ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam poſt denique meſſem
  Quàm cœpta eſt, nonamque edita poſt hyemem,
Millia cum interea quingenta Hortenſius uno
  In pede ſtans fixo carmina ructat hians.
Smyrna cauas Atracis penitus mittetur ad undas,
  Smyrnam incana diu ſecula peruoluent.
At Voluſi annales Paduam morientur ad ipſam,
  Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas.
Parua mei mihi ſunt cordi monimenta ſodalis,
  At populus tumido gaudeat Antimacho.

AD CALVVM DE Quintilia.

Si quicquam mutis gratum, acceptum'ue ſepulchris
  Accidere à noſtro Calue dolore poteſt,
Cum deſiderio ueteres renouamus amores,
  Atque olim miſſas flemus amicitias:
Certè non tanto mors immatura dolori eſt
  Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

DE AEMILIO.

Non ita me dij ament, quicquam referre putaui,
  Vtrum os an culum olfacerem Æmilio.
Nil immundius hoc, nihil eſt immundius illo,
  Verum etiam culus mundior, & melior.

Nam sine dentibus est, hoc denteis sesquipedaleis,
Gingiuas uerò Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, & se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atq; asino?
Quem siqua attingit non illam posse putemus
Ægroti culum lingere carnificis?

AD VECTIVM.

In te, si in quenquam dici pote, putide Vecti
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua, si usus ueniat tibi, posses
Culos, & crepidas lingere Carpatinas.
Si nos omnino uis omneis perdere Vecti,
Dicas, omnino quod cupis, efficies.

AD IVVENTIVM.

Surripui tibi dum ludis, mellite Iuuenti
Suauiolum dulci dulcius ambrosia.
Verùm id non impune tuli: nanq; amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce.
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum uestræ demere sæuitiæ.
Nam simul id factum est, multis diluta labella
Abstersisti guttis omnibus articulis,
Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
Tanquam commistæ spurca saliua lupæ.
Præterea infesto miserum me tradere amori
Non cessasti, omniq; excruciare modo,
Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Suauiolum, tristi tristius helleboro.

Quam

Quam quoniam pœnam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

DE CAELIO ET Quintio.

Cælius Aufilenum, & Quintius Aufilenam
Flos Veronensum depereunt iuuenum,
Hic fratrem, ille sororem, hoc est, quod dicitur, illud
Fraternum uerè dulce sodalitium.
Cui faueam potius? Cæli tibi: nam tua nobis
Perspecta exigitur unica amicitia,
Cum uesana meas torreret flamma medullas.
Sis felix Cæli, sis in amore potens.

INFERIAE AD FRATRIS tumulum.

Multas per gentes, & multa per æquora uectus
Aduenio has miseras frater ad inferias,
Vt te postremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
Heu miser indigne frater adempte mihi.
Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias,
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atq; in perpetuum frater aue, atq; uale.

AD CORNELIVM.

Si quicquam tacitè commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Me unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

AD SYLONEM.

Aut sodes mihi redde decem sestertia Sylo,
Deinde esto quamuis sæuus,& indomitus.
Aut si te nummi delectant,desine quæso
Leno esse,atque idem sæuus,& indomitus.

AD QVENDAM DE Lesbia.

Credis me potuisse meæ maledicere uitæ,
Ambobus mihi quæ charior est oculis:
Non potui,nec si possem,tam perdite amarem:
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

IN MENTVLAM.

Mentula conatur Pimpleum scandere montem,
Musæ furcillis præcipitem eijciunt.

DE PVERO ET præcone.

Cum puero bello præconem qui uidet esse,
Quid credat nisi se wendere discupere.

AD LESBIAM.

Si quicquam cupidoque,optantique obtigit unquã, &
Insperanti,hoc est gratum animo proprie,
Quare hoc est gratum,nobis quoque charius auro,
Quòd te restituis Lesbia mi cupido.
Restituis cupido,atque insperanti,ipsa refers te
Nobis:ô lucem candidiore nota.
Quis me uno uiuit felicior?aut magis hac quid
Optandum uitæ,dicere quis poterit?

IN COMINIVM.

Si Comini arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat,

Non

Non e[illegible] primum inimica bonorũ
Lingua e[illegible] uulturio,
Effossos oculos uoret atro gutture coruus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

AD LESBIAM.

Iucundum mea uita mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos perpetuumq; fore.
Dij magni facite, ut uerè promittere possit,
Atq; id syncere dicat, & ex animo.
Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternum hoc sanctæ fœdus amicitiæ.

AD AVFILENAM.

Aufilena bonæ semper laudantur amicæ,
Accipiunt precium, quæ facere instituunt.
Tu quod promisti mihi quod mentita, inimica es,
Quod nec das, at adfers, sæpe facis facinus.
Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
Aufilena fuit, sed data corripere
Fraudando, efficitur plusquam meretricis auaræ,
Quæ sese toto corpore prostituit.

AD EANDEM.

Aufilena, uiro contentam uiuere solo
Nuptarum laus est laudibus eximijs.
Sed cuiuis quamuis potius succumbere fas est,
Quàm matrem fratres efficere ex patruo.

IN NASONEM.

Multus homo es Naso, neq; tecum multus homo, sed
Descendis Naso, multus es, & pathicus.

IN CINNAM.

Consule Pompeio primùm duo, Cinna, solebant
Mœchilia, facto consule, nunc iterum
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
Singula: fœcundum semen adulterio.

IN FIRMANVM.

Firmani saltus non falsò mentula diues
Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupium omne genus, pisces, prata, arua, ferasq;
Nec quicquam fructus sumptibus exuperat.
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.
Mentulam habet instar triginta iugera prati,
Quadraginta arui, cætera sunt maria.
Cur non diuitijs Crœsum superare potis sit,
Vno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arua, ingentes syluas, saltusq;, paludesq;,
Vsq; ad Hyperboreos, & mare ad oceanum.
Omnia magna hæc sunt, tamē ut sint maxima, et ul-
Non homo, sed uerè mentula magna nimis. (tra

AD GELLIVM.

Sæpe tibi studioso animo uenante requiris,
Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Queis te lenirem, nobis neu conarere
Infestum telis icere musca caput:
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces.
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
At fixus nostris tu dabis supplicium.

EX LIBRO III. DE POETIS LATINIS PET. CRINITI.

Lbius Tibullus Romae, ut creditur, natus, Hircio & Pansa Coss. qui annus etiam Nasonis Poetae natalibus insignis fuit: nam uterque Cõsul cũ ad liberandũ Brutũ apud Mutinam m t teretur, fugato Antonio, occisus est: parentes habuit ex equestri ordine, bello, & pace satis illustres. is autẽ Tibullus, quòd ingenio facili, & egregia forma foret, nobiliores etiam ciuitatis sibi conciliauit: in quorum numero fuit Messala Coruinus, cum mira diligentia, & assiduis officijs poetã Tibullum fouit. Itaque fuit studiosum uocat eũ Tibullus, & insigni carmine laudes eiusdem ac uirtutem celebrauit. Neque illud ignoratur, cum in eiusdem Messalae comitatu in prouinciã Phaeacum pergeret, in aduersum cum ualetudinem incidisse: ex quo tali carmine fidẽ suam atque fortunã uoluit posteris commẽdari:

Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra dum sequiturque mari.

Horatium quoque Flaccum & Macrum poetam, qui de herbis libros cõscripsit, familiariter dilexit. Eũque hortatur, ut relictis castris, & militia, ad amores & Veneres redeat. Albius enim Tibullus in amoribus & delicijs (ut apparet) paulo procliuior fuit, ut qui Marathum, & Cherinthum pueros maximo affectu

 dilexe-

dilexerit, ſicuti Deliam, Sulpitiam, Neæram, & Nemeſim, de cuius forma & moribus frequẽs in ueteris libris mentio eſt. unde illud notum:

Vſſit amatorem Nemeſis laſciua Tibullum,
In tota iuuit quem nihil eſſe domo.

Sed et L. Apuleius quo loco de amoribus diſſerit apud Claudium Maximum proconſulem, fictum Deliæ nomen à poeta Tibullo refert, cũ Plautia uocaretur. Quin etiam Flaccus liberè illum hortatur amicitiæ nomine, ut forti animo & cõſtanti immitis Glyceræ faſtum, & inſolentiã perferat: tum aliorũ exemplo diſcat, quanta ſit in amore uarietas. In ſcribendo autem carmine, Caſsio Parmenſi eundem præponit, quo loco ſuorum ſermonum iudicẽ facit, bonaq; animi & corporis illi aſcribit:

Albi noſtrorum ſermonum candide iudex,
Non tu corpus eras ſine pectore: dij tibi formam,
Dij tibi diuitias dederant, artemq; fruendi.
Quid uoueat dulci nutricula maius alumno,
Quàm ſapere, & fari poſsit quæ ſentiat, & cui
Gratia, fama, ualetudo, contingat abunde,
Et mundus uictus non deficiente crumena?

Is uerò Tibullus in carmine ad Meſſalã, copioſe oſtendit, parũ ſibi licere in octo uerſari, quòd ipſi fortunæ iniquitas nimiùm illi obfuiſſet: & cum ſatis illi opes florerent, conditione temporũ factum, ut ad paupertatem redigeretur:

Cui fuerat flaui ditantes ordine ſulci,
Horrea fœcundis indeficientia menſis:

Cuiq;

Cuiq; pecus denso pascebatur gramine colles,
Et domino satis, & nimium furiq; lupoq;
Nunc desiderium superest.

Libros quatuor Elegiarum, siue Amorum composuit, in quibus facile probatur quàm elegans & cādidum sit eius carmen, ut in eiusmodi caloribus describendis Latinos omnes uideatur superasse, tū affectibus exprimēdis, tū suauitate ingenij: quod ipsum & Fab. Quintilianus ad Marcellum Victorium refert, cum poetā Tibullum, & elegantem in primis ac tersum existimarit. Obijt autem cum adhuc iunior esset, necq; sine maximo mœrore Ouidij poetæ, quod ille testatus est longo carmine: in quo probatur, quāta literarum iactura Tibullus occiderit: eoq; molestior fuit eius interitus, quo immaturior uisus est. In ei⁹ uero funere & parens & soror pietatis officium pręstiterūt, quod & Nemesis et Delia pari animo fecerūt, sicuti ab Ouidio refertur. uulgatumq; illud est de elegantia & carmine Tibulli:

Donec erunt ignes, arcusq; Cupidinis arma,
Discentur numeri culte Tibulle tui.

ALBII

ALBII TIBVL-
LI EQVITIS ROMA-
NI LIBER I.

Iuitias alius fuluo sibi cõgerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent:
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper aceruos
Præbeat, & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu uetus in triuio florida serta lapis:
Et quodcunq; mihi pomum nouus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante deos.
Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
Pomosisq; ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæua falce Priapus aues.
Vos quoq; felicis quondam, nunc pauperis agri
Custodes fertis munera uestra lares.

Tunc

Tunc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis, quam circum rustica pubes
Clamet, iò messes, & bona uina date.
Iam modò non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ,
Sed Canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam'ue sinu pigeat, fœtumúe capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
At uos exiguo pecori furesq; lupiq;
Parcite, de magno est præda petenda grege,
Hic ego pastoremq; meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, nec uos è paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq; requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Si licet & solito membra leuare toro.
Quàm iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu:
Aut gelidas hybernus aquas cum fuderit Auster
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi contingat: sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.

O quan/

O quantum est auri, pereat potiusq; smaragdi,
Quàm fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra Messala,mariq;,
Vt domus hostiles præferat exuuias.
Me retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Vt sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio,mea Delia,tecum
Dummodo sim,quæso,segnis,inersq; uocer.
Te spectem,suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis & arsuro positum me Delia lecto,
Tristibus & lachrymis oscula mista dabis.
Flebis:non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta,nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina,non uirgo,sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos,sed parce solutis
Crinibus,& teneris Delia parce genis.
Interea dum fata sinunt,iungamus amores,
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput,
Iam subrepet iners ætas,nec amare decebit:
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractāda Venus, dum frangere postes
Non pudet,& rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux,milesq; bonus,uos signa,tubæq;
Ite procul,cupidis uulnera ferte uiris.
Ferte & opes,ego composito securus aceruo
Dites despiciam,despiciamq; famem.

ELE.

ELEGIA II.

Adde merum, uinoq; graues compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina uicta sopor:
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amans.
Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ,
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoq; ne timide custodes Delia falle,
Audendum est, fortes adiuuat ipsa Venus.
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu reserat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono:
Illa uiro coram nutus conferre loquaces,
Blandaq; compositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Ne uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus:
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.

Quisq;

Quisquis amore tenetur,eat tutusq́;,sacerq́;
  Qualibet:insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
  Non mihi cum multa decidit hymber aqua.
Non labor hic lædit,referet modò Delia postes,
  Et uocet ad digiti me taciturna sonum.
Parcite luminibus,seu uir,seu fœmina fias
  Obuia,celari uult sua furta Venus:
Neu strepitu terrete pedum,neu quærite nomen,
  Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Siquis & imprudens aspexerit,occulat ille,
  Perq́; deos omneis se meminisse neget.
Nam fuerit quicunq́; loquax,is sanguine natam,
  Is Venerem è rapido sentiet esse mari.
Nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi uerax
  Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de cœlo ducentem sidera uidi,
  Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq́; solum,manesq́; sepulchris
  Elicit,& tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
  Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet,hæc tristi depellit nubila cœlo:
  Cum libet,æstiuo conuocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas,
  Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi composuit cantus,queis fallere posses.
  Ter cane,ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere quicquam,
  Non sibi si in molli uiderit esse sinu.

Tu tamen abstineas aliis: nam cætera cernet
Omnia: de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores
Cantibus, aut herbis soluere posse meos:
Et me lustrauit tædis, & nocte serena
Concidit ad magicos hostia pulla deos.
Non ut totus abesset amor, sed mutuus esset
Orabam, nec te, posse carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui te cum posset habere,
Maluerit prædas stultus & arma sequi:
Ille licet Cilicum uictus agat ante cateruas,
Ponat & in capto Martia castra solo.
Totus & argento contextus, totus & auro
Insideat celeri conspiciendus equo.
Ipse boues, mea si tecum modo Delia possim
Iungere, & in solito pascere monte pecus.
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis, & inculta sit mihi somnus humo.
Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest cum fletu nox uigilanda uenit?
Nam neq; tunc plumæ, nec stragula picta soporem,
Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ.
Non Veneris magnæ uiolaui numina uerbo,
Et mea nunc pœnas impia lingua luit.
Non feror incestus sedes adiisse deorum,
Sertaq; de sanctis diripuisse focis.
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
Et miserum sancto tundere poste caput.
Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
Et dare sacratis oscula liminibus,

At tu,qui lætus rides,mala nostra caueto,
Mox tibi non uanus sæuiet ipse deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
Post Veneris uinclis subdere colla senem:
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit,charæ ue puellæ
Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer,hunc iuuenis turba circumstetit arcta:
Despuit in molles & sibi quisq; sinus.
At mihi parce Venus,semper tibi dedita seruit
Mens mea:quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELE-GIA III.

Ibitis Ægæas sine me Messala per undas,
O utinam memores ipse,cohorsq; mei.
Me tenet ignotis ægrum Phæacia terris,
Abstineas auidas mors precor atra manus.
Abstineas mors atra precor,non hic mihi mater,
Quæ legat in mœstos ossa perusta sinus.
Non soror,Assyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effusis ante sepulchra comis.
Delia non usquam:quæ me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit,illi
Rettulit e triuijs omnia certa puer:
Cuncta dabant reditum:tamen est deterrita nunquã
Quin fleret nostras,respiceretq; uias.
Ipse ego solator,cum iam mandata dedissem,
Quærebam tardas anxius usq; moras,

Aut

Aut ego sum causatus, aues dant omnia dira,
Saturni sacram me tenuisse diem.
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito ne quis discedere amore,
Aut sciat egressum se, prohibente deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt
Illa tua toties æra repulsa manu?
Quid'ue piè, dum sacra colis, pureq; lauari
Te memini, & puro succubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi, iam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis,
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces,
Ante sacras lino tecta fores sedeat:
Bisq; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in Pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Reddereq; antiquo menstrua tura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quam
Tellus in longis est patefacta uias.
Nondum cæruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis præbueratq; sinum:
Nec uagus ignotis repetens compendia terris,
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
Non domito frænos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua lapis.
Ipsæ mella dabant quercus, ultroq; ferebant
Obuia securis ubera lactis oues.

Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
  Immiti sæuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper,
  Nunc mare, nunc leti mille repente uiæ.
Parce pater, timidum non me periuria terrent,
  Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
  Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
  Messalam terra, dum sequiturq; mari.
Sed mi, quod facilis tenero sum semper amori,
  Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
Hic choreæ, cantusq; uigent, passimq; uagantes
  Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fert casiam non culta seges, totosq; per agros
  Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immista puellis
  Ludit, & assidue prælia miscet amor.
Illic est cuicunq; rapax mors uenit amanti,
  Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
  Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Tisiphoneq; impexa feros pro crinibus angues
  Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
  Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illic Iunonem tentare Ixionis ausi
  Versatur celeri noxia membra rota.
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ,
  Assiduas atro uiscere pascit aues.

Tantalus

Tantalus est illic, & circum stagna, sed acrem
Iamiam poturi deserit unda sitim.
Et Danai proles, Veneris quod numina læsit,
In caua Lethæas dolia portat aquas.
Illic sit quicunque meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctique pudoris
Assideat custos sedula semper anus.
Hæc tibi fabellas referat, positaque lucerna
Deducat plena stamina longa colo.
Ac circa grauibus pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tunc ueniam subito, nec quisquam nunciet antè,
Sed uidear cœlo missus adesse tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos,
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA IIII.

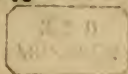
Hic ambrosa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti soles, ne noceantque niues:
Quæ tua formosos cepit solertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est.
Nudus & hybernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æstiui tempora sicca canis.
Sic ego. tum Bacchi respondit rustica proles
Armatus curua sic mihi falce Deus:
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ:
Nam causam iusti semper amoris habent.

Hic placet, angustis quod equũ compescit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam.
Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
Tædia, paulatim sub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uuas:
Annus agit certa lucida signa uice.
Nec iurare time, Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.
Gratia magna Ioui, uetuit pater ipse ualere,
Iurasset cupide quicquid ineptus amor.
Perq; suas impune sinit Dictynna sagittas
Affirmes, crines perq; Minerua suos.
At si tardus eris, errabis, transiet ætas
Quàm cito, non segnis stat, remeatq; dies:
Quàm cito purpureos deperdit terra colores,
Quàm cito formosas populus alta comas:
Quàm iacet, infirmæ uenere ubi fata senectæ,
Qui prior Eleo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem, premeret cum serior ætas,
Mœrentem stultos præteriisse dies,
Crudeles diui, serpens nouus exuit annos,
Formæ non ullam fata dedere moram.
Solis æterna est Phœbo, Bacchoq; iuuenta:
Nam decet intonsus crinis utrunq; deum.
Tu puero quodcunq; tuo tentare libebit,
Cedas: obsequio plurima uincit amor.

Nec

Neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
 Et Canis arenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum,
 Venturam admittat hymbrifer Arcas aquam.
Vel si cæruleas puppi uolet ire per undas,
 Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duros subiisse labores,
 Aut operi insuetas * atteruisse manus.
Nec, uelit insidijs altos si claudere ualles,
 Dum placeas, humeri retia ferre negent.
Si uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
 Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus.
Tunc tibi mitis erit, rapias tum chara licebit
 Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
 Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu, male nunc artes miseras hæc secula tractant,
 Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui Venerem docuisti uendere primus,
 Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
Pieridas pueri, doctos & amate poetas,
 Aurea nec superent munera Pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
 Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musæ, uiuet, dum robora tellus,
 Dum cœlum stellas, dum uehet amnis aquas.
At qui non audit musas, qui uendit amorem,
 Idææ currus ille sequatur Opis:
Et tercentenis erroribus expleat urbes,
 Et secet ad Phrygios uilia membra modos.

* attenuasse

Blanditijs uult esse locum Venus ipsa querelis
 Supplicibus miseris flentibus illa fauet.
Hæc mihi, quæ canerem Tityo deus edidit ore,
 Sed Tityum coniunx hæc meminisse uetat.
Pareat ille suæ: uos me celebrate magistrum,
 Quos male habet multa callidus arte puer.
Gloria cuiq; sua est, me, qui spernentur amantes,
 Consultent, cunctis ianua nostra patet.
Tempus erit, cum me Veneris præcepta ferentem
 Deducat iuuenum sedula turba senem.
Eheu quàm Marathus lento me torquet amore:
 Deficiunt artes, deficiuntq; doli.
Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam,
 Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA V.

ASper eram, & bene discidiũ me ferre loquebar,
 At mihi nunc longe gloria fortis abest.
Nanq; agor, ut per plana citus sola uerbere turbo,
 Quem celer assueta uersat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
 Magnificum, posthac horrida uerba doma.
Parce tamen per te furtiui fœdera lecti,
 Per Venerem quæso, compositumq; caput.
Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
 Te dicor uotis eripuisse meis.
Ipseq; ter circum lustraui sulfure puro,
 Carmine cum magico præcinuisset anus.
Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
 Somnia, ter salsa de ueneranda mola.

Ipse

Ipse ego uelatus filio, tunicisq; solutis
Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui, fruitur nunc alter amore,
Ex precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, si salua fuisses,
Fingebam demens, sed renuente deo.
Rura colam, frugumq; aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole cadente teret.
Aut mihi seruabit plenis in lyntribus uuas,
Pressaq; ueloci candida musta pede.
Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
Illa regat cunctos, illi sint omnia curæ,
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus.
Et tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
Hunc paret, atq; epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc Caurusq; Notusq;
Iactat odoratos uota per Armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui, sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruitq; Venus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit,
Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis, facie, tenerisq; lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.

Talis ad Æmonium Nereis Pellea quondam
Vecta est frænato cærula pisce Thetis.
Hæc nocuere mihi, quod adest huic diues amator:
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum sua fata querentes
Semper, & è tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, herbasq; sepulchris
Quærat, & à sæuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis, ululetq; per urbes,
Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
Eueniet, dat signa deus, sunt numina amanti,
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quàm primum sagæ præcepta rapacis
Desere: nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto tibi, præsto pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subijcietq; manus efficietq; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vinclaq; de niueo detrahet ipse pede.
Heu canimus frustra, nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena percutienda manu.
At tu, qui potior nunc es, mea furta caueto:
Versatur celeri fors leuis orbe rotæ.
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usq; fores.

Nescio

Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nat tibi lynter aqua.

ELEGIA VI.

Semper ut inducar, blandos offers mihi uultus,
Post tamen es misero tristis, & asper amor.
Quid tibi sæuitiæ mecum est? an gloria magna
Insidias homini composuisse deum?
Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.
Illa quidem tam multa negat, sed credere durum est,
Sic etiam de me pernegat usque uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes, eheu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret,
Cardine tunc tacito uertere posse fores.
Tunc succos herbasque dedi, queis liuor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus.
At tu fallacis coniux incaute puellæ,
Me quoque seruato, peccet ut illa nihil.
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
Neue cubet laxo pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quàm sæpe time, seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumque probarem,
Per causam memini me tetigisse manum.

Sæpe mero ſomnum peperi tibi,at ipſe bibebam
  Sobria ſuppoſita pocula uictor aqua.
Non ego te læſi prudens,ignoſce fatenti,
  Iuſsit amor:Contra quis ferat arma deos?
Ille ego ſum,nec me iam dicere uera pudebit,
  Inſtabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus,tua ſi bona neſcis
  Seruare:ah fruſtra clauis ineſt foribus.
Te tenet,abſentes alios ſuſpirat amores,
  Et ſimulat ſubito condoluiſſe caput.
At mihi ſeruandam credas,non ſæua recuſo
  Verbera,detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul abſitis,quiſquis colit arte capillos,
  Effluit effuſo cui toga,lapſa ſinu.
Quiſquis & occurret,ne poſsit crimen habere,
  Stet procul,aut alia ſtet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipſe Deus,ſic magna ſacerdos
  Eſt mihi diuino uaticinata ſono.
Hæc ubi Bellonæ motu eſt agitata,nec acrem
  Flammam,non amens uerbera torta timet.
Ipſa bipenne ſuos cædit uiolenta lacertos,
  Sanguineq; effuſo ſpargit inulta deam.
Statq; latus præfixa ueru,ſtat ſaucia pectus,
  Et canit euentus,quos dea magna monet.
Parcite,quam cuſtodit amor,uiolare puellam,
  Ne pigeat magno poſt didiciſſe malo.
Attigerit,labentur opes ut uulnere noſtro
  Sanguis,ut hic uentis diripiturq; cinis.
Et tibi neſcio quas dixit mea Delia pœnas,
  Si tamen admittas,ſit precor illa leuis.

Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq; iras aurea uincit anus.
Hæc mihi te adducit tenebris, multoq; timore
Coniungit nostras clàm taciturna manus.
Hæc foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum,
Si modo fas, annos contribuisse uelim.
Te semper, natamq; tuam te propter amabo,
Quicquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
Possim, quin oculos appetat illa meos.
Et si quid peccasse putat, ducorq; capillis
Immerito, proprias proripiorq; uias.
Non ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus.
Nec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Nam quæ fida fuit nulli, post uicta senecta
Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmaq; conductis adnectit licia telis,
Tractaq; de niueo uellere dente putat.
Hanc animo gaudente uident, iuuenumq; cateruæ
Commemorant merito tot mala ferre senem.
Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
Spectat, & + infidis quod sit acerba monet. infelix cur sit, acerba monet.
Hæc alijs maledicta cadant, nos Delia amoris
Exemplum cana simus uterq; coma.

ELE/

ELEGIA VII.

HVnc cecinere diem Parcæ fatalia nentes
Stamina,non ulli dissoluenda deo:
Hunc fore Aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere,nouos pubes Romana triumphos
Vidit,& euinctos brachia capta duces.
At te uictrices lauros Messala gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos,tua bella Pyrene
Testis,& Oceani litora Sanctonici.
Testis Arar,Rhodanusq; celer,magnusq; Garumna,
Carnoti & flaui,cærula lympha Liger.
At te Cydne canam,tacitis qui leniter undis
Cæruleus placidis per uada serpis aquis:
Quantus & æthereo contingens uertice nubes,
Frigidus intonsos Taurus arat Cilicas.
Quid referam,ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba Palæstino sancta columba Syro:
Vtq; maris uastum prospectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta Tyros:
Qualis & arentes cum findit Sirius agros,
Fertilis æstiua Nilus abundet aqua?
Nile pater,quanam possum te dicere causa,
Aut quibus in terris occuluisse caput?
Te propter nullos tellus tua postulat imbres:
Arida nec pluuio supplicat herba Ioui.
Te canit,atq; suum proles miratur Osirim,
Barbara Memphiten plangere docta bouem:

Primus

Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
  Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertæ commisit semina terræ,
  Pomaq; non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem:
  Hic uiridem dura cædere falce comam.
Illi iucundos primum matura sapores
  Expressa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
  Mouit & ad certos nescia membra modos.
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
  Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
  Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ, non luctus Osiri:
  Sed chorus, & cantus lenis, & aptus amor:
Sed uarij flores, & frons redimita corymbi,
  Fusa sed ad teneros lutea palla pedes:
Et Tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
  Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geniumq; choreis
  Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius é nitido stillent unguenta capillo,
  Et capite & collo mollia serta gerat.
Sic uenias hodierne tibi, dum turis honores,
  Liba & Mopsopio dulcia melle feram.
At tibi succrescat proles, quę facta parentis
  Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceat monimenta uiæ, quæ Tuscula tellus,
  Candidaq; antiquo detinet Alba lare.

Namq;

Nanq; opibus congesta tuis hic glarea dura
  Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola, è magna cum uenerit urbe
  Serus, inoffensum rettuleritq; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
  Candidior semper, candidior q; ueni.

ELEGIA VIII.

NOn ego celarim, possit quid nutus amantis,
  Quid ue ferant miti lenia uerba sono.
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum,
  Prȩcinit euentus nec mihi cantus auis:
Ipsa Venus magico religatum brachia nodo,
  Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare, deus crudelius urit,
  Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
  Sæpeq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
  Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
  Ansaq; compressos colligat arcta pedes.
Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
  Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
  Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris,
  Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & è curru lunam deducere tentat:
  Et faceret, si non æra repulsa sonent.

Qui

Quid queror heu misero carmen nocuisse? quid herbas:
  Forma nihil magicis utitur auxilijs.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
  Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento,
  Persequitur pœnis tristia facta Venus.
Munera ne poscas, det munera canus amator,
  Vt foueat molli frigida membra sinu.
Charior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
  Ora, nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos,
  Et regum magnæ despicientur opes.
At Venus inueniet puero concumbere furtim,
  Dum timet, & teneros conserit usq; sinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
  Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmæq; iuuant, quæ frigore sola
  Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq; iuuenta,
  Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studiū formæ est, coma cum mutatur, ut annos
  Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos à stirpe capillos,
  Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
  Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathum torques, puero quæ gloria uicto est?
  In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero, non illi sontica causa est,
  Sed nimius luteo corpora tingit amor.

Vel miser absenti mœstas quàm sæpe querelas
  Conijcit, & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis? ait: poterat custodia falli:
  Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agitur
  Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
  Et strepitu nullo clàm reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
  Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subitò, sed perfida fallit,
  Est mihi nox multis euigilanda modis.
Dum mihi uenturam fingo, quodcunque mouetur,
  Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer: non frangitur illa,
  Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt Pholoes (moneo) fastidia diui,
  Nec prodest sanctis tura dedisse focis.
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
  Nescius ultorem post caput esse deum.
Sæpe etiam lachrymis fertur risisse dolentis,
  Et cupidum ficta detinuisse mora.
Nunc omneis odit fastus, nunc displicet illi
  Quæcunque opposita est ianua firma sera.
At te pœna manet, nisi desinis esse superba,
  Quàm cupies notis hunc reuocare diem.

ELEGIA IX.

QVid mihi, si fueras miseros læsurus amores,
  Fœdera per diuos clàm uiolanda dabas?

Ah miser, & si quis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus.
Parcite cœlestes, æquum est impune licere
Numina formosis lædere uestra semel.
Lucra petens habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ rusticus urget opus.
Lucra petituras parentia per freta uentis petituras
Ducunt instabiles sidera certa rates.
Muneribus meus est captus puer: at deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
Iam mihi resoluet pœnas, puluisq; decorum
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
Vretur facies, urentur sole capilli,
Deteret inualidos & uia longa pedes.
Admonui quoties, auro ne pollue formam,
Sæpe solent auro multa subesse mala.
Diuitijs captus si quis uiolauit amorem,
Asperaq; est illi, difficilisq; Venus.
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetet esse dolos.
Ipse deus tacito permisit lenè ministro,
Ederet ut multo libera uerba mero.
Ipse deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
Hæc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tum mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem.

Non tibi si precium Campania terra daretur,
  Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
Illis eriperes uerbis mihi sidera cœli
  Lucere,& puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
  Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid facerem? nisi & ipse fores in amore puellæ,
  Sic precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
  Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro,
  Sed latuit clausas post adoperta fores.
Tum miser interij stulte confisus amari:
  Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
  Et me nunc nostri, Pieridumq; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
  Torreat,& liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere curæ est,
  Et precium plena grande referre manu.
At te,qui puerum donis corrumpere es ausus,
  Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
  Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
  Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
  Pocula,uel plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
  Dum rota luciferi prouocet orta diem.

Illa queat nullam melius consumere noctem,
 Atque operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
 Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu'ne putas illam pro te disponere crines?
 Aut tenues denso pectere dente comas?
Ista haec persuadet facies, auroque lacertos
 Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi, sed iuueni cuidam uult bella uideri,
 Demoueat pro quo remque, domumque tuam.
Nec facit hoc uicio, sed corpora foeda podagra,
 Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, hunc ego credam
 Cum trucibus Venerem iungere posse feris.
Blanditias'ne meas alijs tu uendere es ausus?
 Tu'ne alijs demens oscula ferre mea?
Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
 Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua tum me poena iuuet, Venerique merenti
 Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
 Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA X.

QVis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
 Quàm ferus, & uerè ferreus ille fuit.
Tunc caedes hominum generi, tunc praelia nata,
 Tunc breuior dirae mortis aperta uia est.
At nihil ille miser meruit: nos ad mala nostra
 Vertimus, in saeuas quod dedit ille feras.

Diuitis hoc uicium est auri,nec bella fuerunt,
Faginus astabat cum scyphus ante dapes:
Non arces,non uallus erat,somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret,uulgi nec tristia nossem
Arma,nec audissem corde tremente tubam.
Nunc ad bella trahor,& iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
Sed patrij seruate lares,aluistis & ijdem,
Cursarem uestros cum tener ante pedes.
Neu pudeat prisco uos esse è stipite factos,
Sic ueteris sedes incoluistis aui.
Tunc melius tenuere fidem,cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde deus.
Hic placatus erat,seu quis libauerat uuam,
Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
Atq; aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
Postq; comes purum filia parua fauum.
At nobis ærata lares depellite tela,
Hostiaq; è plena rustica porcus hara:
Hanc pura cum ueste sequar,myrtoq; canistra
Vincta geram,myrto uinctus & ipse caput.
Sic placeam uobis,alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti possit sua dicere facta
Miles,& in mensa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet,& tacito clàm uenit illa pede.
Non seges est infrà,non uinea culta:sed audax
Cerberus,& Stygiæ nauita puppis aquæ.

Illic

Illic percussisq; genis, ustoq; capillo
  Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quàm potius laudandus hic est, quem prole parata
  Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
  Et calidam fesso comparat uxor aquam.
Sic ego sim, liceatq; caput candescere canis,
  Temporis & prisci facta referre senem.
Interea pax arua colat: pax candida primum
  Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit uites, & succos condidit uuæ,
  Funderet ut nato testa paterna merum.
Pace bidens, uomerq; uigent: at tristia duri
  Militis in tenebris occupat arma situs.
Rusticus è lucoq; uehit malè sobrius ipse
  Vxorem plaustro, progeniemq; domum.
Sed Veneris tunc bella calent, scissosq; capillos
  Fœmina, perfractas conqueriturq; fores.
Flet teneras subtusa genas, sed uictor & ipse
  Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat,
  Inter & iratum lentus utrunq; sedet.
Ah lapis est ferrumq;, suam quicunq; puellam
  Verberat: e cœlo diripit ille deos.
Sit satis e membris tenuem perscindere uestem,
  Sit satis ornatas dissoluisse comas:
Sit lachrymas mouisse satis: quater ille beatus,
  Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui sæuus erit, scutumq;, sudemq;
  Is gerat, & miti sit procul à Venere.

At nobis pax alma ueni, spicamq; teneto,
Perfluat & pomis candidus antè sinus.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI LIBER II.

Visquis adest, ualeat, fruges lustramus, & agros,
Ritus ut à prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq; tuis è cornibus uua
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum
Vos quoq; abesse procul iubeo, discedat ab aris
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; post olea candida turba comas.
Dij patrij purgamus agros, purgamus agrestes,
Vos mala de nostris pellite limitibus.

Neu

Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris,
Ingeret ardenti grandia ligna foco.
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, & ex uirgis extruet ante casas.
Euentura precor, uiden' ut felicibus extis
Significet placidos nuncia fibra deos?
Nunc mihi fumosos ueteris proferte falernos
Consulis, & Chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent, non festa luce madere
Est rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Messalam sua quisq; ad pocula dicat:
Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis Aquitanæ celeber Messala triumphis,
Et magna intonsis gloria uictor auis.
Huc ades, aspiraq; mihi dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia cœlitibus.
Rura cano, rurisq; deos, his uita magistris
Desueuit querna pellere glande famem.
Illi compositis primum docuere tigillis
Exiguam uiridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
Mistaq; securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cum sideris æstu
Deponit flauas annua terra comas.

Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
  Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola assiduo primùm satiatus aratro,
  Cantauit certo rustica uerba pede:
Et satur arenti primùm est modulatus auena
  Carmen, ut ornatos duceret ante deos.
Agricola & minio suffusus Bacche rubenti,
  Primus inexperta duxit ab urbe choros.
Huic datus à pleno memorabile munus ouili
  Dux pecoris hircus, auxerat hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
  Fecit, & antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
  Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;,
  Fusus & apposito pollice uersat opus.
Atq; aliqua assiduè textrix operata Mineruam
  Cantat, & appulso tela sonat latere.
Ipse quoq; inter agros, interq; armenta Cupido
  Natus, & indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primùm se exercuit arcu:
  Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus.
Nec pecudes uelut antè petit, fixisse puellas
  Gestit, & audaces perdomuisse uiros.
Hic iuuenem detraxit opes, hic dicere iussit
  Limen ad iratæ uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes,
  Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus prætentat iter suspensa timore,
  Explorat cæcas cui manus ante uias.

Ah mise

Ah miseri,quos hic grauiter deus urget:at ille
  Felix cui placidus leniter afflat amor.
Sancte ueni dapibus festis,sed pone sagittas,
  Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate deum pecoriq; uocate
  Voce Palem,pecori clàm sibi quisq; uocet.
Aut etiam sibi quisq; palàm:nam turba iocosa
  Obstrepit,& Phrygio tibia curua sono.
Ludite,iam nox iungit equos,currumq; sequuntur
  Matris lasciuo sidera fulua choro.
Postq; uenit tacitus fuluis circundatus alis
  Somnus,& incerto somnia nigra pede.

ELEGIA II.

Dicamus bona uerba,uenit natalis ad aras,
  Quisquis ades,lingua uir,mulierq; faue.
Vrantur pia tura focis,urantur odores,
  Quos tener à terra diuite mittit Arabs,
Ipse suos genius adsit uisurus honores,
  Cui decorent sanctas florea serta comas.
Illius è puro distillent tempora nardo,
  Atq; satur libo sit,madeatq; mero.
Annuat & Cherinthe tibi quodcunq; rogabis,
  En age quid cessas?annuit ille,roga.
Auguror,uxoris fidos optabis amores,
  Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris,totum quæcunq; per orbem
  Fortis arat ualido rusticus arua boue:
Nec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
  Nascitur,Eoi quà maris unda rubet.

Vota

Vota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
 Flauaq; coniugio uincula portet Amor.
Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
 Inducat rugas, inficiatq; comas.
Huc ueniat natalis auis, prolemq; ministret,
 Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA III.

RVra tenent Cornute meam, uillæq; puellam:
 Ferreus est eheu quisquis in urbe manet.
Ipsa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
 Verbaq; aratoris rustica discit Amor.
O ego cum dominam aspicerem, quàm fortiter illic
 Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
 Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer quòd sol graciles exureret artus,
 Læderet aut teneras pustula rupta manus.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
 Nec cithara, intonsæ profuerunt ue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis:
 Quicquid erat medicæ uicerat artis amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas,
 Et potum pallas ducere fluminibus.
Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
 Lacteus & mistus obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
 Raraq; per nexus est uia facta sero.
Ah quoties illo uitulum gestante per agros
 Dicitur occurrens occubuisse soror.

Ah quo-

Ah quoties ausæ, caneret dum ualle sub alta,
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & à templis irrita turba domum.
Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq; caput, crinesq; solutos
Aspiceret, Phœbi quæreret ille comam,
Delos ubi nũc Phœbe tua est, ubi Delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim, Veneri cum fertur apertè
Seruire æternos non puduisse deos.
Fabula nunc ille est, sed cui sua cura puella:
Fabula sit, mauult, quàm sine amore deus.
At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperitat, nostra sint tua castra domo.
Ferrea non Venerem, sed prædam secula laudant,
Præda tamen multis est operata malis.
Præda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propriorq; uenit.
Præda uago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.
Prædator cupit inmensos obsidere campos,
Vt multo innumeram iugere pascat ouem.
Cui lapis externus curæ est, urbisq; tumultus,
Portatur ualidis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
At tibi læta trahant Samiæ conuiuia testæ,
Fictaq; Cumana lubrica terra rota.

Eheu

Eheu diuitibus uideo gaudere puellas,
  Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes.
Vt mea luxuria Nemesis fluat, utq; per urbem
  Incedat donis conspicienda meis:
Illa gerat uestes tenues, quas fœmina Coa
  Texuit, auratas disposuitq; uias.
Illi sint comites fusci, quos India torret,
  Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent præbere colores,
  Africa puniceum, purpureumq; Tyros.
Nota loquor, regnum ipse tenet, quò sæpe coegit
  Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At tibi dura seges, Nemesim quæ ducis ab urbe,
  Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu Bacche tener iucundæ consitor uuæ,
  Tu quoq; deuotos Bacche relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristibus agris
  Abdere, non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges, ne sint modo rure puellæ,
  Glans alat, & prisco more bibantur aquæ.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt,
  Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
Tum quibus aspirabat amor, præbebat apertè
  Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
  Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
Ah pereant artes, & mollia iura colendi,

*

O utinam ueteri peragrantes more puellæ
  Horrida uillosa corpora ueste tegant.

Nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
  Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
Ducite ad imperium dominæ, sulcabimus agros,
  Non ego me uinclis uerberibusꝗ nego.

ELEGIA IIII.

SIc mihi seruitium uideo, dominamꝗ paratam:
  Iam mihi libertas illa paterna uale.
Seruitium sed triste datur, teneorꝗ catenis,
  Et nunquam misero uincla remittit amor.
Et seu quid merui, sed quid peccauimus, uror.
  Vror, io remoue sæua puella faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
  Quam mallem in gelidis montibus esse lapis,
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
  Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est:
  Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis autor Apollo,
  Illa caua precium flagitat usꝗ manu.
Ite procul musæ, si non prodestis amanti,
  Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisꝗ uias, & qualis, ut orbem
  Compleuit, uersis luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro:
  Ite procul musæ, si nihil ista ualent.
At mihi per cædem, & facinus sunt dona paranda,
  Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis:
  Sed Venus ante alias est uiolanda mihi.

Illa

Illa malum facinus suadet, dominamq; rapacem
Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunq; legit uirides & smaragdos,
Et niueam Tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiæ causas, & Coa puellis
Vestis, & e rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas, hinc clauem ianua sensit,
Et cœpit custos liminis esse canis.
Sed precium si grande feras, custodia uicta est,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicunq; dedit formam cœlestis auaræ,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc deniq; causa
Fecit, ut infamis hic deus esset amor.
At tibi, quæ precio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam.
Seu ueniet tibi mors, neque erit, qui lugeat ullus,
Nec qui det mœstas munus in exequias:
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq; aliquis senior ueteres ueneratus amores,
Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene, discedens dicet, placideq; quiescas,
Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumq; lares.

Quic-

Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
  Quicquid & herbarum Thessala terra gerit:
Et quod, ubi indomitis gregib. Venus afflat amores,
  Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ:
Si modò me placido uideat Nemesis mea uultu,
  Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

PHœbe faue, nouus egreditur tua templa sacerdos,
  Huc age cum cithara, carminibusque ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,
  Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro,
  Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni:
Sed nitidus, pulcherque ueni, nunc indue uestem
  Sepositam, longas nunc bene pecte comas:
Qualem te memorant Saturno rege fugato,
  Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, ubi deditus augur
  Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tuque regis sortes, per te præsentit aruspex,
  Lubrica signauit cum Deus exta notis.
Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
  Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messalinum sine tangere chartas
  Vatis., & ipse precor, quod canat illa, doce.
Hæc dedit Æneæ sortes postquam ille parentem
  Dicitur, & captos sustinuisse lares.
Hæc fore credebat Roma n, cum mœstus ab alto
  Ilion, ardentes respiceretque deos.

Romulus æternæ nondum formauerat urbis
  Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
  Et stabant humiles in Iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ,
  Et facta agresti lignea falce Pales:
Pendebatq; uagi pastoris in arbore uotum
  Garrula syluestri fistula sacra deo.
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo:
  Nam calamus cera iungitur usq; minor.
At quà Velabri regio patet, ire solebat
  Exiguus pulla per uada lynter aqua.
Illa sæpe gregis ditis placitura magistro
  Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris
  Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.

*

Impiger Ænea uolitantis frater Amoris,
  Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
Iam tibi Laurentes assignat Iuppiter agros,
  Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
  Vnda deum cœlo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes,
  Tandem ad Troianos diua superba uenit.
Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.
  Iam tibi prædico barbare Turne necem.
Ante oculos Laurens castrum, murusq; Lauini est,
  Albaq; ab Ascanio condita longa duce.

Te-

Te quoq; iam uideo Marti placitura sacerdos
  Ilia Vestales deseruisse focos:
Concubitusq; tuos furtim, uittasq; iacentes,
  Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas
  Dum licet, hic magnæ iam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis,
  Quà sua de cœlo prospicit arua Ceres:
Quaq; patent ortus, & qua fluitantibus undis
  Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet,
  Vos bene tam longam consuluisse uiam.
Vera cano, sic usq; sacras innoxia lauros
  Vescar, & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
  Iactauit fusas & caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,
  Heryphile Phœbo gratis quod monuit:
Quasq; Albana sacras Tyberis per flumina sortes
  Portarit, sicco perlueritq; sinu.
Hæc fore dixerunt, belli mala signa cometen,
  Multus & in terras deplueritq; lapis:
Atq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
  Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
  Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulachra deum lacrymas fudisse tepentes,
  Fataq; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
  Prodigia indomitis merge sub æquoribus,

Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omine,quo felix & sacer annus erit.
Laurus ubi bona signa dedit,gaudete coloni,
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum,magni deficiuntq; lacus.
At madidus Baccho sua festa parilia pastor
Concinet,â stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solenneis potus aceruos
Accendet,flammas transilietq; sacras.
Et fœtus matrona dabit,natusq; parenti
Oscula comprensis auribus eripiet.
Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balbaq; cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba
Arboris antiquæ, qua leuis umbra cadet.
Aut è ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta,coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisq; dapes,& festas extruet alte
Cespitibus mensas,cespitibusq; torum.
Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellæ,
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus,pereantq; sagittæ
Phœbe,modo in terris erret inermis Amor.
Ars bona,sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Hei mihi quàm multis ars dedit illa malum:
Et mihi præcipue:taceo cum saucius annum,
Et faueo morbo,cum iuuat ipse dolor.

Vixq;

Vixq; cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
 Verba potest, iustos aut reperit e pedes.
At tu (nam diuum seruat tutela poetas)
 Pæmon eo, uati parce puella sacro:
Vt Messalinum celebrem, cum præmia belli
 Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
 Miles iò magna uoce triumphe canet.
Tunc Messala meus pia det spectacula turbæ,
 Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
 Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

ELEGIA VII.

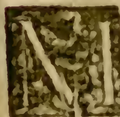
CAstra Macer sequitur, tenero quid fiet Amori?
 Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
Et seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
 Æquora, cum telis ad latus ire uolet.
Vre puer quæso tua qui ferus ocia liquit,
 Atq; iterum erronem sub tua signa uoca.
Quod si militibus parces, erit hic quoq; miles
 Ipse, leuem galea qui sibi potet aquam.
Castra peto, ualeatq; Venus, ualeantq; puellæ.
 Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
Magna loquor, sed magnifice mihi magna loquuto
 Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
Iuraui quoties rediturum ad limina nunqam?
 Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
Acer Amor fractas utinam tua tela sagittas
 Scilicet extinctas aspiciamq; faces.

Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto, sed credula uitam
Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
Spes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum,
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa,
Hei mihi ne uincas dura puella deam.
Parce per immatura tuæ precor ossa sororis,
Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulchro,
Et madefacta meis serta feram lacrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexque sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem,
Illius ut uerbis sis mihi dura ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaque sopitæ flet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra,
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi:
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lacrymis oculos digna est fœdare loquaces,
Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phryne, furtimque tabellas
Occulto portans itque, reditque sinu.

Sæpe

Sæpe ego cum dominæ dulces à limine duro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nunciat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mea perdita fingit
Quisue meam teneat, quot teneatue modis.
Tunc tibi lena precor diras, satis anxia uiuas,
Mouerit è uotis pars quotacunque deos.

ALBII TIBVL LI EQVITIS ROMA NI LIBER III.

Martis Romani festæ uenere calendæ,
Exoriens nostris hic fuit annus auis.
Et uaga nunc certa discurrunt undique pompa,
Perque uias urbis munera, perque domos.
Dicite Pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, chara Neæra tamen.
Carmine formosæ, precio capiuntur auaræ:
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet & canas tondeat arte comas:
Summaque prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera pacta tuum.

Atq; inter geminas pingantur cornua frontes:
  Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos autores huius mihi carminis oro,
  Castaliamq; umbram, Pieriosq; lacus,
Ite domum, cultumq; illi donate libellum
  Sicut erit, nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
  An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham largi donate salute,
  Atq; hæc submisso dicite uerba sono:
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
  Mittit, & accipias munera parua, rogat.
Teq; suis iurat charam magis esse medullis,
  Siue sibi coniux, siue futura soror.
Sed potius coniux, huius spem nominis illi
  Auferet extincto pallida Ditis aqua.

ELEGIA II.

QVi primum charam iuueni, charumq; puellæ
  Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
  Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
  Ingenio, frangit fortia corda dolor.
Nec mihi uera loqui pudor est, uitæq; fateri
  Tot mala perpessæ tot superesse meæ.
Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
  Candidaq; ossa super nigra fauilla teget,
Ante meum ueniat longos incompta capillos,
  Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.

Sed ueniat charæ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa uiro:
Præfatæ ante meos manes, animamq; precatæ,
Perfusæq; pias ante liquore manus.
Pars quæ sola mei superabit corporis ossa
Incinctæ nigra candida ueste legant:
Et primum annoso spargent collecta Lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post hæc carbaseis humorem tollere uentis,
Atq; in marmorea ponere sicca domo.
Illic quas mittit diues Panchaia merces,
Eoiq; Arabes, diues & Assyria,
Et nostri memores lachrymæ fundantur eodem,
Sic ego componi uersus in ossa uelim.
Sic tristem mortis demonstret littera causam,
Atq; hæc in celebri carmina fronte notet:
Lygdamus hic situs est, dolor huic, & causa Neæræ,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA III.

QVid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandáq; cum multa tura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem è limine tecti
Insignis clara, conspicuusq; domo,
Aut ut multa mei renouarent iugera tauri,
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longæ sociarem gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu,
Tunc cum permensæ defunctus tempora lucis
Nudus Lethæa cogerer ire rate.

Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri?
  Aruaq; si findant pinguia mille boues:
Quidue domus prodest Phrygiis innixa columnis,
  Tenare siue tuis, siue Chariste tuis:
Et nemora in domibus sacros imitantia lucos?
  Aurataeq; trabes, marmoreumq; solum?
Quid ue in Erythraeo legitur quae littore conchas
  Tinctaq; Sidonio murice lana iuuat?
Et quae praeterea populus miratur in illis
  Inuidia, quae falso plurima uulgus amat.
Non opibus mentes hominum, curaeq; leuantur,
  Nam Fortuna sua tempora lege gerit.
Sit mihi paupertas tecum iucunda Neaera,
  Et sine te regum munera nulla uolo.
O niueam, quae te poterit mihi reddere lucem,
  O mihi felicem terq;, quaterq; diem.
At si pro dulci reditu quaecunq; uouentur,
  Audiat auersa non meus aure deus:
Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
  Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Haec alij cupiant, liceat mihi paupere cultu
  Securo chara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas Saturnia uotis,
  Et faueas concha Cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristesq; sorores
  Stamina quae ducunt, quaeq; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes, nigramq; paludem
  Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

ELE,

ELEGIA III.

Di meliora ferant, nec sint insomnia uera,
  Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsumq; auertite uisum,
  Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturę nuncia sortis,
  Vera monent Thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
  Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
  Farrre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcunq; est, siue illi uera moneri,
  Mendaci somno crepere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores,
  Et frustra immeritum pertimuisse uelit,
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
  Nec læsit magnos impia lingua deos.
Iam nox ætherium nigris emersa quadrigis,
  Mundum cęruleo lauerat amne rotas,
Nec me sopierat menti deus utilis ægrę
  Somnus, sollicitas deficit ante domos.
Tandem cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
  Pressit languentis lumina sera quies.
Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro,
  Est uisus nostra ponere sede pedem.
Non illo quicquam formosius ulla priorum
  Ætas, humanum nec uidet illud opus.
Intonsi crines longa ceruice fluebant,
  Stillabat Tyrio myrtea rore coma.

Candor

Scyllaq; uirgineam canibus submissa figuram,
Nec te conceptam sæua leæna tulit.
Barbara nec Scythiæ tellus, horrenda ue Syrtis,
Sed culta, & diris non habitanda domus,
Et longe ante alias omnes mitissima mater,
Isq; pater, quo non alter amabilior.
Hæc deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita ferre Notos.

ELEGIA V.

Vos tenet Hetruscis manat quæ fontibus unda,
Vnda sub æstiuum non adeunda Canem.
Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit humus.
At mihi Persephone nigram denunciat horam.
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandæ sacra docere deæ.
Nec mea mortiferis infecit pocula succis
Dextera, nec cuiquam certa uenena dedit.
Nec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
Nec cor sollicitant facta nefanda meum.
Nec nos insanæ meditantes iurgia linguæ,
Impia in aduersos soluimus ora deos.
Et nondum cani nigros læsere capillos,
Nec uenit tardo curua senecta pede.
Natalem primo nostrum uidere parentes,
Cum cecidit fato consul uterq; pari.
Quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis?
Et modo nata mala uellere poma manu?

Parcite,

Parcite, pallentes umbras quicunque tenetis,
Duraque ſortiti tertia regna dei.
Elyſios olim liceat cognoſcere campos,
Lethæamque ratem, Cimmerioſque lacus,
Cum mea rugoſa pallebunt ora ſenecta,
Et referam pueris tempora priſca ſenex.
Atque utinam uano nequicquam terrear æſtu,
Languent ter quinos ſed mea membra dies:
Atque mihi Thucæ celebrantur numina lymphæ,
Et faciles lenta pellitur unda manu.
Viuite felices, memores & uiuite noſtri,
Siue erimus, ſeu nos fata fuiſſe uelint.
Interea nigras pecudes promittite Diti,
Et niuei lactis pocula miſta mero.

ELEGIA VI.

Candide Liber ades, ſic ſit tibi myſtica uitis,
Sic edera ſemper tempora uincta feras.
Aufer & ipſe meum pariter medicando dolorem,
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Charre puer madeant generoſo pocula Baccho,
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores,
Fulſerit hic niueis Delius alitibus.
Vos modo propoſito dulces faueatis amici,
Ne'ue neget quiſquam me duce ſe comitem.
At ſi quis uini certamen mite recuſat,
Fallat eum tecto chara puella dolo.
Ille facit dites animos deus, ille ferocem
Contudit, & dominæ miſit in arbitrium.

Armen-

Armenias tigres,& fuluas ille leænas
  Vicit,& indomitis mollia corda dedit.
Hęc amor,& maiora uolet,sed poscite Bacchi
  Munera,quem uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex æquo,nec toruus Liber in illos,
  Qui se,quicq; una uina iocosa colunt.
Iam uenit iratus nimium,nimiumq; seuerus,
  Qui timet irati numina magna,bibit.
Quales his pœnas deus hic,quantumq; minetur,
  Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor,illaq;,si qua est,
  Qui ualeat læsi sentiat ira dei.
Quid precor ah demens? uenti temeraria uota,
  Aeriæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neęra,
  Sis felix,& sint candida fata tua.
At nos securę reddamus tempora mensę,
  Venit post multos una serena dies.

ELEGIA VII.

Hei mihi difficile est imitari gaudia falsa,
  Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
  Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curę.
  Odit Lenęus tristia uerba pater.
Gnosia Thesęę quondam periuria linguę
  Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
  Ingrati referens impia facta uiri.

Vos

Vos ego nunc moneo felix,quicunq; dolore
  Alterius disces posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pendentia brachia collo,
  Aut fallat blanda sordida lingua fide.
Et si perq; suos fallax iurauit ocellos,
  Iunonemq; suam,perq; suam Venerem,
Nulla fides inerit:periuria ridet amantum
  Iuppiter,& uentos irrita ferre iubet.
Ergo quid toties fallacis uerba puellæ
  Conqueror?ite à me seria uerba precor:
Quàm uellem longas tecum requiescere noctes,
  Et tecum longos peruigilare dies.
Perfida nec merito nobis inimica,merenti
  Perfida:sed quamuis perfida,chara tamen.
Naida Bacchus amat,cessas ô lente minister,
  Temperet annosum Martia lympha merum.
Non ego,si fugiat nostræ conuiuia mensæ
  Ignotum cupiens uana puella torum,
Sollicitus repetam tota suspiria nocte,
  Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iamdudum Tyrio madefactus tempora nardo,
  Debueram sertis implicuisse comas.
Ne tibi sim mea lux æquè tam feruida cura,
  Vt uideor paucos ante fuisse dies.
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
  Cuius me fatear pœnituisse magis:
Hesterna quàm te solum quòd nocte reliqui,
  Ardorem cupiens dissimulare meum.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI LIBER IIII.

E Messala canam, quanquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmæ ualeant subsistere uires:
Incipiam tamen à meritis, si carmina laudes
Deficiant humiles, tantis sim conditor actis.
Nec tua tu præter chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non maiora supersint,
Est nobis uoluisse satis, nec munera parua
Respueris, etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera coelo,
Erigoneq́;, Canisq́;, neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides deus ascensurus Olympum,
Læta Molorcheis posuit uestigia terris,
Paruaq́; coelestes pacauit mica: nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq́; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso descenderit aere tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus è terris quà surgere nititur aer,

Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendeatq; super claudamur ut omnia cœlo.
At quodcunq; meæ poterunt audere Camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu quod spes abnuit, ultra,
Siue minus, certeq; canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquam antiquæ gētis superēt tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores
Quam tibi maiores maius decus ipse futurus.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Æterno sed erunt tibi magna uolumina uersu.
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq; quiq; canent uincto pede, quiq; soluto.
Queis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in annis.
Quisq; tibi maiora gerit castris'ue, foro'ue,
Nec tamē hinc, atq; hinc, tibi laus maior'ue, minor'ue
Iusta pari premitur uelut æquum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis, inæquatum siquando onus urget utrinq;,
Instabilis natat alterno depressior orbe.
Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos, aut Ithace tantum genuisse feruntur
Nestora, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem:
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Secula fertilibus Titan decurrerit horis,

Ille per ignotas audax decurreret urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis,
Nam Ciconumq; manus aduersis reppulit armis,
Non ualuit Cyclops cœptos auertere cursus,
Cessit & Ætnææ Neptunius incola rupis
Victa Maroneo fœdatus lumina Baccho.
Vexit & Æolios placidum per Nerea uentos,
Incultos adijt Læstrygonas,, Antiphatenq;
Nobilis Artaciæ gelidos quos irrigat unda.
Solum nec doctæ uerterunt pocula Circes,
Quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis,
Aptaq; uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimmerium etiam obscuras accessit ad oras,
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phœbus, seu curreret infrà.
Vidit ut inferno Plutonis subdita regno,
Magna deûm proles leuibus discurreret umbris.
Præteritq; cita Sirenum littora puppi.
tergemi Illum+ tergeminæ nantem confinia+ mortis
ni Nec Scyllæ sæuo conterruit impetus orbe,
montis Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Non uiolata uagi sileantur pascua Solis,
Non Amor, & fœcunda Atlantidos arua Calypsus.
Finis & errorum misero Phæacia tellus.
Atq; hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius, tua dum facundia maior,

Nam

Nam te: non alius belli tenet aptius artes,
Quà deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos,
Quem'ue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores,
Vt facilisque tuis aditus sit, & arduus hosti,
Laudis: & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam'ue sudem melius celerem'ue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo:
Aut quis equum celerem'ue arcto compescere fræno
Possit, & effusas tardo permittere habenas,
Inque uicem modò directo contendere cursu:
Seu libeat curuo melius contendere gyro.
Parma, seu quos dextra uelit, seu læua tueri,
Siue hac, siue illac grandis uenit impetus hastæ
Amplior: aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis,
Aduersisque parant acies concurrere signis,
Tunc tibi non desit faciem componere pugnæ,
Seu sit opus, quadratum acies consistat in agmen,
Rectus is inæquatis decurrat frontibus ordo.
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem,
Dexteraque ut læuum teneat, dextrumque sinistra
Miles, sitque duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis Iapygiæ miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes:
Testis Arupinus, & pauper natus in armis.
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit ætas,

Terna minus Pyliæ miretur secula famæ:
Nanq; senex longæ peragit dum secula uitæ,
Centum fœcundo Titan renouauerit annos.
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq; sedet moderator habenis.
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera Romanæ subiecit colla catenæ.
Nec tamen his contentus eris. maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et freta discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus:
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera syluas,
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis:
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit Olympum,
Intentaq; tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq; ueraci capite annuit additus aris.
Lætior eluxit structos super ignis aceruos.
Quin hortante deo magnis insistere rebus
Incipe, non iidem tibi sunt, aliisq; triumphis
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris.
Choas/ Nec fera Rhetœo tellus obsessa colono.
pes. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Diaspes
Pro/

Profluit,aut rapidus Cyridementia Gindes,
Creteus ardens aut unda Carystia campis:
Nec quia regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec fæuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phœbo tenet arua Padæus,
Quiq; Hebrus Tanaisq; Getas rigat,atq; Mosy /
Quid moror?oceanus ponto quā cōtinet orbē,(nos.
Nulla tibi aduersus regio sese offeret armis.
Te manet inuictus Romano Marte Britannus,
Teq; interiecto mundi pars altera sole.
Nam circunfuso consistit in aere tellus,
Et quinq; in partes totos disponitur orbes,
Atq; duæ gelido uastantur frigore semper,
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemq;,niuemq;,
Quippe ibi non unquam Titan super ingeris ortos,
Et media est Phœbi semper subiecta calori,
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem,
Seu celer hybernas properat decurrere luces:
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes præbent,nec pabula terræ,
Non illic colit arua deus Bacchus'ue,Ceres ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.
Fertilis hanc interposita est,interq; rigentes,
Nostraq;,& huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas similes utrinq; tenens uicima cœli
Temperat,alter & alterius uires negat aer.
Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere Taurus,

Et lenta excelsos uitis conscendere ramos.
Tondeturq́ꝫ seges maturos annua partus,
Et ferro tellus pontus confinditur ære.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
Solus utroq́ꝫ idem diceris magnus in orbe.
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis,
Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
Est tibi qui possit magnis se accingere rebus
Valgius, æterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor ocia: quamuis
Fortuna (ut mos est illi) me aduersa fatiget.
Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fœcundis indeficientia messis,
Cuiq́ꝫ pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimium furiq́ꝫ, lupoq́ꝫ:
Nunc desiderium superest. nam cura nouatur,
Cum memor accitos semper dolor admouet annos.
Sed licet asperiora cadant, spolierq́ꝫ relictis,
Non te deficient nostræ memorare Camœnæ.
Nec solùm tibi Pierij tribuentur honores,
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum Ætnææ corpus committere flammæ.
Sum quodcunq́ꝫ tuum est: nostri si parvula cura,
Sit tibi quanta libet: si sit modò, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse Meleteas nec mallem mittere chartas.

Quid

Quòd tibi si uersus noster notus'ue,minus'ue,
Vel bene si notus,summo uel inœret in ore,
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita,tamen mutata figuram,
Sed me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum,seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis,
In quemcunq; hominem me longa receperit ætas.
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

SVlpitia est tibi culta tuis Mars magne calendis,
    Spectatum è cœlo,si sapis,ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet,at tu uiolente caueto,
    Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis cum uult exurere diuos,
    Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam quicquid agit,quoquò uestigia mouit,
    Componit furtim,subsequiturq́; decor.
Seu soluit crines,fusis decet esse capillis:
    Seu compsit,comptis est ueneranda comis.
Vrit,seu Tyria uoluit procedere palla:
    Vrit,seu niuea candida ueste uenit.
Talis in æterno felix Vertumnus Olympo,
    Mille habet ornatus,mille decenter habet.
Sola puellarum digna est,cui mollia charis
    Vellera det succis bis madefacta Tyros,

Possideatq; metit quicquid bene olentius aruis
Cultor odoratæ diues Arabs segetis,
Et quascunq; niger rubro de littore conchas
Proximus Eois colligit Indus aquis.
Hanc uos Pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est uestro nulla puella choro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

PArce meo iuueni: seu quis bona pascua campi
Seu colis umbrosi deuia montis aper:
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumem custos hunc mihi seruet amor.
Sed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiantq; canes.
Quis furor est: quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid te iuuat furtim latebras intrare ferarum
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.
Tunc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ
Caste puer casta retia tende manu,

Et

Et quaecunque meo furtim subrepit amori,
Incidat in saeuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

HVc ades,& tenerae morbos expelle puellae,
Huc ades intonsa Phoebe superbe coma.
Crede mihi propera,nec te iam Phoebe pigebit
Formosae medicas applicuisse manus.
Effice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunque mali est,& quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni,tecumque feras quicunque sapores,
Quicunque & cantus corpora fessa leuant,
Neu iuuenem torque:metuit qui fata puellae,
Votaque pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet,interdum quod langueat illa,
Dicit in aeternos aspera uerba deos.
Pone metum Cherinthe,deus non laedit amantes.
Tu modo semper ama,salua puella tibi est.
Nil opus est fletu,lacrymis erit aptius uti,
Si quando fuerit tristior illa tibi.
At nunc tota tua est,te solum candida secum
Cogitat,& frustra credula turba sedet.
Phoebe faue,laus magna tibi tribuetur,in uno
Corpore seruato restituisse duos.
Iam celeber,iam laetus eris,cum debita reddet
Certatim sanctis laetus uterque focis.

Tunc te felicem decet pia turba deorum,
Optabunt artes & sibi quisque tuas.

AD CHERINTHVM.

ESt qui te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus,
Atque inter festos semper habendus erit.
Te nascente nouum Parcæ cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
Vror ego ante alias, iuuat hoc Cherinthe quòd uror,
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
Perque tuos oculos, per geniumque rogo.
Mane geni cape tura libens, uotisque faueto,
Si modò cum de me cogitat, ille ualet.
Quòd si fortè alios iam nunc suspirat amores,
Tunc precor infidos sancte relinque focos.
Nec tu sis iniusta Venus, uel seruiat æquè
Vinctus uterque tibi, uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterque catena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
Optat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat,
Nam pudet hæc illum dicere uerba palàm.
At tu natalis quoniam deus omnia sentis,
Annue, quid refert clam'ue, palam'ue roget?

AD IVNONEM.

NAtalis Iuno sanctos cape turis aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,
Stare ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat,
Est tamen occultè cui placuisse uelit.

At tu sancta faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones, ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprendere custos,
Fallendique uias mille ministret amor.
Annue, purpureaque ueni perlucida palla,
Ter tibi fit libo, ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa, quod optat,
Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec liceat quamuis sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

AD VENEREM.

TAndem uenit Amor, qualem texisse pudori,
Quàm nudasse alicui sit mihi fama magis.
Exoratam meis illum Cytherea Camœnis
Attulit in nostrum, deposuitque sinum.
Exoluit promissa Venus, mea gaudia narret,
Dicetur si quis non habuisse suam.
Non ergo signatis quicquam mandare tabellis,
Ne legat id nemo quam meus antè, uelim.
Sed peccasse iuuat, uultus componere famæ
Tædet, cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALAM.

INuisus natalis adest, qui rure molesto,
Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellis,
Atque Arretino frigidus amnis agro?

Iam nimium Messala mei studiose quiescas,
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum,sensusq́ meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

DE NATALI DIE.

SCis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali Romæ non sinit esse suo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPICIAM.

GRatum est securus multum quòd iam mihi de me
Permittis subitò ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior,pressumq́ quasillo
Scriptum,quâm Serui filia Sulpitia.
Sollicitisunt pro nobis,quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

EStne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa color:
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim,quâm te sic quoq; te uelle putem.
Nam mihi quid prosit morbos euincere;quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala:
Nec tibi sit mea lux æquè tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fateor pœnituisse magis,
Hesterna quâm te solum quòd nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum.

AD

AD AMICAM.

NVlla tuum titulis subducet fœmina lectum.
Hoc primum iuncta est fœdere nostra Venus.
Tu mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis:
Atque utinam posses uni mihi bella uideri,
Displiceas aliis, sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere syluis,
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet è cœlo mittatur amica Tibullo,
Mittetur frustra, deficietque Venus.
Hæc per sancta tuæ Iunonis numina iuro,
Quæ sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo?
Iuraui stulte, proderat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunque uoles, tuus usque manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ.
Sed Veneris sanctæ considam uinctus ad aras,
Hæc notat iniustos, supplicibusque fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

RVmor ait crebro nostram peccare puellam,
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.

Crimi.

Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques: rumor acerbe tace.

EPITAPHIVM TIBVLLI.

TE quoque Vergilio comitem non æqua Tibulle
Mors iuuenem campos misit ad Elysios:
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

FINIS.

OVIDII NASONIS ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM mortem.

MEmnona si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas,
Flebilis indignos Elegeia solue capillos,
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euersamque pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraque infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,
Oraque singultu concutiente sonant.
Fratris in Æneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis.

Nec

Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quàm iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri uates, & diuum cura uocamur,
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obscuras iniicit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et Linum in syluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuita concinuisse lyra.
Aspice Mæoniden, à quo ceu fonte perenni
Vatum Pierijs ora rigantur aquis.
Hunc quoq; summa dies nigro summersit Auerno,
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardaq; nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant? quid nos Ægyptia prosunt
Sistra? quid in uacuo secubuisse toro?
Dum rapiunt mala fata bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
Vix manet è toto parua quod urna capit.
Te ne sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuere nefas.

Auertit uultus, Erycis quæ possidet arces.
Sunt quoq; qui lacrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quàm si Phæacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo.
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit.
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas:
Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesisq; priorq;
Oscula, nec solos destituere rogos.
Delia discedens, felicius inquit amata
Sum tibi, uixisti dum tuus ignis eram.
Cui Nemesis, quid ais? tibi sunt mea damna dolori:
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen è nobis aliquid nisi nomen, & umbra
Restat in Elysia ualle, Tibullus erit.
Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
Tu quoq;, si falsum est temerati crimen amici,
Sanguinis, atq; animæ prodige Galle tuæ.
His comes umbra tua est, siqua est modo corporis umbra,
Hausisti numeros culte Tibulle pios.
Ossa quieta precor tuta requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

FINIS.

VITA PROPERTII EX LI/ B RO TERTIO PETRI Criniti de Poetis latinis.

SEX. Aurelius Propertius ex Meuania oppido oriundus, quod in Vmbria est: hoc enim & ipse autor alicubi testatur, sicuti cum ipsam Vmbriam Romani Callimachi patriam uocat:

Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
Vmbria Romani patria Callimachi.

Sunt qui scribant eius patrẽ equestri dignitate ornatum, ac Triumuirali potestate fuisse. tũ inter eos connumeratum, qui L. Antoniũ secuti (Perusia capta) ex Octauij Caesaris autoritate ad aram diui Iulij per Iudici, ibidem occisi fuerunt. Illud omnino constat, Aurelium hunc Propertiũ, magna ex parte amissis bonis, Romam sse recepisse, cũ patrẽ suum in tenera adhuc aetate amisisset, quod illis uersibus apparet,

Aspice me, cui parua domus, fortuna relicta est,
Nullus & antiquo Marte triumphus aui.

Et alibi clarius,

Ossaq; legisti non illa aetate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipse Lares.
Nam cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes.
Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo
Matris, & ante deos libera sumpta toga,

Tum mihi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.

In urbe autem, breui nominis celebritatẽ adeptus est, cum ingenij comitate, tum elegãtia carminum. Mecœnati & Cor. Gallo maxime acceptus fuit, quod utercp poetæ studijs & doctrinæ pro similitudine professionis fauerent. Ouidium quocp, Tibullũ, & Bassum inter principes amicos coluit, ad quos de suis calonbus & puellæ ingẽio sæpius scripsit. C. uerò Plinius in epistola ad Romanũ Paulum refert Passienũ in scribendis elegis eruditũ habuisse inter suos maiores Propertium. Itacp id, inquit, Passieno gentile est: nam & ex eodem municipio est quo Propertius. unde maximum studium Passieno fuit, calores Propertij atcp ingenium suô carmine exprimere, cum in elegijs (ut inquit Plinius) foret egregius, atcp præcipue Propertius. Libros quatuor elegiarum cõposuit. In quibus fere suos calores, & Hostiæ laudẽ, ac formã celebrat. Nam puellam Hostiam miro quidẽ affectu exarsit, quam mutato nomine (ut est autor L. Apuleius) Cynthiã appellare maluit: ex quo Sidonius Apollinaris sic ad Hesperiũ scribit: Memineris, inquit, quod sæpe uersum Corinna cum suo Nasone cõpleuit, Lesbia cum Catullo, Cæsennia cum Getulico, Argentaria cum Lucano, Cynthia cum Propertio, Delia cum Tibullo, Callimachũ præcipue, Cyrenẽum Minermum, & Philetam Græcos poetas in carmine secutus est, quorũ manibus comitem se profitetur. nam ut illi apud Græcos in Elegia consensu omnium præstiterunt, ita Propertius quidẽ apud Latinos, eo/

nos eorum imitatio ne primas uidetur quorundã iudicio consecutus. Fab. autem Quintilianus censor in literis acerrimus, cum Tibullũ maximè commendauerit, non deesse tamẽ, inquit, qui Propertiũ maline, cũ sit Ouidius lasciuior, Gallus in elegia durior. Ouidius certe (cum sæpe de ipso Propertio agat, blandũ, tenerum, ac dulcẽ appellat, multumq; illius carmini semper cõcessit, cum eundem poetã suos ignes recensentem audiret:

Sæpe suos solitus recitare Propertius ignes,
Iure sodalitij qui mihi iunctus erat.

Sed & Val. Martialis Propertij ingenio, & amoribus plurimum tribuit, tũ eo maxime loco quo Galli Lycoridem, Tibulli Nemesim, & Lesbiam Catulli celebrat, tum & in Apophoretis sic de eodem:

Cynthia facundi carmen iuuenile Properti
Accepit famam, nec minus ipsa dedit.

De obitu eius parum compertũ. Quidam scripserũt, illum annos alterum & X L. natum perijsse. Alium uero Prospertium fuisse Fulgentius ostendit, qui in libro ad Calcidiũ de prisco sermõe uerba hæc ex Propertio refert,

Catullatas geris uadimonia publicum prostibulum.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER I.

AD TVLLVM.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
Et caput impositis pressit amor pedibus,
Donec me docuit castas odisse puellas
Improbus, & nullo uiuere consilio:
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo Tulle labores,
Sæuitiam duræ contudit Iasidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
Ille etiam Hylæi percussus uulnere rami,
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
Ergo uelocem potuit domuisse puellam,
Tantum in amore preces & benefacta ualent.
In me tardus amor nonnullas cogitat artes,
Nec meminit notas (ut prius) ire uias,

Atque

At uos deductæ quibus est fallacia Lunæ,
 Et labor in magicis sacra piare focis.
En agedum dominæ mentem conuertite nostræ,
 Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim uobis, & sidera, & amnes
 Posse Cytæinis ducere carminibus.
Et uos qui sero lapsum reuocatis amici,
 Quærite non sani pectoris auxilia.
Fortiter & ferrum, sæuos patiemur & ignes,
 Sit modo libertas quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
 Qua non ulla meum fœmina norit iter.
Vos remanete, quibus facili deus annuet aure,
 Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo uacuus tempore defit Amor.
Hoc moneo uitate malum, sua quenque moretur
 Cura, neque assueto mutet amore locum.
Quod si quis monitis tardas aduerterit aures,
 Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

QVid iuuat ornato procedere uitta capillo,
 Et tenues Coa ueste mouere sinus?
Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?
 Teque peregrinis uendere muneribus?
Naturæque decus mercato perdere cultu,
 Nec sinere in proprijs membra nitere bonis?
Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est,
 Nudus amor formæ non amat artificem.

Aspice quos summittat humus formosa colores,
Et ueniant ederæ sponte sua melius,
Surgat & in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lymphi uias.
Littora natiuis pellucent picta lapillis,
Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic Leucippis succedit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelayra soror:
Non Idæ,cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus:
Nec Phrygium falso traxit candore maritum,
Aduecta externis Hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis est color in tabulis.
Non illis studium uulgo conquirere amantes,
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor,ne sim tibi uilior istis,
Vni si qua placet,culta puella sat est.
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamq; libens Calliopea lyram.
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæcq; Venus,quæcq; Minerua probat.
His tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM.

QValis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis Gnosia littoribus:
Qualis & accubitu primo Cepheia somno,
Libera iam duris cotibus Andromedæ:

Nec

Nec minus assiduis Ædonis fessa choreis,
  Qualis in herboso concidit Appidano:
Talis uisa mihi mollem spirare quietem,
  Cynthia non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem uestigia Baccho,
  Et quaterent sera nocte facem pueri.
Hanc ego nondum etiam sensus deperditus omnes,
  Molliter impresso conor adire toro.
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
  Hâc Amor, hâc Liber, durus uterq; deus,
Subiecto leuiter positam tentare lacerto,
  Osculaq; admota sumere, & arma manu:
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem,
  Expertæ metuens iurgia sæuitiæ.
Sed sic intentis hærebam fixus ocellis,
  Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo soluebam nostra de fronte corollas,
  Ponebamq; tuis Cynthia temporibus.
Et modo gaudebam lapsos formare capillos,
  Nunc furtiua cauis poma dabam manibus.
Omniaq; ingrato largibar munera somno,
  Munera de prono sæpe uoluta sinu.
Et quoties raro duxti suspiria motu,
  Obstupui uano credulus auspicio,
Ne qua tibi insolitos portarent uisa timores,
  Neue quis inuitam cogeret esse suam.
Donec diuersas percurrens luna fenestras,
  Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos leuibus radijs patefecit ocellos,
  Sic ait in molli fixa toro cubitum.

Tandem te nostro referens iniuria lecto,
  Alterius clausis expulit e foribus:
Nunc ubi longa meæ consumpsisti tempora noctis,
  Languidus exactis hei mihi sideribus,
O utinam tales producas improbe noctes,
  Me miseram quales semper habere iubes.
Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
  Rursus & Orpheæ carmine fessa lyræ:
Interdum grauiter mecum deserta querebar,
  Externo longas sæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis,
  Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

QVid mihi tam multas laudando Basse puellas,
  Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunque sequetur,
  Hoc magis assueto uiuere seruitio?
Tu licet Antiopæ formam Nycteidos, & tu
  Spartanæ referas laudibus Hermionæ:
Et quascunque tulit formosi temporis ætas,
  Cynthia non illas nomen habere sinat:
Nedum si leuibus fuerit collata figuris,
  Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc sed formæ mei pars est extrema furoris,
  Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat:
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
  Gaudia sub tacita dicere ueste libet.
Quo magis & nostros contendis soluere amores,
  Hoc magis accepta fallit uterque fide.

Non

Non impune feret: sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit.
Nec tibi me post hæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor.
Et te circum omneis alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine charus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
Et quicunque sacer, qualis ubique lapis.
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm sibi cum rapto cessat amore deus,
Præcipue nostri: maneat sic semper adoro,
Nec quicquam ex illa, quod querar, inueniam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

INuide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere è toto toxica Thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi.
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,
Cum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulis mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam.

Et quæcunque uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser.
Tum graue seruitium nostræ cogere puellæ
Discere, & exclusum quid sit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus.
Quod si parua tuæ dederis uestigia culpæ,
Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei sit medicina mali:
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid possit mea Cynthia, desine Galle
Quærere, non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

NOn ego nunc Hadriæ uereor mare noscere tecũ
Tulle, neque Ægæo ducere uela salo,
Cum quo Riphæos possim conscendere monteis,
Vlteriusque domos uadere Memnonias:
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatoque graues sæpe colore preces.
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos:
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis,
Ah pereat, si quis lentus amare potest.

An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
Atq; Asiæ ueteres cernere diuitias,
Vt mihi deducta faciat conuicia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq; opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro?
Tu patrui meritas conare anteire secures,
Et uetera oblitus iura refer socijs.
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,
Semper at armatæ cura fuit patriæ.
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, & lacrymis omnia nota meis.
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoq; terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis quà tendit Ionia, seu quà
Lydia Pactoli tingit arata liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperij,
Tum tibi si qua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro sidere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

CVm tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armaq; fraternæ tristia militiæ,
Atq; ita sim felix, primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus.

Nos

Nos, ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atq; aliquid duram quærimus in dominam:
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ
Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala.
Te quoq; si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros euiolasse deos,
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis in æterno surda iacere situ:
Et frustra cupies mollem componere uersum,
Nec tibi subijciet carmina sæuus amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam,
Tunc ego Romanis præferar ingenijs:
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
Ardoris nostri magne poeta iaces.
Te caue nostra tuo contemnas carmine fastu,
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CNYTHIAM.

TV ne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uilior Illyria?
Et tibi iam tanti, quicunq; est iste, uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tu'ne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?

To

Tu pedibus teneris positas fulcare pruinas?
  Tu potes insolitas Cynthia ferre niues:
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
  Et sit iners tardis nauita Vergilijs.
Nec tibi Tyrrhena soluatur funis arena,
  Neue inimica meas eleuet aura preces:
Atq; ego non uideam tales subsidere uentos,
  Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena
  Crudelem infesta sæpe uocare manu.
Sed quocunq; modo de me periura mereris,
  Sit Galatea tuæ non aliena uiæ:
Vt te fœlici uectam per cærula remo,
  Accipiat placidis Oricos æquoribus.
Nam me non ullæ poterunt corrumpere tædæ,
  Quin ego uita tuo limine uerba querar.
Nec me deficiet, nautas rogitare citatos,
  Dicite quo portu clausa puella mea est:
Et dicam, Atracijs licet hæc considit in oris,
  Et licet Eleis, illa futura mea est:
Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui,
  Vicimus, assiduas non tulit illa preces.
Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor,
  Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
Illi charus ego, & per me charissima Roma
  Dicitur, & sine me dulcia regna negat:
Illa uel angusto mecum requiescere lecto,
  Et quocunq; modo maluit esse mea,
Quàm sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
  Et quas Elis opes ante pararat equis:

Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
 Non tamen illa meos fugit auara sinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
 Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur musæ, neq; amanti tardus Apollo,
 Queis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis,
 Siue dies, seu nox uenerit, illa mea est.
Nec mihi riualis certos subducet amores.
 Ista meam norit gloria canitiem.

AD PONTICVM SVVM.

Dicebam tibi uenturos irrisor amores,
 Nec tibi perpetuo liberi uerba fore:
Ecce iaces, supplexq; uenis ad iura puellæ,
 Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
Non me Chaoniæ uincant in amore columbæ.
 Dicere quos iuuenes quæq; puella domet.
Me dolor & lacrymæ merito fecere peritum,
 Atq; utinam posito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmē?
 Aut Amphioniæ moenia flere lyræ?
Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero:
 Carmina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
 Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
 Insanus medio flumine quæris aquam.
Necdum etiam palles, uero nec tangeris igni,
 Hęc est uenturi prima fauilla mali.

Tum

Tum magis Armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernè uinculi nosse rotæ,
Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
Nullus amor quicquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
Nec te decipiat, quòd sit satis illa parata,
Acrius illa subit Pontice si qua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat amor.
Qui non antè patet, donec manus attigit ossa,
Quisquis es assiduas aufuge blanditias:
Illis & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quàm primùm errata fatere,
Dicere quo pereas sæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O Iucunda quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lacrymis.
O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis.
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus, & longa deducere uerba mora.
Quamuis labenteis premeret mihi somnus ocellos,
Et mediis cælo Luna ruberet equis,
Non tamen à uestro potui secedere lusu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat.
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commissæ munera lætitiæ.

Non solum uestros didici reticere dolores,
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas possum aperire fores.
Et possum alterius curas sanare recenteis,
Nec leuis in uerbis est medicina meis.
Cynthia me docuit semper quæcunque petenda,
Quæque cauenda forent, nonnihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellæ,
Neúe superba loqui, neúe tacere diu:
Neu si quid petijt, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.
Irritata uenit quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere læsa minas.
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

ECquid te medijs cessantem Cynthia Baijs,
Qua iacet Herculeis semita littoribus,
Et modò Thesproti mirantem subdita regno
Proxima Misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores adducere noctes,
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit è nostris Cynthia carminibus?
Atque utinam mage te remis confisa minutis,
Paruula Lucrina cymba moretur aqua,

Aut

Aut teneat clausam tenui tentantis in unda
  Alternè facilis cedere lympha manu,
Quam uacet alterius blandos audire susurros
  Molliter in tacito littore compositam:
Vt solet amoto labi custode puella
  Perfida, communes nec meminisse deos.
Non quia perspecta non est mihi cognita fama,
  Sed quòd in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
  Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An mihi non maior charæ custodia matris?
  Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,
  Omnia tu nostræ tempora lætitiæ.
Seu tristis ueniam, seu contrà lætus amicis,
  Quicquid ero, dicam, Cynthia causa fuit.
Tu modò quàm primum corruptas desere Baias,
  Multis ista dabunt littora dissidium?
Littora, quæ fuerant castis inimica puellis.
  Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

AD CYNTHIAM.

QVid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
  Quòd faciat nobis conscia Roma moram?
Tam multa illa meo diuisa est millia lecto,
  Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
  Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
Olim gratus eram, non illo tempore cuiquam
  Contigit, ut simili posset amare fide.

Inuidiæ fuimus, num me deus obruit? an quæ
 Lecta Prometheis diuidit herba iugis?
Non sum ego qui fueram, mutat uia longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primum longas solus cognoscere noctes
 Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
Felix qui potuit præsenti flere puellæ:
 Nonnihil aspersis gaudet amor lacrymis.
Aut si despectus potuit mutare calores,
 Sunt quoque translato gaudia seruitio.
Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est:
 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM.

TV, quod sæpe soles, nostro lætabere casu
 Galle, quód abrepto solus amore uacem.
At non ipse tuas imitabor perfide uoces,
 Fallere te nunquam Galle puella uelit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
 Certus & in nullo quæris amore moram.
Perditus in quadam tardis pallescere curis
 Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris,
 Multarum miseras exigit una uices:
Hæc tibi uulgares istos compescet amores,
 Nec noua quærendo semper amicus eris.
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
 Vidi ego, me, quæso, teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
 Et flere iniectis Galle diu manibus,

Et cu-

Et cuperet optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus celat amice pudor:
Non ego complexus potui diducere uestros,
Tantus erat demens inter utrosque furor.
Non sic Æmonio Salmonida mistus Enipheo
Tænarius facili pressit amore deus.
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in Oetæis gaudia prima iugis.
Vna dies omnes potuit præcurrere amantes:
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces:
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci, te tuus ardor aget.
Nec mirum cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu gratior una tribus:
Illa sit Inachijs & blandior Heroinis,
Illa suis uerbis cogit amare Iouem:
Tu uerò quoniam semel es periturus amore,
Vtere, non alio limine dignus eras.
Quæ tibi sit felix, quoniam nouus incidit error,
Et quodcunque uoles, una sit ista tibi.

AD TVLLVM.

TV licet Lesbia Tyberina molliter unda,
Lesbia Mentoreo uina bibas opere:
Et modò tam celeres mireris currere lyntres,
Et modò tam tardas finibus ire rates:
Et nemus omne suas intendat uertice syluas,
Vrgetur quantis Caucasus arboribus:
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
Nescit amor magnis cedere diuitijs.

r. ablatis, al. optatis ... ratis: Alex. 131.
Ruffus. n. 30 ... 2. 397.

Nam

Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi Pactoli ueniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus,
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges,
Quæ maneant, dum me fata perire uolent.
Nam quis diuitijs aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt Venere.
Illa potest magnis heroum infringere uires,
Illa etiam duris mentibus esse dolor.
Illa neq; Arabium metuit transcendere limen,
Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
Quid releuant uarijs serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
Regna, uel Alcinoi munera despicere.

AD CYNTHIAM.

SÆpe ego multa tuæ leuitatis damna timebam,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem quærere desidia,
Nec minus eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro.
At non sic Ithaci digressu mota Calypso,
Desertis olim fleuerat æquoribus.
Multos illa dies incomptis mœsta capillis
Sederet iniusto multa locuta salo.

Et

Et quamuis nunquam posthac uisura, dolebat
  Illa tamen longæ conscia lætitiæ.
Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres,
  Sanguinis & chari uincula rupit amor.
Nec sic Æsoniden rapientibus anxia uentis,
  Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
  Vt semel Æmonio tabuit hospitio.
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
  Occidit Argiuæ fama pudicitiæ.
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
  Tu quoque uti fieres nobilis historia.
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
  Cynthia, & oblitos parce mouere deos:
Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
  Si quid fortè tibi durius inciderit.
Multa prius uasto labentur flumina ponto,
  Annus & inuersas duxerit antè uices,
Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,
  Sis quodcunque uoles, non aliena tamen:
Quam tibi ne uiles isti uideantur ocelli,
  Per quos sæpe mihi credita perfidia est,
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
  Vt tibi suppositis exciderent manibus.
Et contra magnum potes hos attollere solem?
  Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Queis te cogebat multos pallere colores,
  Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
  O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

QVæ fueram magnis olim patefacta triumpphis,
Ianua Tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lacrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis,
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corolæ,
Semper & exclusis signa iacere faces.
Nec possum infamis dominæ defendere noctes,
Nobilis obscœnis tradita carminibus.
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria.
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis à longis tristior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes,
Arguta referens carmina blanditia.
Ianua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
Cur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
Nulla'ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & in tepido limine somnus erit?
Me mediæ noctes, me sidera plena iacentem,
Frigidaq; eoo me dolet aura gelu.
Tu sola humanos nunquam miserata dolores,
Respondes tacitis mutua cardinibus.
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in auriculas.

Sit licet & saxo patientior illa Sicano,
Sit licet & ferro durior,& chalybe:
Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lacrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt Zephyro.
Sed tua sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunquam ianua muneribus.
Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras.
At tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculaq; impressis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus?
Hæc ille,& si quæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus:
Sic ego nunc dominæ uitijs,& semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

AT merito,quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor halcyonas.
Nec mihi Cassiope solito uisura carinam,
Omniaq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quàm sæuas increpat aura minas.
Nullane placatæ ueniet fortuna procellæ?
Hæccine parua meum funus arena teget?

Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas,
Sat tibi sit pœnæ nox,& iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossáq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat quicunq; rateis & uela parauit
Primus,& inuito gurgite fecit iter.
Non'ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura,tamen rara puella fuit:
Quàm sic ignotis circundata littora syluis
Cernere,& optatos quærere Tyndaridas?
Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
Illa meo charos donasset funere crines
Molliter,& tenera poneret ossa rosa.
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formosa Doride natæ,
Candida felici soluite uela Noto:
Si quando uestras labens amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite littoribus.

AD CYNTHIAM.

HÆc certè deserta loca,& taciturna querenti,
Et uacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modò sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primùm repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modò felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam,

Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim meritò semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lacrymis.
An quia parua damus mutato signa colore:
Et non ulla meo clamat in ore fides:
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores
Fagus, & Arcadio pinus amata Deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quòd peperit nobis iniuria curas,
Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neq; arguto facta dolore queri:
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,
Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunq; meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues.
Sed qualiscunq; es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

NOn ego nunc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo:
Sed ne forté tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequijs.

Non

Non adeò leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet.
Illic Phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis inmemor esse locis:
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum.
Illic quicquid ero, semper tua dicar imago,
Traijcit & fati littora magnus amor:
Illic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit Argiuis Dardana præda uiris.
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Chara tamen lacrymis ossa futura meis,
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco.
Quàm uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat è nostra puluere iniquus amor:
Cogat & inuitam lacrymas siccare cadentes,
Flectitur assiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes:
Non satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

Hoc pro continuo te Galle monemus amore,
Id tibi ne uacuo defluat ex animo:
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti,
Crudelis Minijs dux erit Ascanius.
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamantheo proximus ardor Hylæ.

Nunc

Nunc tu ſiue leges umbroſæ flumina ſyluæ,
Siue Aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea ſpaciabere littoris ora,
Siue ubicunq; uago fluminis hoſpitio,
Nympharum cupidas ſemper defende rapinas,
Non minor Auſoniis eſt amor in Dryadis.
Ne tibi ſit durum montes, & frigida ſaxa
Galle, neq; expertos ſemper adire lacus:
Quæ miſer ignotis error perpeſſus in oris,
Herculis indomito fleuerat Aſcanio.
Nanq; ferunt olim Pagaſæ naualibus Argon
Egreſſam longè Phaſidos iſſe uiam:
Et iam prætentis labentem Athamantidos undis,
Myſorum ſcopulis applicuiſſe ratem.
Hic manus heroum placidis ut conſtitit oris,
Mollia compoſita littora fronde tegit:
At comes inuicti iuuenis proceſſerat ultrà
Raram ſepoſiti quærere fontis aquam,
Hunc duo ſectati fratres aquilonia proles,
Hunc ſuper & Zetes, nunc ſuper & Calais,
Oſcula ſuſpenſis inſtabant carpere palmis,
Oſcula & alterna ferre ſupina fuga.
Ille ſub extrema pendens ſecluditur ala,
Et uolucres ramo ſubmouet inſidias.
Iam Pandioniæ ceſſet genus Orithyiæ.
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc.
Hic erat Arganti Phlegre ſub uertice montis
Grata domus nymphis humida Tynniacis,
Quam ſupra nulli pendebant debita curæ
Roſcida deſertis poma ſub arboribus,

Et circum irriguo surgebant lilia prato,
Candida purpureis mista papaueribus:
Quæ modò decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem prætulit officio:
Et modò formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.
Tandem haurire parat demissis flumina palmis,
Innixus dextro plena trahens humero.
Cuius ut accensæ Dryades candore puellæ,
Miratæ solitos destituere choros,
Prolapsum leuiter facili texere liquore,
Tum sonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His ô Galle tuos monitis seruabis amores
Formosum nymphis credere uisus Hylam.

GALLVS LOQVITVR.

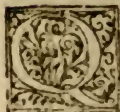
TV, qui consortem properas euadere casum,
Miles ab Hetruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum uestræ proxima militiæ.
Sic te seruato, ut possint gaudere parentes,
Hæc soror acta tuis sentiat è lacrymis,
Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus:
Et quicunq; super dispersa inuenerit ossa
Montibus Hetruscis, hæc sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

QValis, & unde genus, qui sint mihi Tulle penates,
Quæris pro nostra semper amicitia.
Si Perrusina tibi patriæ sunt nota sepulchra,
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia ciues,
Sit mihi præcipuè puluis Hetrusca dolor.
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui,
Tu nullo miseri contegis ossa solo,
Proxima supposito contingens Vbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER II.

AD MOECENATEM.

Værìtis unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber,
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit.
Siue togis illam fulgentem incedere Cois,
Hoc totum è Coa ueste uolumen erit,

r Siue sericam Cois fulgentem incedere
uestis (s...)

Seu

Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis:
Siue lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus:
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poeta nouas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uerò longas condimus Iliadas:
Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quod mihi si tantum Mecœnas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus:
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositum, ut cœli Pelion esset iter:
Non ueteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse uada.
Regna ue prima Remi, aut animos Carthaginis altæ,
Cymbrorumque minas, & bene facta mari,
Bellaque, resque tui memorarem Cæsaris, & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta Philippos,
Aut canerem Siculæ classica bella fugæ,
Euersosque focos antiquæ gentis Hetruscæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari:
Aut canerem Ægyptũ, & Nilum, cũ tractus in urbẽ
Septem captiuis debilis ibat aquis:
Aut regum auratis circundata colla catenis,
Actiaque in sacra currere rostra uia.
Te mea musa illis semper contexeret armis,
Et sumpta & posita pace fidele caput.

Theseus

Theseus infernis, superis testatur Achilles:
  Hic Ixioniden, ille Menoetiaden.
Sed neq; Phlegraeos Iouis, Enceladiq; tumultus
  Intonet angusto pectore Callimachus.
Nec mea conueniunt duro praecordia uersu
  Caesaris in Phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator,
  Enumerat miles uulnera, pastor oues.
Nos contra angusto uersamus praelia lecto,
  Qua pote quisq; in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori, laus si datur altera in uno
  Posse frui, fruar ô solus amore meo.
Si memini, solet illa leues culpare puellas,
  Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi sint tangenda nouercae pocula Phaedrae,
  Pocula priuigno non nocitura suo:
Seu mihi Circaeo pereundum est gramine, siue
  Colchis Colchiacis urat aheni focis.
Vna meos quoniam praedata est foemina sensus,
  Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores,
  Solus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetae sanauit crura Machaon,
  Phoenicis Chiron lumina Phillyrides:
Et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
  Restituit patriis Androgeona focis:
Nysus & Aemonia iuuenis, qua cuspide uulnus
  Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem:

Hoc si quis uicium poterit mihi demere, solus
  Tantalea poterit tradere poma manu.
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
  Ne tenera assiduo colla grauentur aqua.
Idem Caucasea soluet de rupe Promethei
  Brachia, & à medio pectore pellet auem.
Quandocunque igitur uitam mea fata reposcent,
  Et breue in exiguo marmore nomen ero,
Mecœnas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
  Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
  Esseda cælatis siste Britanna iugis:
Taliaque illacrymans mutæ iace uerba fauillæ,
  Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

Liber eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,
  At me composita pace fefellit amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
  Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longæque manus, & maxima toto
  Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum Dulichias Pallas spaciatur ad aras,
  Gorgonis anguiferæ pectus operta comis:
Qualis & Ischomache Lapithæ genus Heroine
  Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioque Sais fertur Bœbeidos undis
  Virgineum primo composuisse latus.

Cedite

Cedite: iam diuæ, quas pastor uiderat olim
  Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
  Etsi Cumææ secula uatis aget.

ADVERSVM SE.

QVi nullum tibi dicebas iam posse nocere,
  Hæsisti: cecidit spiritus ille tuus.
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
  Et turpis de te iam liber alter erit.
Quærebam sicca si posset piscis arena,
  Nec solitus ponto uiuere toruus aper:
Aut ego si possem studiis uigilare seueris.
  Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
  Lilia non domina sint magis alba mea,
Et Mæotica nix minio si certet Hibero,
  Vtque rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per læuia colla fluentes,
  Non oculi geminæ sidera nostra faces,
Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.
  Non sum de nihilo blandus amator ego.
Quantum quod posito formose saltat Iaccho,
  Egit ut euantes dux Ariadna choros,
Et quantum Æolio cum tentat carmina plectro,
  Par Aganippeæ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ:
  Carminaque Erinnes non putat æqua suis.

Num tibi nascenti primis mea uita diebus
  Aridus argutum sternuit omen amor?
Hæc tibi contulerunt cœlestia munera diui,
  Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes:
Non non humani sunt partus talia dona,
  Iste decem menses non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis,
  Romana accumbens prima puella Ioui.
Nec semper nobiscum humana cubilia uises,
  Post Helenam hæc terris forma secunda redit.
Hac ego non mirer si flagret nostra iuuentus,
  Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar quod tanti in Pergama belli
  Europæ,atq; Asiæ causa puella fuit:
Nunc Pari tu sapiens,& tu Menelae fuisti,
  Tu quia poscebas,tu quia lentus eras.
Digna quidem facies,pro qua uel obiret Achilles,
  Vel Priamus,belli causa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetustas,
  Hic dominam exemplo ponat in antè meam:
Siue illam Hesperijs,siue illam ostendet Eois,
  Vret & Eoos,uret & Hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus,aut mihi si quis
  Acrius ut moriar,uenerit alter amor.
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
  Post uenit assueto mollis ad arua iugo:
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
  Dehinc domiti post hæc æqua & iniqua ferunt.

Turpia

Turpia perpessus uates est uincla Melampus
Cognitus Iphicli surripuisse boues,
Quem non lucra magis Pero formosa coegit
Mox Amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

Multa prius dominæ delicta queraris oportet,
Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas:
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.
Nequicquam perfusa meis unguenta capillis,
Ibat & expenso planta morata gradu.
Non hic herba ualet, non hic nocturna Citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manus.
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala, cæca uia est.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
Huic nullum cœli tempus & aura nocet.
Ambulat, & subito mirantur funus amici.
Sic est incautum quicquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersat anus?
Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas,
Gaudeat in puero si quis amicus erit.
Tranquilla tuta descendit flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

HOc uerum est, tota te ferri Cynthia Roma,
Et non ignota uiuere nequitia.
Hoc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis Aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen è multis fallacibus unam,
Quæ fieri è nostro carmine nota uelit:
Nec mihi tam duris Insultet moribus, & te
Vellicet, heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus,
Si dolor absuerit, crede redibit amor.
Non ita Carpathiæ uariant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra Noto,
Quàm facile irati uerbo mutantur amantes.
Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
At tu per dominę Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis.
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes,
Nec mea pręclusas fregerit ira fores,
Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hęc aliquis tam turpia pręlia quęrat,
Cuius non ederæ circumiere caput.

Scribam

Scribatm igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynathia forma potens,Cynthia uerba leuis.
Crede mihi,quamuis contemnas murmura famæ,
Hinec tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

NOn ita complebam Ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit Græcia tota fores.
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta,in qua populus lusit Erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phyrne,tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ,me nomina lædunt,
Me tener in cunis,& sine uoce puer,
Me lædet,si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror,& cum qua dormis amica simul.
Omnia me lædent,timidus sum,ignosce timori,
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
His olim(ut fama est)uitijs ad prælia uentum est,
His Troiana uides funera principijs.
Aspera Centauros eadem dementia iussit,
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Graiûm?tu criminis autor
Nutritus duro Romule lacte lupe,
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas,
Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.

Felix Admeti coniux,& lectus Vlysſis,
Et quæcunque uiri fœmina limen amat.
Templa pudicitiæ quid opus ſtatuiſſe puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet eſſe licet?
Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas,
Et poſuit caſta turpia uiſa domo.
Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos,
Nequitiæq; ſuæ noluit eſſe rudes.
Ah gemat in terris iſta qui protulit arte
Iurgia ſub tacita condita lætitia.
Non iſtis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immeritò uelauit aranea fanum,
Et mala deſertos occupat herba deos.
Quos igitur tibi cuſtodes,quę limina ponam,
Quæ nunquam ſupra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ triſtis cuſtodia prodeſt,
Quam peccare pudet,Cynthia tuta ſat eſt.
Vxor me nunquam,nunquam me ducet amica:
Semper amica mihi,ſemper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

Gauiſa eſt certe ſublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta,flemus uterque diu.
Ni nos diuideret,quamuis diducere amanteis
Non queat inuitos Iuppiter ipſe deos.
At magnus Cæſar,ſed magnus Cæſar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.

Nam

Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
  Quàm possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
  Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum quales caneret tibi Cynthia cantus
  Tibia, funesta tristior illa tuba.
Vnde mihi patrijs natos præbere triumphis?
  Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
  Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
  Gloria ad hybernos lata Borysthenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus:
  Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

Eripitur nobis iampridem chara puella,
  Et tu me lacrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ,
  Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
  Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est:
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
  Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
  Et Thebæ steterant, altaque Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
  Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.

Ergo

r Berecynthia [illegible] tibia [illegible] Lydia.

Felix Admeti coniux,& lectus Vlysſis,
  Et quæcunq; uiri fœmina limen amat.
Templa pudicitiæ quid opus ſtatuiſſe puellis,
  Si cuiuis nuptæ quidlibet eſſe licet?
Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas,
  Et poſuit caſta turpia uiſa domo.
Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos,
  Nequitiæq; ſuæ noluit eſſe rudes.
Ah gemat in terris iſta qui protulit arte
  Iurgia ſub tacita condita lætitia.
Non iſtis olim uariabant tecta figuris,
  Cum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immeritò uelauit aranea fanum,
  Et mala deſertos occupat herba deos.
Quos igitur tibi cuſtodes,quę limina ponam,
  Quæ nunquam ſupra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ triſtis cuſtodia prodeſt,
  Quam peccare pudet,Cynthia tuta ſat eſt.
Vxor me nunquam,nunquam me ducet amica:
  Semper amica mihi,ſemper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

Gauiſa es certe ſublatam Cynthia legem,
  Qua quondam edicta,flemus uterq; diu,
Ni nos diuideret,quamuis diducere amanteis
  Non queat inuitos Iuppiter ipſe deos.
At magnus Cæſar,ſed magnus Cæſar in armis,
  Deuictæ gentes nil in amore ualent,

Nam

Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
  Quàm possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
  Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum quales caneret tibi Cynthia cantus
  Tibia, funesta tristior illa tuba.
Unde mihi patrijs natos præbere triumphis?
  Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
  Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
  Gloria ad hybernos lata Borysthenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus:
  Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICUM.

ERipitur nobis iampridem chara puella.
  Et tu me lacrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ,
  Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
  Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est:
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
  Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
  Et Thebæ steterant, altaque Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
  Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.

r Berecynthia somnos tibia vel Lydia.

Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq;,tuamq; domum.
Et quando ire tibi liber sum uisus? an usq;
In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti.
Sed morere,interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes,sectetur & umbras,
Insultetq; rogis,calcet & ossa mea.
Quid non Antigones tumulo Bœotius Æmopn?
Corruit ipse suo saucius ense latus.
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine Thebanam noluit ire domum.
Sed non effícies,mecum moriaris oportet,
Hoc eodem ferro stillet uterq; cruor.
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem,tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in littore Achiuos,
Feruere & Hectorea Dorica castra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum,& sparsas cæde iacere comas.
Omnia formosam propter Briseida passus:
Tantus in erepto sæuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita pœna,
Fortem illum Æmonijs Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim uel Marte,uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD

AD AMICAM DE RIVALI.

ISte quod est, ego sæpe fui, sed fors & in hora
Hoc ipso eiecto charior alter erit.
Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, tam multis fœmina digna procis.
Coniugium falso poterat differre Minerua,
Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
Illum expectando facta remansit anus.
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem,
Candida uesana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum,
Appositum fluuijs in Simoenta uadis.
Fœdauitq; comas, & tanti corpus Achillis,
Maximaq; in parua sustulit ossa manu,
Cum tibi nec Peleus aderat, nec cærula mater,
Scyrria nec uiduo Deidamia uiro.
Tunc igitur ueris gaudebat Græcia natis:
Tunc etiam felix inter & arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
Forsitan & de me uerba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit,
Dij faciant isto capta fruare uiro.
Hæc mihi uota tuam propter suscepta salutem,
Cum capite hoc Stygiæ iam peterentur aquæ,

Et lectum flentes circunstaremus amici,
  Hic ubi tum, pro dij, perfida, quis'ue fuit?
Quid si longinquos retineret miles ad Indos:
  Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed uobis facile est, uerba & componere fraudes:
  Hoc unum didicit fœmina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
  Nec folia hyberno tam tremefacta Noto:
Quàm cito fœminea non constat fœdus in ira,
  Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
  Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atq; hanc mihi soluite uitam:
  Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sidera sunt testes, & matutina pruina,
  Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
  Nunc quoq; eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
  Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atq; utinam, si forte pios eduximus annos,
  Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
  Thebani media non sine matre duces,
Quàm, mihi si media liceat pugnare puella,
  Mortem ego non fugiam morte subire tua.

AD

AD MVSAM.

Iam tempus lustrare aliis Helicona choreis,
Et campum Æmonio iam dare tempus equo.
Iam libet & fortes memorare ad prælia turmas,
Et Romana mei dicere castra ducis.
Quod si deficiant uires, audacia certe
Laus erit. in magnis & uoluisse sat est.
Ætas prima canat ueneres, extrema tumultus,
Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc uolo subducto grauior procedere uultu:
Nunc aliam citharam me mea musa docet.
Surge anima ex humili iam carmine, sumite uires
Pierides, magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem post terga tueri
Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
India quin Auguste tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiet illa tuas postmodo uicta manus.
Hæc ego castra sequar uates tua castra canendo,
Magnus ero, seruent hunc mihi fata diem.
Vt caput in magnis, ubi non est tangere, signis
Ponitur hic imos ante corona pedes:
Sic nos nunc inopes laudis conscendere carmen
Pauperibus sacris uilia tura damus.
Nondũ etiam Ascræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permessi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

SCribant de te alij, uel sis ignota licebit,
Ludet, qui sterili semina ponit humo.
Omnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies.
Et tua transibit contemnens ossa uiator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

QVicunq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem,
Non'ne putas miras hunc habuisse manus?
Is primum uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare deum:
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostraq; non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero Gnosia utroq; sonat.t.
Antè ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certè pennas perdidit ille suas.
Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam, i.
Assiduusq; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si puer es, alio traice tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno,
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea:

Quam si ī perdideris, quis erit, qui talia cantet?
  Hæc mea Musa leuis gloria magna tua est,
Quæ caput & digitos, & lumina nigra puellæ,
  Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

NOn te ot Achæmenijs armantur Susa sagittis,
  Spicula quot nostro pectore fixit amor.
Hic me tam graciles uetuit contemnere musas,
  Iussit & Ascræum sic habitare nemus.
Non ut Pieriæ quercus mea uerba sequantur,
  Aut possim Ismaria ducere ualle feras:
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu:
  Tunc ego sum Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formę tantum mirator honestæ,
  Nec si qua illustres fœmina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctę legisse puellæ,
  Auribus & puris scripta probasse mea.
Hęc tibi contigerint, populi confusa ualeto
  Fabula: nam domina iudice tutus ero.
Quod si forte bonas ad pacem uerterit aures,
  Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
  Accipe quę serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spacietur imagine pompa,
  Nec tuba sit fati uana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
  Nec sit in Attalico mors mea nixa toro,

Desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
Plebeij paruæ funeris exequiæ.
Sat sit magna mei, si tres sint pompa libelli,
Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen lassa uocare meum.
Osculaq; in gelidis pones suprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula testa meos:
Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam seruus amoris erat.
Nec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Quàm fuerant Phthij busta cruenta uiri.
Tu quoq;, si quando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores.
Interea caue sis nos aspernata sepultos,
Nonnihil ad uerum conscia terra sapit.
Atq; utinam primis animam me ponere cunnis
Iussisset quæuis de tribus una soror.
Nam quo tam dubiæ seruetur spiritus horæ?
Nestoris est uisu post tria secla cinis.
Si tam longææ minuisset fata senectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus,
Non ille Antilochi uidisset corpus humati,
Diceret aut, ò mors cur mihi sera uenis?

Tu tae

Tu tamenn amisso nonnunquam flebis amico,
  Fas est j præteritos semper amare uiros.
Testis quui niueum quondam percussit Adonim
  Venanttem Idalio uertice durus aper.
Illis formmosum fleuisse paludibus, illuc
  Diceriis effusa tu Venus isse coma.
Sed frustrra mutos reuocabis Cynthia manes,
  Nam mmea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAETATVR POTI-
TVS AMICA.

NOn itaa Dardanio gauisus Atrida triumpho est,
  Cumm caderent magnæ Laomedontis opes:
Nec sic errrore exacto lætatus Vlysses,
  Cum tettigit charæ littora Dulichiæ:
Nec sic Ellectra suum saluum cum aspexit Orestem,
  Cuius faalsa tenens fleuerat ossa soror:
Nec sic inncolumem Minois Thesea uidit,
  Dædaleeum Lino cum duce rexit iter:
Quanta eego præterita collegi gaudia nocte:
  Immorttalis ero, si altera talis erit.
At dum deemissis supplex ceruicibus ibam,
  Dicebaar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
  Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
Atq; utinaam non tam sero mihi nota fuisset
  Conditcio, cineri nunc medicina datur.
Ante pedees cæcis lucebat semita nobis,
  Scilicet: insano nemo in amore uidet.

Hoc ſenſi prodeſſe magis, contemnite amantes:
Sic hodie ueniet, ſi qua negauit heri.
Pulſabant alij fruſtra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit poſitum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria Parthis,
Hec ſpolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq; ſub noſtro nomine carmen erit.
Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes
Exuuias tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis,
Seruata an medijs ſidat onuſta uadis?
Et ſi forte aliqua nobis mutabere culpa,
Veſtibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O Me felicem, nox ô mihi candida, & ô tu
Lectule delicijs facte beate meis.
Quàm multa appoſita narramus uerba lucerna,
Quantaq; ſublato lumine rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum eſt luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos ſomno laſſos patefecit ocellos,
Ore ſuo, & dixit, Siccine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oſcula ſunt labris noſtra morata tuis.
Non iuuat in cæco Venerem corrumpere motu.
Si neſcis, oculi ſunt in amore duces.

Ipse Paris nuda fertur periisse Lacæna,
Cum Menelaëo surgeret è thalamo.
Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, & nudæ concubuisse deæ.
Quod si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus.
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia læsa tuæ.
Necdum inclinatæ prohibent te ludere mammæ,
Viderit hæc si quam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atq; utinam hærentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.
Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uesani quærit amoris:
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos.
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,
Quàm possim nostros alio transferre calores.
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quod mihi si tecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis,
Nocte una quiuis uel deus esse potest.

Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et presi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset,neq; bellica nauis,
Nec nostra Actiacum uerteret ossa mare.
Nec toties propriis circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certè meritò poterant laudare minores,
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modò,dum licet,hunc fructum ne desere uitæ:
Omnia si dederis,oscula pauca dabis.
At ueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides.
Sic nobis,qui nunc magnum speramus amantes,
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

PRætor ab Illyricis uenit modo Cynthia terris,
Maxima præda tibi,maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse Ceraunо:
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me toga ianua nocte patet.
Quare si sapis,oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper,
Dic alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces,nec curat honores:
Semper amatorum ponderat illa sinus.

At tu

At tu nunc nostro Venus ô succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam:
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atq; utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquam uenales essent ad munus amicæ,
Atq; una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris
Candida tam fœda brachia fusa uiro.
Non quia peccaris testor te: sed quia uulgò
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat uestigia lumbis,
Et subitò felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eryphyla inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nulla ne sedabit nostros iniuria fletus?
An dolor hic uitijs nescit abesse suis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
Ah pudeat certè, pudeat: nisi fortè, quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modò qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam,

Cæſaris hæc uirtus, & gloria Cæſaris hæc eſt,
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
Sed quaſcunq; tibi ueſtes, quoſcunq; ſmaragdos,
Quos'ue dedit flauo lumine chryſolitos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non ſemper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & ſurda negligit aure preces.
Vidiſtin' toto ſonitus percurrere cœlo?
Fulminaq; ætheria deſiluiſſe domo?
Nec hæc Pleiades faciunt, neq; aquoſus Orion,
Nec ſic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille ſolet punire puellas:
Deceptus quoniam fleuit & ipſe deus.
Quare ne tibi ſit tanti Sidonia ueſtis,
Vt timeas quoties nubilus auſter erit.

DE EXCLVSIONE.

MEntiri noctem, promiſsis ducere amantem
Hoc erit infectas ſanguine habere manus.
Horum ego ſum uates: quoties deſertus amaras
Expleui noctes fractus utroq; toro?
Vel tu Tantalea moueare ad flumina ſorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore ſitim,
Vel tu Siſyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus.
Durius in terris nihil eſt quod uiuat amante:
Nec modo, ſi ſapias, quod minus eſſe uelis.

Quem

Quem modo felicem inuidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoq; die.
Nunc iacere è duro corpus iuuat impia saxo,
Summere & in nostras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum in senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

Assiduæ multis odium peperêre querelæ,
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro.
Si quid uidisti, semper uidisse negato:
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum Eoa passa iacere domo est.
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos sedula lauit equos:
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium:
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui
Quàm grauis amisso Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.

At tu etiam iuuenem odisti me perfida, cum sis
Ipsa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quòd sæpe Cupiddo
Huic malus esse solet, cui bonus antè fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britannnos,.
Ludis & externo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, sic omnis recta figura:
Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas uertit inepta comas.
De me mi certe poteris formosa uideri:
Mi formosa satis, si modò sæpe uenis.
An si cæruleo quædam sua tempora fuco
Tinxerit, iccirco cærula forma bona est?
Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
Nec nimis ornata fronte sedere uelis.
Credam ego, narranti noli committere famæ:
Et terram rumor transilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

ET si me inuito discedis Cynthia Roma,
Lætor quod sine me deuia rura colis.
Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditijs non sinat esse probam.
Nulla neq; ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.

Sola

Sola erris, & solos spectabis Cynthia montes,
Et pecus & fines, pauperis agricolæ.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fannaq; peccatis plurima causa tuis.
Illic assidue tauros spectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas.
Atq; ibi rara feres inculto tura sacello.
Hœdus ubi agrestes corruet ante focos.
Protinus & nuda choreas imitabere sura,
Omnia ab externo sint modo tuta uiro.
Ipse ego uenabor, iam nunc mea sacra Dianæ
Suscipere, & Veneri ponere uota iuuat.
Incipiam captare feras, & reddere Pinu
Cornua, & audaces ipse monere canes:
Non tamen ut uastos ausim tentare leones,
Aut celer agrestes comminus ire sues.
Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & strido figere auem calamo,
Qua formosa suo Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec solæ poterunt auertere syluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis:
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua.
Absenti nemo non nocuisse uelit.

AD CYNTHIAM.

QVid fles abducta grauius Briseide? quid fles
Anxia captiua tristius Andromacha?
Quid'ue mea de fraude deos insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica Cecropijs obstrepit in folijs.
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrymans defluit à Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis,
Sint mea uel Danaes condita membra domo,
In te ego & æratas rumpam mea uita catenas,
Ferratam Danaes transiliamq; domum.
De te quodcunq; ad surdas mihi dicitur aures,
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
Si falso, cinis heu sit mihi uterq; grauis.
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras,
Ambos una fides, auferet una dies.
Quòd si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita Lunæ
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis nonnunquam ianua mollis,
Nonnunquam lecti copia facta tui:
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.

Cum te tam multi peterent, tu me una potisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Æace iudicio,
Atque inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
Tuumque ego Sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,
Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuò ius est, quòd solus amator
Nec cito desisto, nec temere incipio.

AD CYNTHIAM DE PANTHO.

AHI quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non sit amica Venus.
Sed tibi iam uideor Dodone uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere, nihil pudet, aspice cantat
Liber, tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es, te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream si quicquam aliud, quàm gloria de te
Quæritur, his laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
Eiecta est, tenuit namque Creusa domum.
Sic à Dulichio iuuene est elusa Calypso,
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimiùm faciles aurem præbere puellæ,
Discite desertæ non temere esse bonæ.

Huic

Huic quocp,qui restat,iam pridem quæritur alter,
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocp loco,nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter,siue ualente sumus.

AD DEMOPHOON-
TEM.

SCis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis,
O nimis exitio nata theatra meo:
Siue aliquis molli deducit candida gestu
Brachia,seu uarios incinit ore modos.
Interea nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore si qua sedet:
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio uertice gemma tenet.
Quæ si fortè aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes
Quod quæris quare non habet ullus amor:
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris:
Et Phrygis insanos cæditur ad numeros:
Vnicuicp dedit uicium natura creato,
Me fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
Falleris,haud unquam est culta labore Venus.

Per-

Percontere licet, sæpe est experta puella
 Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
 Et cælum noctu bis sine rege fuit,
Nec tamen idcirco languens ad fulmina uenit:
 Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cum è complexu Briseidos iret Achilles,
 Num fugere minus Thessala tela Phryges?
Quid ferus Andromache lecto cum surgeret Hector,
 Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille uel hic classes poterat, uel perdere muros,
 Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cælo modò sol, modò luna ministret,
 Sic etiam nobis una puella parum est:
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
 Altera, si quando est, non sinat esse locum.
Aut fortè irata meo sit facta ministro,
 Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
 Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut si es dura nega: sin es nō dura, uenito.
 Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
 Speranti subito si qua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto?
 Cum recipi, cum non nouerit, illa uetat?
Et rursum puerum quærendo audita fatigat,
 Quem quæ scire timet, quærere plura iubet.

DE

DE AMORIS SERVITVTE.

CVi fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?
Et quærit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
Cernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latet e casa.
Quàm care semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, si quos ianua clausa iuuat.
Contrà reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa timore, placet:
Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, si quis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes,
Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

TV loqqueris,cum iam sit toto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus,aut reticendus amor?
Quòd si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non eggo nequitiæ dicerer esse caput,
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Vrerer & quamuis nomine,uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles:
Parcius infamant:num tibi causa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream,si me ista mouent dispendia,sed me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis,quod me gaudere iubebas?
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna,aut altera nox nondum est in amore peracta,
Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modo laudabas,& carmina nostra legebas.
Ille tuus pennas tam cito uertit amor?
Contendat mecum ingenio,contendat & arte,
In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit,Lernæas pugnet ad Hydras,
Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.

Terra uenena libens, & naufragus ebibat undas.
Et nunquam pro te deneget esse miser.
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iste proteruus erit.
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
Dissidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices, ossa Properti
Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras:
Certus eras eheu, quamuis nec sanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista periisse figura,
Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spacio Minoida Theseus,
Phyllida Demophoon hospes uterq; maluus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni si qua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis,
Vix uenit extremo qui legit ossa die.
Ii tibi nos erimus, sed tu potius, precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD

AD CYNTHIAM.

VNica nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
Ista meis fiet notissima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depositis annosus secubat armis,
Grandæuiq; negant ducere aratra boues.
Putris & in uacua requiescit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
Non'ne fuit satius duro seruire tyranno?
Et gemere in tauro sæue Perille tuo?
Gorgonis & satius fuit obdurescere uultu?
Caucaseas etiam si pateremur aues?
Sed tamen obscura teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.
At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, & immerita sustinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, & peccasse fatetur
Læsus, & inuitis ipse redit pedibus.
Tu quoq;, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
An quisquam in medijs persoluit uota procellis,
Cùm sæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit præmia cursu,
Septima quàm metam triuerit arte rota?

p Menda

Mendaces ludunt flatus in amore secundi,
  Siqua uenit sero, magna ruina uenit.
Tu tamen interea, quamuis te diligat illa,
  In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanq; in amore suo semper sua maxima cuiq;,
  Nescio quo pacto, uerba nocere solent.
Quamuis te persæpe uocet, semel ire memento,
  Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
  Essem ego quod nunc tu: tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
  Vnusquisq; sua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
  Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.
Vidistis pleno teneram candore puellam,
  Vidistis fusco: dulcis uterq; color.
Vidistis quandam Argiua prodire figura,
  Vidistis nostras: utraq; forma rapit.
Illaq; plebeio, uel sit sandycis amictu:
  Hæc, atq; illa mali uulneris una uia est.
Cùm satis una tuis insomnia portet ocellis,
  Vna sit & cuiuis fœmina multa mala.

AD CYNTHIAM DE SOMNIO NAVFRAGII.

VIdi te in somnis fracta mea uita carina
  Ionio lassas ducere rore manus:
Et quæcunq; in me fueras mentita, fateri,
  Nec iam humore graues tollere posse comas:
Qua

Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quàm timui ne forte tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cũ Castore fratri,
Quæque tibi excepi tum dea Leucothoe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quod si forte tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses Ionij facta puella maris.
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Nisee, cærula Cymothoe.
Sed tibi subsidio Delphinum currere uidi,
Qui puto Arioniam uexerat ante lyram.
Iamque ego conabar summo me mittere saxo,
Cùm mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicas, de nostro surge poeta toro.
Nam mea cùm recitat, dicit se odisse beatos.
Carmina tam sanctè nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaque tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.

Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat Eurus,
Velaq; in incertum frigidus Auster agat.
Quicunq; & uenti miserum uexastis Vlyssem,
Et Danaûm Euboico littore mille rates:
Et qui mouistis duo littora, cùm rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipse licet.
Certe iisdem nudi pariter iactabimur oris,
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui:
Testis Amymone latices cùm ferret in aruis
Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus.
Iam deus amplexu uotum persoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit.
Hic deus & terras & maria alta domat.
Crede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uasta Charybdis aqua.
Ipsaq; sidera erunt nullis obscura tenebris,
Purus & Orion purus & Hœdus erit.
Quod mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit.

QVOD

QVOD INCERTA HORA MORTIS.

AT uos incertam mortales funeris horam
Quaeritis,& qua sit mors aditura uia.
Quaeritis & coelo Phœnicum inuenta sereno,
Quae sit stella homine commoda,quaeq; mala,
Seu pedibus Parthos sequimur,seu classe Britannos,
Et maris & terrae caeca pericla uiae,
Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
Cùm Mauors dubias miscet utrinq; manus.
Praeterea domibus flammam,domibusq; ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus,& à qua
Morte:neq; hic Boreae flabra,neq; arma timet.
Iam licet & Stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat & infernae tristia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellae,
Concessum nulla lege redibit iter.

AD IOVEM PRO AMICA AEGROTANTE.

IVppiter affectae tandem miserere puellae,
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus,quo torridus aestuat aer,
Incipit & sicco feruere terra Cane:
Sed non tam ardoris culpa est,neq; crimina coeli,
Quàm toties sanctos non habuisse deos.
Hoc perdit miseras,hoc perdidit ante puellas,
Quicquid iurarunt,uentus & unda rapit.

Num sibi collatam doluit Venus? illa per æquum
Præ se formosis inuidiosa dea est.
An contempta tibi Iunonis templa Pelasgæ?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosæ non nostis parcere uerbis,
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit:
Sed tibi uexatæ per multa pericula uitæ,
Extremo uenit mollior hora die.
Io uersa caput primos mugiuerat annos,
Nunc dea, quæ Nili flumina uacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate uagata est,
Hanc miser implorat nauita Leucothoen.
Andromede monstris fuerat deuota marinis,
Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Calisto Arcadios errauerat ursa per agros,
Hæc nocturna suo sidere uela regit.
Quod si fortè tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ.
Narrabis Semele quo sit formosa periclo,
Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, interq; Heroidas omneis
Primus erit, nulla non tribuente, locus.
Nunc utcunq; potes, fato gere saucia morem:
Et deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
Frangitur & Iuno si qua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
Et iacet extincto laurus adusta foco:

IEtiam

Et iam Luna negat toties descendere cælo,
Nigráq; funestum condidit omen anus.
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cærulea ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
Viuam, si uiuet si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.
Ante tuósq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabit q; sedens longa pericla sua.
Hæc tua ì Persephone maneat clementia, nec tu
Persephones coniux sæuior esse uelis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum,
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,
Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
Et quod Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
Et Phœbi, & Priami diruta regna senis,
Et quæcunq; erat in numero Romana puella
Occidit, has omnes ignis auarus habet.
Nec forma æternum, aut cuiq; est fortuna perennis.
Longius, aut propius mors sua quenq; manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro.
Redde etiam excubias diuæ nunc antè iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

HEsterna mea lux cùm potus nocte uagarer,
Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat,hos uetuit me numerare timor.
Quorum alij faculas,alij retinere sagittas,
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant,quorum lasciuior unus:
Arripite hunc,inquit:nam bene nostis eum.
Hic erat,hunc mulier nobis irata reliquit.
Dixit,& in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere,& alter
Intereat qui nos non putat esse deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit,atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.
Parcite iam fratres,iam certos spondet amores.
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum.
Atque ita me uecto duxerunt rursus amictu.
I nunc,& noctes disce manere domi.
Mane erat,& uolui si sola quiesceret illa
Visere,at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui,non illa mihi formosior unquam
Visa,neque ostrina cùm fuit in tunica.

Ibat

Ibat & in casta narratum somnia ueste,
Neu sibi, ne ue mihi: quae nocitura forent.
Talis uisa mihi somno demissa recenti.
Heu quantum per se candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait speculator amicae?
Me similem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel si quis uerior esse potest.
Apparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
Dixit, & opposita propellens suauia dextra,
Prosilit in laxa nixa pedem solea.
Sic ego tam sancti custode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

QVò sugis ah demens? nulla est fuga. tu licet usque
Ad Tanaim fugias, usque sequetur amor.
Non si Pegaseo uecteris in aere dorso,
Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,
Vel si te sectae rapiant talaribus aurae,
Nil tibi Mercurij proderit alta uia.
Instat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.

Et iam si pecces, deus exorabilis ille est,
Si modo præsentes uiderit esse preces.
Ista senes licet accusant conuiuia duri,
Nos modò propositum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti.
Turpia cùm faceret Palladis ora tumor.
Nunc iam dura paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani littora nota maris,
Spargereq; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia digna lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo obijciat, libeat tibi Cynthia mecum
Rosida muscosis antra tenere iugis.
Illic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
Vt Semele est combustus, ut est deperditus Io,
Denique ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quod si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
Hic quoq; num nescit quid sit amare chorus
Si tamen Oeagri quædam compressa figura
Bistonijs olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit:

Tum

Tum capiti sacros patiar pendere corymbos
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

QVaeris cur ueniam tibi tardior: aurea Phoebi
Porticus à magno Caesare aperta fuit.
Tantam erat in speciem Poenis digesta columnis,
Inter quas Danai foemina turba senis.
Hic equidem Phoebo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atque aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phoebo charius Ortygia.
Auro Scolis erat supra fastigia currus,
Et ualuae Libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnassi uertice Gallos,
Altera moerebat funera Tantalidos.
Deinde inter matrem deus ipse, interque sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

AD BANDEM.

QVi uidet is peccat: qui non te uiderit, ergo
Non cupiet: facti crimina lumen habet.
Nam quid Praenestis dubias ô Cynthia sortes?
Quid petis Aeaei moenia Telegoni?
Cur'ue te in Herculeum deportant esseda Tyburt
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spaciere loco, quocunque uagaris
Cinthia, sed tibi me credere turba uetat,

Cum

Cùm uidet accensis deuotam currere tædis
In nemus, & triuiæ lumina ferre deæ.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis Attalicis,
Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cùm subito Triton ore recondit aquam.
Falleris, ista tui furtum uia monstrat amoris.
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, insidias in me componis inanes,
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est: famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ,
Semper formosis fabula pœna fuit.
Non tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Marttis,
Nec minus in cælo semper honesta fuit.
Quamuis Ida Parim pastorem dicat amasse,
Atq; inter pecudes accubuisse deam,

Hos

Hoc & Hamadryadum spectauit turba sororum,
Silenique senes, & pater ipse chori:
Cum quibus Idæo legisti poma sub antro,
Supposita excipiens Naica dona manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues? quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur, certe est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosque Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaque mortali deligere astra manu,
Quàm facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ dea cum solo uiuere sola deo?
Vxorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danae circundata muro
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quòd si tu Graias, seu sis imitata Latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD

AD CYNTHIAM.

TRistia iam redeunt iterum solennia nobis,
  Cynthia iam noctes est operata decem.
Atq; utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
  Misit matronis Inachis Ausonijs.
Quæ dea tam cupidos toties diuisit amantes,
  Quæcunq; illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iouis occultis in amoribus Io
  Sensisti multas quid sit inire uias,
Cùm te iussit habere puellam cornua Iuno,
  Et pecoris duro perdere uerba sono.
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
  Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
  Iuppiter, iccirco facta superba dea es:
An tibi non satis est fuscis Ægyptus alumnis?
  Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid'ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
  Sed tibi (crede mihi) cornua rursus erunt.
At nos è nostra te sæua fugabimus urbe,
  Cùm Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu quæ nostro nimium placata dolore es,
  Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis:& uerba finis mea ludere, cùm iam
  Flectant Icarij sidera tarda boues.
Lenta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes.
  An nondum est talos mittere lassa manus:

Ah pe

Ah pereat quicunq; meracas repperit uuas,
Corrumpitq; bonas nectare primus aquas.
Icare Cecropijs merito iugulate colonis,
Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
Tu quoq; ô Eurition uino Centaure peristi,
Nec non Ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino sæpe suum nescit amica uirum.
Me miserum ut multo nihil es mutata Lyæo.
Iam bibe, formosa es: nil tibi uina nocent.
Cùm tua præpendent demissa in pocula serta,
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter:
Est quiddam, quod uos quærere cogat amor.
Semper in absenteis felicior æstus amantes,
Eleuat assiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

CVr quisquam faciem dominæ iam credat amico?
Sic erepta mihi penè puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisq; petit.
Polluit ille Deus cognatos, soluit amicos,
Et beene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
Colchis & ignotum nonne secuta uirum est

Lyncee,

Lynceu tu'ne meam potuisti tangere curam?
Perfide non'ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
A domina tantum te modò tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis:
Lecto te solum, lecto te deprecor uno:
Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras,
Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ,
Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores,
Solum te nostros lætor adire deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit? aut rerum dicere posse uias?
Aut quid Cretæi tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno uester amore senex.
Tu satius memorem musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
Nam rursus licet Ætoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor,
Atque etiam, ut Phrygio fallax Mæandria campo
Errat, & ipsa suas decipit unda uias,

Qualis

Qualis & Adrasti fuerit uocalis Arion,
 Tristis ad Archemori funera uictor equus,
Non Amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
 Aut Capanei grata ruina Ioui.
Desine & Aeschyleo componere uerba cothurno,
 Desine, & ad molles membra resolue toros.
Incipe iam angusto uersus includere torno,
 Inque tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero,
 Despicit & magnos recta puella deos.
Sed non antè grauis taurus succumbit aratro,
 Cornua quàm ualidis hæserit in laqueis.
Nec tu iam duros per te patieris amores,
 Trux tamen à nobis antè domandus eris.
Harum nulla solet rationem quærere mundi,
 Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec si post Stygas aliquid restauerit undas,
 Nec si consultò fulmina missa tonent.
Aspice me, cui parua domi fortuna relicta est,
 Nullus & antiquo Marte triumphus aui,
Vt regnem mistas inter conuiuia puellas.
 Hoc ego, quod tibi nunc, eleuor ingenio.
Me iuuet æternis positum languere corollis,
 Quem tetigit iactu certus ad ossa deus.
Actia Vergilium custodis littora Phœbi
 Cæsaris & fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ Troiani suscitat arma,
 Iactaque Lauinis mœnia littoribus.

q Cedite

Cedite Romani scriptores, cedite Graij,
Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus:
Vtq; decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis hœdus ab uberibus.
Felix qui uiles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
Felix intactum Corydon qui tentat Alexim
Agricolæ domini carpere delicias.
Quamuis ille sua lassus requiescat auena,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
Tu canis Ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret uua iugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale
Cynthius impositis temp erat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti,
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his an mis, aut si minor ore canorus
Anseris indocto, carmine cessit olor.
Hæc quoq; perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoq; lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia quis ipsa notior est Hælena.
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
Et modò formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.

Cynthia

Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponet: fama uolet.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

Allimachi manes, & Coi sacra Philetæ,
In uestrum quæso me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quo' ue pede ingressi, quam' ue bibistis aquam.
Ah ualeat, Phœbum quicunque moratur in armis,
Exactus tenui pumice uersus eat.
Quo me fama leuat terra sublimis, & a me
Nata coronatis musa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur amores,
Scriptorumque meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
Non datur ad musas currere lata uia.

Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent:
Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
Detulit intacta pagina nostra uia.
Mollia Pegasides uestro date serta poetæ,
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi, quòd uiuo, detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia post obitum fingit maiora uetustas,
Maius ab exequijs nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
Fluminaq; Æmonio comminus isse uiro?
Idæum Simoenta Iouis cunabula parui
Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumq;, Helenumq;, & Polydamãtas in armis
Qualemcunq; Parin uix sua nosset humus
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
Troia bis Oetæi nomine capta dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq; inter seros laudauit Roma nepotes,
Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,
Prouisum est Lycio uota probante deo.
Carminis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono.
Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina Threicia detinuisse lyra.
Sax

Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polipheme fera Galatea sub Ætna,
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis & Baccho, & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Quod non Tænariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
Nec mea Phæacias æquant pomaria syluas,
Non operosa rigat Martius antra liquor:
At musæ comites, & carmina chara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
Fortunata meo si qua es celebrata libello,
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neque Pyramidum sumptus ad sidera ducti,
Nec Iouis Elei cœlum imitata domus,
Nec Mausolei diues fortuna sepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat.
Aut illis flamma, aut hymber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet, ingenio stat sine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra
Bellerophontei qua fluit humor equi,
Reges Alba tuos, & regum facta tuorum.
Tantum operis neruis hiscere posse meis.

Paruaq; tam magnis admotam fontibus ora,
Vnde pater sitiens Ennius antè bibit,
Et cecinit Curios fratres,& Horatia pila,
Regiaq; Æmilia uecta trophæa rate,
Victricesq; moras Fabij,pugnamq; sinistram
Cannensem,& uersos ad pia uota deos.
Annibalemq; lares Romana sede fugantes,
Anseris & tutum uoce fuisse Iouem,
Cùm me Castalia speculans ex arbore Phœbus
Sic ait aurata nixus ad antra lyra:
Quid tibi cum tali demens est flumine?quis te
Carminis heroi tangere iussit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama Properti,
Mollia sunt paruis prata terenda rotis.
Vt tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
Quem legat expectans sola puella uirum.
Cur tua præscripto seuecta est pagina gyro?
Non est ingenij cymba grauanda tui.
Alter remus aquas,alter tibi radat arenas,
Tutus eris,medio maxima turba mari est.
Dixerat,& plectro sedem mihi monstrat eburno,
Qua noua muscoso semita facta solo est.
Hic erat affixis uiridis spelunca lapillis,
Pendebantq; cauis tympana pumicibus.
Ergo musarum,& Sileni patris imago
Fictilis,& calami Pan Tegeæe tui.
Et Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt Gorgoneo Punica rostra lacu.

Diuers

Diuersæq; nouem sortitæ iura puellæ
Exercent teneras in sua dona manus.
Hæc e deras legit in thyrsos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraq; rosam:
E quarum numero me contigit una dearum:
(Vt reor) à facie Calliopea fuit.
Contentus niueis semper uectabere cygnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco prætoria clasfica cornu
Flere, nec Aonium cingere Marte nemus.
Aut, quibus in campis Mariano prælia ligno
Stent, & Teutonicas Roma refringat opes;
Barbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhenus,
Saucia merenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq; canes ebria signa fugæ.
Vt per te clausas sciat excantare puellas,
Qui uolet austeros arte ferire uiros.
Talia Calliope, lymphisq; à fonte petitis
Ora Philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

ARma deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos,
Tigris & Eufrates sub tua iura fluent.
Sera sed Ausoniis ueniet prouincia uirgis:
Assuescent Latio Partha trophæa Ioui,

Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi,
Omnia fausta cano, Crassos, cladesq; piate,
Ite, & Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ,
Ante meos obitus sit precor illa dies.
Qua uideam spolijs oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq; sinu charæ nixus spectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi, & bracati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,
Cernis ab Ænea quod superesse caput.
Præda sit hæc illis, quorum meruere labores:
Mi sat erit media plaudere posse uia.

AD AMICAM IRATAM.

PAcis amor deus est, pacem ueneramur amantes,
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit è gemma diuite nostra sitis,
Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
Nec miser æra peto classe Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo,
Ille parum cauti pectoris egit opus:
Corpora disponens, mentem non uidit in arte,
Recta animi primùm debuit esse uia.

Nunc

Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Quaerimus, atq; armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas stulte uehere rates.
Victor cum uictis pariter miscebitur umbris,
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.
Lydus Dulichio non distat Crœsus ab Iro.
Optima mors parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluisse Helicona iuuenta,
Musarumq; choris implicuisse manus.
Me iuuat & multo mentem uincire Lyæo,
Et caput in uerna semper habere rosa.
Atq; ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
Sparserit integras alba senecta comas:
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
Quis deus hanc mundi temperet arte domum,
Qua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
Cornibus in plenum menstrua Luna redit.
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
Eurus: & in nubes unde perennis aqua.
Sit uentura dies, mundi quæ subruat arces,
Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas:
Aut cur Perrhebi tremuere cacumina Pindi,
Solis & atratis luxerit orbis equis:
Cur serus uersare boues, & plaustra Bootes,
Pleiadum spisso cur coit igne chorus:
Curue suos fines altum non exeat æquor,
Plenus & in partes quattuor annus eat:

Sub terris sunt iura deûm,& tormenta gigantum,
  Tisiphones atro si fuerit angue caput.
Aut Alcmæoniæ furiæ,aut ieiunia Phinei,
  Num rota,num scopuli,num sitis inter aquas:
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
  Cerberus,& Tityo iugera pauca nouem.
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
  Et timor aut ultrà quàm rogus esse potest.
Exitus hic uitæ superest mihi:uos,quibus arma
  Grata magis,Crassi signa referte domum.

AD LYGDANVM.

DIc mihi de nostra,quæ sentis,uera puella,
  Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga,
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
  Hæc referens quæ me credere uelle putas.
Omnis enim debet sine uano nuncius esse,
  Maioremq; timens seruus habere fidem.
Nunc mihi,si qua tenes,ab origine dicere prima
  Incipe:suspensis auribus ista bibam.
Siccine eam incomptis uidisti flere capillis?
  Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
  Ornabat niueas nulla'ue gemma manus?
Ac mœstam teneris uestem pendere lacertis?
  Scriniaq; ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus,& tristes sua pensa ministræ
  Carpebant,medio nebat & ipsa loco.

Humi/

Humidaq; impressa siccabat lumina lana,
  Rettulit & querulo iurgia nostra sono.
Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces:
  Est pœnæ seruo rumpere teste fidem.
Ille potest nullo miseram me linquere facto?
Æqualem nulla dicere habere domo?
Gaudet me uacuo solam tabescere lecto,
  Si placet insultet Lygdame morte mea.
Improba non uicit me moribus illa, sed herbis.
  Staminea rhombi ducitur ille rota.
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,
  Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
Et strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
  Cinctaq; funesto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
  Pœna erit ante meos sera, sed ampla, pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto,
  Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Quæ tibi si ueris animis est questa puella,
  Hac eadem rursus Lygdame curre uia.
Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
  Iram, non fraudes, esse in amore meo.
Me quoque consimili impositum torquerier igni,
  Iurabo & bis sex integer esse dies.
Quod mihi si tanto felix concordia bello
  Exstiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PAETI OB AVARITIAM

ERgo follicitæ tu cauſa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu uitijs hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus,
Obruis inſano terq; quaterq; mari.
Nam dum te ſequitur, primo miſer excidit æuo,
Et noua longinquis piſcibus eſca natat.
Et mater non iuſta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres adſtant ſuper oſſa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo raptæ timor Orithyiæ
Quæ ſpolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat ſanctos alueus ille uiros.
Pæte quid ætatem numeras? quid chara natanti
Mater in ore tibi eſt? non habet unda deos.
Nam tibi nocturnis ad ſaxa ligata procellis
Omnia detrito uincula fune cadunt.
Sunt Agimemnonias teſtantia littora curas,
Qua notat Argiui pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amiſſo, claſſem non ſoluit Atrides,
Pro qua mactata eſt Iphigenia mora.
Reddite corpus humo, poſitaq; in gurgite uita
Pætum ſponte tua uilis arena tegas.

Et

Et quoties Pæti transibit nauta sepulchrum,
Dicat, & audaci tu timor esse potes.
Ite rates curuæ, & leti quoq; texite causas.
Ista per humanas mors uenit acta manus.
Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
Fortunæ miseras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
Consenuit, fallit portus & ipse fidem.
Natura insidians pontum substrauit auaris,
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
Naufraga cum uasto Grecia tracta salo est.
Paulatim socium iacturam fleuit Vlysses,
In mare cui soli non ualuere doli.
Quod si contentus patrio boue uerterat agros,
Verbaq; duxisset pondus habere mea,
Viueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
Non tulit hic Pætus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus.
Sed Thyiæ thalamo, aut Oricia terebintho,
Et fultum pluma uersicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno,
Pætus ut occideret tot coiere mala.

Flens

Flens tamen extremis dedit hęc mandata querelis.
  Cùm moribunda niger clauderet ora liquor.
Dij maris Ægæi quos sunt penes æquora uenti,
  Et quæcunq; meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miseros primę lanuginis annos?
  Attulimus longas in freta uasta manus.
Ah miser halcyonum scopulis affigar acutis,
  In me cæruleo fuscina sumpta deo est.
At saltem Italiæ regionibus euehit æstus.
  Hoc de me sat erit, si modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus.
  Vltima quæ Pæto uoxq;, diesq; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
  Et tu materno tacta dolore Thetis.
Vos decuit lasso supponere brachia mento,
  Non poterat uestras ille grauare manus.
At tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis,
  Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

DVlcis ad extremas fuerat mihi rixa lucernas,
  Vocis & insanæ tot maledicta tuæ.
Cùm furibunda mero mensam propellis, & in me
  Proijcis insana cymbia plena manu.
Tu uero nostros audax inuade capillos,
  Et mea formosis unguibus ora nota.
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
  Fac mea rescisso pectora nuda sinu.

Nimirum ueri dantur mihi signa caloris:
  Nam sine amore graui fœmina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
  Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes.
Custodum gregibus circum se stipat euntem,
  Seu sequitur medias, mænas ut acta, uias:
Seu timidam crebrò dementia somnia terrent,
  Seu miseram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi sum uerus aruspex:
  Nam didici certo sæpe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria uersat.
  Hostibus eueniat lenta puella meis.
In morsu æquales uideant mea uulnera collo.
  Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
  Siue meas lacrymas, siue uidere tuas,
Tecta superciliis siquando uerba remittis,
  Aut tuis cum digitis scripta silenda notas.
Odi ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos,
  Semper in iratam pallidus esse uelim.
Dulcior ignis erat, Paridi cùm grata per arma
  Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ
Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,
  Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum aut pro te mihi cum riualibus arma
  Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla est æquè formosa: doleres,
  Si qua foret: nunc sis iure superba licet.

At tibi

At tibi qui nostro tendisti retia lecto,
Sit socer, æternùm nec sine matre domus.
Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MECOENATEM.

MEcœnas eques Hetrusco de sanguine regum
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Parrhasius parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ,
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem Parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis,
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.
At tua Mecœnas uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te superare tuis.

Cum

Cum tibi Romano dominas in honore secures,
  Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
  Atque onerare tuam fixa per arma domum,
Et tibi ad effectum uires det Cæsar, & omni
  Tempore tam faciles insinuentur opes,
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras,
  Velorum plenos subtrahis ipse sinus.
Crede mihi magnos æquabunt ista Camillos
  Iudicia, & uenies tu quoque in ora uirûm.
Cæsaris & famæ uestigia iuncta tenebis.
  Mecœnatis erunt uera trophæa fides.
Non ego uelifera tumidum mare findo carina,
  Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
  Cadmi, nec semper prælia clade pari,
Nec referam Scæas, & Pergama Apollinis arces,
  Et Danaum decimo uere redisse rates,
Mœnia cum Graio Neptunia pressit aratro
  Victor Palladiæ ligneus artis equus.
Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
  Et cecinisse modis Coe poeta tuis.
Hæc urant pueros, hæc urant scripta puellas,
  Meque deum clament, & mihi sacra ferant.
Te duce uel Iouis arma canam, cœloque minantem
  Cœum, & Phlegræis Oromedonta iugis,
Celsaque Romanis decepta palatia tauris
  Ordiar, & cæso mœnia firma Remo,

r Eductosque

Eductosq́ pares syluestri ex ubere reges,
  Crescet & ingenium sub tua iussa meum,
Prosequar & currus utroq́ ab littore ouantes
  Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
Castraq́ Pelusij Romano subruta ferro,
  Antoniq́ graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
  Dextraq́ immissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mecœnas laudis concedis, & à te est,
  Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMI-
CAE SVAE.

Mirabar quid'nam misissent mane camœnæ
  Ante meum stantes sole rubente torum.
Natalis nostræ signum misêre puellæ,
  Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aere uenti,
  Ponat & in sicco molliter unda minas,
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
  Et Niobe lacrymas supprimat ipse lapis.
Halcyonum positis requiescant ora querelis,
  Increpet absumptum nec sua mater Itym.
Tuq́ ô chara mihi felicibus edita pennis
  Surge, & poscentes iusta precare deos.
Ac primùm pura somnum tibi discute lympha,
  Et nitidas presso pollice finge comas:
Dein qua primùm oculos cepisti ueste Properti
  Indue, nec uacuum flore relinque caput,

Et pete

Et pete, qua polles, ut ſit tibi forma perennis,
Inq; meum ſemper ſtant tua regna caput:
Inde coronatas ubi ture piaueris aras,
Luxerit & tota flamma ſecunda domo,
Sit menſæ ratio, noxq; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat onyx.
Tibia nocturnis ſuccumbat rauca choreis,
Et ſint nequitiæ libera uerba tuæ:
Dulciaq; ingratos adimant conuiuia ſomnos,
Publica uicinæ perſtrepat ara uiæ.
Sit ſors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cùm fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & inſtituet ſacra miniſtra Venus.
Annua ſoluamus thalamo & ſolennia noſtro,
Natalisq; tui ſic peragamus iter.

FOEMINAS IMPERARE AMANTIBVS.

QVid mirare meam ſi uerſat fœmina uitam?
Et trahit addictum ſub ſua iura uirum?
Criminaq; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo.
Venturam melius præſagit nauita mortem,
Vulneribus didicit miles habere metum.
Iſta ego præterita iactaui uerba iuuenta,
Tu nunc exemplo diſce timere meo.
Colchis flagrantes adamantina ſub iuga tauros
Egit, & armigera prælia ſeuit humo,

Custodisq́ feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut Aesonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Maeotis Danaum Penthesilea rates.
Aurea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.
Omphale in tantum formae processit honorem
Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statuisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
Vt solidum cocto tolleret aggere opus:
Et duo in aduersum misit per moenia currus,
Ne possent tacto stringere ab axe latus.
Duxit & Eufratem medium qua condidit arces,
Iussit & imperio surgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptē in crimine diuos?
Iuppiter infamat seq́; suamq́ domum.
Quid modo quae nostris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter foemina trita suos?
Coniugis obscoeni precium Romana poposcit
Moenia & addictos in sua regna patres,
Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras,

Scilicet

Scilicet incesti meretrix regina Canopi
  Vna Philippeo sanguine adusta nota.
Ausa Iouis nostri latrantem opponere Anubim,
  Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq; tubam crepitanti pellere sistro,
  Baridos & contis rostra Liburna sequi,
Fœdaq; Tarpeio Canopea tendere saxo,
  Iura dare & statuas inter, & arma mari.
Quid nunc Tarquinii fractas iuuat esse secures,
  Nomine quem simili uita superba notat:
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
  Et longam Augusto salua precare diem,
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
  Accepere tuæ Romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris admorsa colubris,
  Et trahere occultum membra soporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
  Dixit & assiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toto quæ præsidet orbi,
  Fœmineas timuit territa Marte minas.
Annibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
  Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes.
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
  At Decius misso prælia rupit equo,
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
  Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Hæc dii condiderant, hæc dij quoq; mœnia seruant.
  Vix timeat saluo Cæsare Roma Iouem.

Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
 Aut ubi Pompeia Bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
 Tantum operis belli sustulit una dies.
At tu siue petes portus, seu nauita linques,
 Cæsaris in toto sis memor Ionio

AD POSTHVMVM DE GALLA.

POSthume plorantem potuisti linquere Gallam?
 Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti'ne ulla fuit spoliati gloria Parthi,
 Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est, omnes pariter pereatis auari,
 Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna
 Potabis galea fessus Araxis aquam:
Illa quidem interea fama tabescet inani,
 Hæc tua ne uirtus fiat amara tibi,
Ne'ue tua Medæ lætentur cæde sagittæ,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Ne'ue aliquid de te flendum referatur in urna,
 Sic redeunt, illis qui cecidre locis.
Ter, quater in casta felix ô Posthume Galla,
 Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cùm sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas, Gallam non munera uincent,
 Duritiæq; tuæ non erit illa memor,

Nam

Nam quocunque die sanum te fata remittent,
Pendiebit collo Galla pudica tuo.
Posthumus alter erit mira inda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Castra decẽ annorũ, & Ciconũ mons, Ismara, Calpe,
Exustæque tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circeæ fraudes, lotosque, herbæque tenaces,
Scyllaque, & alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties Ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie.
Et thalamum Aeææ flentis fugisse puellæ,
Totque hyemis noctes, totque natasse dies,
Nigrantesque domos animarum intrasse silentum,
Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisque sui sic statuisse modum:
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penelopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVEL-
LARVM.

QVæritis unde auidis nox sit preciosa puellis,
Et Venerem exhaustæ damna querãtur opes.
Certe equidem tantis causa est manifesta ruinis,
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit ẽ rubro concha Erycina salo,
Et Tyrus ostrinos præbet Cadmea colores,
Cinnamon, & multi pastor odoris Arabs.

Hæc etiam clausis expugnant arma pudicas,
Quęq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum.
Et spolia opprobrij nostra per ora trahit.
Nulla est poscendi, nulla est reuerentia danddi:
Aut si qua est precio tollitur ipsa mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Nanq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis.
Et certamen habent leti, quæ uiua sequatur
Coniugium. pudor est, non licuisse mori.
Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella.
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.
Felix agrestum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quarum messis & arbor erant.
Illis pompa fuit decussa cydonia ramo,
Et dare puniceis plena canistra rubis.
Nunc uiolas tondêre manu, nunc mista referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos.
Et portare suis uestitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uersicoloris auem.
His tum blanditijs furtiua per antra puellæ
Oscula syluicolis empta dedere uiris,
Atq; hinuli pellis totos operibat amantes,
Altaq; natiuo creuerat herba toro.

Pinus

Pinus: & incumbens latas circundabat umbras,
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
Corniger Idæi uacuam pastoris in aulam,
Dux aries saturas ipse reduxit oues.
Diiq;, deæq; omnes, quibus est tutela per agros,
Præbebant uestris uerba benigna focis.
Et leporem quicunq; uenis uenaberis hospes.
Et si forte meo tramite quæris auem,
Et me: Pana tibi comitem de rupe uocato,
Siue petas calamo præmia, siue cane.
At nunc desertis cessant sacraria lucis,
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Aurea nunc uerè sunt secula, plurimus auro
Venit honos: auro conciliatur amor.
Auro pulsa fides, auro uenalia iura,
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
Dum petit intonsi Phythia regna dei.
At mons laurigero concussus uertice duras
Gallica Parnass sparsit in arma niues.
Et scelus accepto Thracis Polymnestoris auro,
Nutrit in hospito non Polydore pio.
Tu quoq; ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atq; utinam patriæ sim uerus aruspex,
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides: neq; enim Ilia quondã
Verax Pergameis maxima habenda malis.

Sola Parim Phrygiæ fatum componere, sola
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
Experta est ueros irrita lingua deos.

AD SPARTEN DE LVDIS LACONICIS.

MVlta tuæ Sparte miramur iura palæstræ,
Sed mage uirginei tot bona gymnasij:
Quòd non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros.
Cum pila ueloces fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi.
Puluerulentaq; ad extremas stat fœmina metas,
Et patitur duro uulnera pancratio.
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat.
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuincit,
Virgineumq; cauo protegit ære caput.
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis,
Thermodoonteis turba lauatur aquis.
Et modo Taygeti crines aspersa pruina,
Sectatur patrios per iuga longa canes,
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille futurus equis,
Inter quos Helenæ nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse deos.
Lex igitur Spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus esse suæ,

Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
    Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
    Ipse tuis longæ nulla repulsa moræ.
Non Tyriæ uestes errantia lumina fallunt,
    Est neq; odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
    Nec digitum angusta est inseruisse uia,
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
    Inuenias, cæcum uersat amator iter.
Quod si iura fores, pugnasq; imitata Laconum.
    Charior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

Sic ergo non ullos iam norim in amore tumultus,
    Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi.
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
    Et data libertas noscere amoris iter.
Illa rudes animos per noctes conscia primas
    Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius haud multo minus est, cùm ducitur annus,
    Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina post te
    Vlla dedit collo dulcia uincla meo.
Testis erit Dyrce tam uero crimine sæua
    Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros traxit regina capillos,
    Molliaq; immites fixit in ora manus.

Ah quo.

Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
  Et caput in dura ponere iussit humo.
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris,
  Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
  Tot mala: corrumpit dura catena manus.
Si deus es, tibi turpe tuam seruire puellam.
  Inuocet Antiope quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunq; aderant in corpore uires,
  Regales manicas rupit utraq; manu:
Inde Cithæronis timido pede currit in arces,
  Nox erat, & sparso triste cubile gelu:
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
  Credebat dominæ ponè uenire pedes,
Et durum zetum, & lacrymis Amphiona mollem
  Experta est stabulis mater abacta suis.
Ac ueluti magnos cùm ponunt æquora motus,
  Eurus in aduersos desinit ire Notos.
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
  Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Serà tamen pietas, natis est cognitus error,
  Digne Iouis natos qui tueare senex.
Tu reddis pueris matrem, puerìq; trahendam
  Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis.
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
  Ducitur in multis mortem abitura locis.
Prata cruentantur zeti, uictorq; canebat
  Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.

c

At tu

At tu non meritam parcas uexare Licynnam,
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures,
Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMI-
CAE.

NOX media et dominae mihi uenit epistola nostrae,
Tybure me missa iussit adesse mora,
Candida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam me'ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
At si haec distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus saeuior hoste mihi.
Peccarrem semel,& totum sum pulsus in annum,
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam,sacros qui laedat amantes,
Scyronis media si licet ire uia.
Quisquis amator erit,Scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo,ut noceat,barbarus esse uolet.
Luna ministrat iter,demonstrant astra salebras.
Ipse amor accensas percutit ante faces.
Saeua canum rabies morsus auertit hianteis,
Huic generi quouis tempore tuta uia est.
Sanguine tam paruo quis enim spargatur amantis
Improbus?exclusis fit comes ipsa Venus.
Quod si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors precio uel sit emenda mihi.

Afferet.

Afferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum
Ornabit custos ad mea busta sedens.
Dij faciant, mea ne terra locet ossa frequenti.
Quà facit assiduo tramite uulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ,
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

NVnc ô Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater.
Tu potes insanæ Veneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluntur amantes:
Tu uicium ex animo dilue Bacche meo.
Te quoq; enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi quod ueteres custodit in ossibus ignes,
Funera sanabunt, uel tua uina, malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes.
Spesq;, timorq; animo uersat utroq; modo.
Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis,
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse feram uites pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ.
Dum modo purpureo spument mihi dolia musto,
Et noua pressantis inquinet uua pedes.

Quod

Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
  Virtutisq; tuæ Bacche poeta ferar.
Dicam ego maternos Ætnæo fulmine partus,
  Indica Nysæis arma fugata choris.
Vesanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum,
  Pentheos in triplices funera grata greges,
Curuaq; Tyrrhenos Delphinum corpora nautas,
  In uada pampinea desiluisse rate.
Et tibi per medium beneolentia flumina Naxon,
  Vnde tuum potant Naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis,
  Cinget Bassaricas Lydia mitra comas,
Leuiss odorato ceruix manabit oliuo,
  Et feries nudos ueste fluente pedes.
Mollia Dircææ pulsabunt tympana Thebæ,
  Capripedes calamo Panes hiante canent.
Vertice turrigero iuxtà dea magna Cybelle
  Fundet ad Idæos cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antistitis auro,
  Libatum fundens in tua sacra merum.
Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,
  Qualis Pindarico spiritus ore tonat.
Tu modo seruitio uacuum me siste superbo,
  Atq; hoc sollicitum uince sopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM.

CLausus ab umbroso qua ludit pontus Auerno
  Humida Baiarum stagna tepentis aquæ.

Qua

Qua iacet & Troiæ tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore uia.
Hic ubi mortaleis dextra cùm quæreret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere deo:
At nunc inuisæ magno cùm crimine Baiæ,
Quis deus in uestra constitit hostis aqua?
His pressus Stygias uultum dimisit in undas,
Errat & in uestro spiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos.
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, & misero steterat uigesimus annus:
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent.
Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes huc primus & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla,
Scandenda est torui publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uix exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atridæ magno cum stetit alter amor.

At tibi

At tibi nauta, pias hominum qui traijcis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Quà Siculæ uictor telluris Claudius, & quà
Cæsar ab humana cessit in astra uia.

DE MVLIERVM INCONTINENTIA.

Obijcitur toties à te mihi nostra libido:
Crede mihi, nobis imperat illa magis,
Vos ubi contempti rupistis fræna pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
Et placitum Syrtes portum, & bona littora nautis
Prebeat hospitio sæua Malea suo:
Quàm possit uestros quisquam reprendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
Testis Cretææ fastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa boui:
Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota subire deo.
Crimen & illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
Nam quid Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid'ue Clytemnestræ, propter quã tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
Tuq; ô Minoa uenundata Scylla figura
Tondens purpurea regna paterna coma.

Hanc igitur dotem uirgo desponderat hosti,
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
At uos innuptæ felicius urite tædas,
Pendet Cretæa tracta puella rate,
Non tamen immeritò Minos sedet arbiter Orci,
Victor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

DE CONTEMPTORE AMICAE.

CRedis eum iam posse tuæ meminisse figuræ,
Vidisti à lecto quem dare uela tuo:
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis'ne in lacrymis Africa tota fuit?
At tu stulta deos, tu fingis inania uerba.
Forsitan ille alio pectus amore terit.
Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
Splendidaq; à docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
Tu quoq;, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis,
Longius in primo Luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo.
Hæc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sidereæ torta corona deæ,
Quàm multæ antè meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.

Nanq;

Nanque ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda deos,
Et quibus imposuit soluit nox uincla libido,
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritque nouo sacra marita toro,
Illi sint quicunque solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,
Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ,
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

MAgnū iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
Crescit enim assiduè spectando cura puellæ,
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
Omnia sunt tentata mihi, quacunque fugari
Possit: at ex omni me premit ipse Deus.
Vix tamen aut semel admittit, cùm sæpe negauit
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris,
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite ô socij propellite in æquora nauem,
Remorumque pares ducite forte uices,
Iungiteque extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiscunque mihi tuque puella uale.

Ergo ego nũc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire deos.
Deinde per Ionium uectus cum fessa Lechæo
Sedarit placida uela phaselus aqua,
Quod superest, sufferte pedes, properate laborem,
Isthmos quà terris arcet utrinq; mare.
Inde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ.
Illic uel studijs animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,
Persequar aut studium linguæ, Demosthenis arma,
r Librorumq; tuos docte Menandre sales:
Aut certè tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus:
Aut spacia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore,
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

FRigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos
Tulle Propontiaca quà fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te fortè iuuant Helles Athamantidos urbes,
Et desiderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectaq; Persea Phorcydos ora manu,

Geryo/

r. Delibrumque tuos?

Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis, Antæiq; Hesperidumq; choros,
Tuq; tuo Colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis Argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et quà Gygæi uisenda est ora Caistri,
Et quà septenas temperat unda uias
Omnia Romanæ cedent miracula terræ,
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit,
Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ,
Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus: uictrices temperat ira manus.
Hic Anio Tyburte fluis, Clitumnus ab Vmbro
Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus, & socij Nemorensis ab unda,
Potaq; Pollucis lympha salubris equo.
At non squamoso labuntur uentre ceraſtæ,
Itala portentis nec fuit unda nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ,
Nec tremis Ausonias Phœbe fugate dapes:
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parente suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.

Arboreasq; cruces Scinis,& non hospita Graijs
Saxa,& curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens,hæc est pulcherrima sedes.
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues,hic ampla nepotum
Spes,& uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDI/
TIS.

Ergo tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem,
Illæ iam sine me norant placare puellas,
Et quædam sine me uerba diserta loqui.
Non illas fixum charas effecerat aurum,
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunq; mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis,
Irascor quoniam es lente moratus heri.
An tibi nescio quæ uisa est formosior:an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie,cessauimus una.
Hospicium tota nocte parauit amor,
Et quæcunq; dolens reperit non stulta puella
Garrula,cùm blandis ducitur hora dolis.
Me miserum his aliquis rationem scribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.

Quas

Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
  Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna,
  Et dominum Exquilijs scribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPER- BIENTEM.

FAlsa est ista tuæ mulier fiducia formæ
  (Olim oculis nimium facta superba meis)
Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
  Versibus insignem te pudet esse meis.
Mistam te uaria laudaui sæpe figura,
  Vt quod non esses, esse putaret amor:
Et color est toties roseo collatus Eoo,
  Cum tibi quæsitus candor in ore foret:
Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
  Eluere aut uasto Thessala saga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
  Naufragus Ægæa uerba fatebor aqua,
Correptus sæuo Veneris torrebar aheno,
  Vinctus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ
  Traiectæ Syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus æstu,
  Vulneraq; ad sanum nunc coiere mea.
Mens bona si qua dea es, tua me in sacraria dono,
  Exciderant surdo tot mea uota Ioui.

AD AMICAM.

RIsus eram positis inter conuiuia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax.
Quinq; tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso sæpe querere fidem.
Nil moueor lacrymis,ista sum captus ab arte.
Semper ab insidijs Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens,sed fletum iniuria uincit,
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lacrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te cælatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga sinistra tuæ:
Vellere cùm cupies albos à stirpe capillos
A speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos,
Et quæ fecisti,facta queraris anus,
Has tibi fataleis cecinit mea pagina diras
Euentum formæ disce timere tuæ.

SEX.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER QVARTVS.

DE VRBE ROMA.

Hoc quodcunq; uides hoſpes quã maxima Roma eſt,
Ante Phrygem Æneam collis & herba fuit.
Atque ubi nauali ſtant ſacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Nec fuit opprobrio facta ſine arte caſa:
Tarpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis noſtris aduena bubus erat.
Quo gradibus domus iſta Remi ſe ſuſtulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
Curia prætexto quæ nunc nitet alta ſenatu,
Pellitos habuit ruſtica corda patres.
Buccina cogebat priſcos ad uerba Quirites:
Centum illi in prato ſæpe ſenatus erat.
Nec ſinuoſa cauo pendebant uela theatro,
Pulpita ſolennes non oluere crocos.

Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cùm tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaq; accenso celebrare Palilia fœno,
Qualia nunc curto lustra nouantur equo.
Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,
Ducebant macræ uilia sacra boues.
Parua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis.
Verbera pellitus setosa mouebat arator,
Vnde licens Fabius sacra Lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis,
Miscebant usta prælia nuda sude.
Prima Galeritus posuit prætoria Lygmon,
Magnaq; pars Tatio rerum erat inter oues.
Hinc Tities, Ramnesq; uiri, Luceresq; coloni:
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ,
Et qui nunc nulli, maxima turba Gabij.
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
Hâc ubi Fidenas longè erat ire uias.
Nil patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates,
O quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omnia, quòd nihil illam
Læserat abiegni uenter apertus equi.
Cùm pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita est humeros urere flamma pios:

Tunc

Tunc animi uenere Decij Brutiq; secures,
Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ,
Fellix terra tuos cepit Iule deos,
Si modio Auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
Dixit auentino rura pianda Remo:
Aut si Pergameæ serò rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai, male uincitis: Ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.
Optima nutricum nostris Lupa Martia rebus,
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
Mœnia nanq; pio conor disponere uersu,
Heu mihi quòd nostro est paruus in ore sonus.
Sed tamen exiguo quodcunq; è pectore riui
Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona,
Mi folia ex edera porrige Bacche tua.
Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
Vmbria Romani patria Callimachi.
Scandentes si quis cernet de uallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo.
Roma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
Omnia, & inceptis dextera canet auis.
Sacra, diesq; canam, & cognomina prisca locorum,
Has meus ad metas sudet oportet equus.
Quò ruis imprudens uage dicere facta Properti?
Non sunt à dextro condita fila colo.

Accersis

Accersis lacrymis cantus, auersus Apollo,
  Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis autoribus, aut ego uates
  Nescius ærata signa mouere pila.
Me creat Architæ soboles Babylonius Horops
  Horon, & à proauo ducta Conone domus.
Dij mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
  Inq; meis libris nil prius esse fide.
Nunc precium fecere deos, & fallitur auro
  Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ:
Felicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
  Et graue Saturni sidus in omne caput,
Quid moueant pisces, animosaq; signa Leonis,
  Lotus & Hesperia quid Capricornus aqua,
Dicam Troia cades, & Troica Roma resurges,
  Et muris & terræ longa sepulchra canam.
Dixi ego cùm geminos produceret Arria natos,
  Illa dabat natis arma uetante deo,
Non posse ad patrios sua pila referre penates,
  Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
  Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
  Concidit ante aquilę rostra cruenta suæ,
Fatales pueri duo funera matris auaræ.
  Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego cùm Cynaræ traheret Lucina dolores,
  Et facerent uteri pondera lenta moram,

Iunonis

Iunonis: uotum facite impetrabile dixi,
  Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neque arenosum Libyci Iouis explicat antrum,
  Aut sibi commissos fibra locuta deos,
Aut si quis motas cornicis senserit alas,
  Vmbraque nec magicis mortua prodit aquis,
Aspicienda uia est coeli, uersusque per astra
  Trames, & ab zonis quinque petenda fides.
Exemplum graue erit Calchas: namque Aulide soluit
  Ille bene hærentes ad pia saxa rates.
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
  Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai: tu diruta fletum
  Supprime, & Euboicos respice Troia sinus.
Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
  Et natat exuuiis Græcia pressa suis,
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem,
  Quam uetat auelli ueste Minerua sua.
Hactenus historiæ, nunc ad tua deuehor astra,
  Incipe tu lacrymis æquus adesse nouis.
Vmbria te notis antiqua penatibus edit,
  Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Qua nebulosa cauo rorat Meuania campo,
  Et lacus æstiuis intepet Vmber aquis,
Scandentisque arcis consurgit uertice murus,
  Murus ab ingenio notior ille tuo,
Ossaque legisti non illa ætate legenda
  Patris, & in tenues cogeris ipse lares.

Nam

Nam tua cùm multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes.
Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
Matris & ante deos libera sumpta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos fallax opus, hæc tua castra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere sub annis,
Et Veneris pueris utilis hostis eris.
Nam tibi uictrices quascunque labore parasti,
Eludat palmas una puella tuas,
Et bene cùm fixum mento discusserit uncum,
Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo.
Illius arbitrio noctem, lucemque uidebis,
Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
Nec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
Limina, persuasæ fallere rima sat est.
Nunc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
Octipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVMNI.

QVid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertumni signa paterna dei.
Thuscus ego, Thuscis orior, nec pœnitet inter
Prælia Volscinos deseruisse focos,

Nec

Nec me tura iuuat, nec templo lætor eburno,
　Romanum satis est posse uidere forum.
Hac quondam Tyberinus iter faciebat, & aiunt
　Remorum auditos per uada pulsa sonos:
At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
　Vertumnus uerso dicor ab amne deus:
Seu quia uertentis fructum percepimus anni,
　Vertumni rursus credidit esse sacrum.
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis,
　Et coma lactenti spicea fruge tumet.
Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
　Cernis, & æstiuo mora rubere die.
Insitor hic soluit pomosa uota corona,
　Cùm pyrus inuito stipite mala tulit.
Mendax fama noces, alius mihi nominis index,
　De se narranti tu modò crede deo.
Opportuna mea est cunctis natura figuris,
　In quamcunque uoles uerte, decorus ero.
Indue me Cois, fiam non dura puella,
　Meque uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime fœno,
　Iurabis nostra gramina secta manu.
Arma tuli quondam, &, memini, laudabar in illis,
　Corbis & imposito pondere messor eram.
Sobrius ad lites: at cùm est imposta corona,
　Clamabis capiti uina subisse meo.
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
　Furabor Phœbi, si modò plectra dabis.

Clatis

Cassibus impositis uenor, sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum deus aucupio.
Est etiam aurigæ species Vertumnus, & eius
Traiicit alterno qui leue pondus equo.
Suppetat, hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre rosam,
Nã quid ego adijciã, de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre
Me notat, & iunco brassica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat antè meæ.
At mihi quòd formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit.
At tu Roma meis tribuisti præmia Thuscis,
Vnde hodie uicus nomina Thuscus habet.
Tempore quo socij uenit Lycomedius armis,
Atq; Sabina feri contudit arma Tati,
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atq; hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias diuûm sator, ut Romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus, te, qui ad uadimonia curris,
Non moror, hęc spacijs ultima meta meis.
Stipes acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe deus,

At tibi

At tibi Mamurri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat Osca manus,
Qui me tam dociles potuisti fundere in usus,
Vnum opus est, operi non datur unus honos.

EPISTOLA ARETHVSAE AD LYCOTAM.

HÆc Arethusa suo mittit mandata Lycotæ
Cùm toties absis, si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit è lacrymis facta litura meis.
Aut si qua incerto fallet te littera tractu,
Signa meę dextrę iam morientis erunt.
Te modò uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modò munito Sericus hostis equo,
Hybernique Getę, pictoque Britannia curru,
Vstus & Eoa discolor Indus aqua.
Hæc'ne maritæ fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cùm rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumine nigra rogo.
Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est: nupsi non comitante deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hęc castris quarta lacerna tuis.
Occidat, immerita qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,
Æternusque tuam pascat aselle famem.

Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie uultum tenuasse: sed opto
E desiderio sit color iste meo.
At mihi cùm noctes induxit uesper amaras,
Si qua relicta iacent, osculor arma tua.
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & autores non dare carmen aues.
Noctibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos,
Et disco qua parte fluat uincendus Araxes,
Quot sine aqua Parthus millia currat equus.
Cogor & è tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura dei:
Quę tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu,
Ventus in Italiam qui bene uela ferat.
Assidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras.
Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis,
Essem militię sarcina fida tuę.
Nec me tardarent Scythię iuga, cùm pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.

Nam

Nam mihi quo Poenis tibi purpura fulgeat ostris,
Crystallusq; tuas ornet aquosa manus,
Omnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella lares.
Graucidos, & catulæ uox est mihi grata querentis
Illa tui partem uendicat una tori.
Flore sacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos:
Siue in finitimo gemuit stans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero.
Illa dies hornis cædem denunciat agnis,
Succinctiq; calent ad noua lucra popæ.
Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
Raptaue odorato carbasa lina duci,
Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uersis increpat arcus equis.
Sed tua sit domitis Parthæ telluris alumnis,
Pura triumphantes hasta sequatur equos,
Incorruptaq; mei conserua fœdera lecti,
Hac ego te sola lege redisse uelim.
Armaq; cùm tulero portæ uotiua Capenæ,
Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

Tarpeium nemus, & Tarpeiæ turpe sepulchrum,
Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis:

Syluani ramosa domus,quo dulcis ab æstu
  Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tatius fontem uallo præcingit acerno,
  Fidaq́ꝫ suggesta castra coronat humo.
Quid tum Roma fuit,tubicen uicina Curetis
  Cùm quateret lento murmure saxa Iouis?
Atqꝫ ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
  Stabant Romano pila Sabina foro.
Murus erant montes,ubi nunc est curia septa.
  Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia deæ fontem libauit,at illi
  Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
  Quæ uoluit flammas fallere Vesta tuas.
Vidit arenosis Tatium perludere campis,
  Pictaq́ꝫ per flauas arma leuare iubas.
Obstupuit regis facie,& regalibus armis,
  Interqꝫ oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,
  Et sibi tingendas dixit in amne comas.
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
  Romula ne faciem læderet hasta Tati.
Dumq́ꝫ subit primo capitolia nubila fumo,
  Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita fleuit ab arce
  Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes castrorum,& Tatiæ prætoria turmæ,
  Et formosa oculis arma Sabina meis,

Outi/

O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Tati:
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
Ille æquus, ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaque in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta uia:
Quantum ego sum Ausonijs crimen factura puellis,
Improba uirgineo lecta ministra foco,
Pallados extinctos si quis mirabitur ignes,
Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.
Cras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe
Tu cape spinosi rorida terga iugi.
Lubrica tota uia est, & perfida: quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas.
O utinam magicæ nossem cantamina musæ,
Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.
Te toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.
Sic hospes patiare tua regina sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Si minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
Commissas acies ego possum soluere, nuptæ
Vos medium Palla fœdus inite mea.

Adde Hymenaee modos, tubicē fera murmura cōdes
  Cedite uestra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem,
  Ipsaq́ in oceanum sidera lapsa cadunt,
Experiar somnum, de te mihi somnia quæram,
  Fac uenias oculis umbra benigna meis.
Dixit, & incerto permisit brachia somno,
  Nescia nefariis accubuisse nouis.
Nam Vesta Iliacæ felix tutela fauillæ
  Culpam alit, & plures condit in ossa faces.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodoonta,
  Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
Vrbi festus erat, dixere Palilia patres.
  Hic primus cœpit mœnibus esse dies.
Annua pastorum conuiuia lusus in urbe
  Cum pagana madent fercula diuitijs,
Cumq́ super raros fœni flammantis aceruos
  Traijcit immundas ebria turba dapes.
Romulus excubias decreuit in ocia solui,
  Atq́ intermissa castra silere tuba.
Hoc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
  Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
Mons erat ascensu dubius, festoq́ remissus.
  Nec mora uocales occupat ense canes.
Omnia præbebant somnos, sed Iuppiter unus
  Decreuit pœnis inuigilare tuis.
Prodiderat, portæq́ fidem, patriamq́ iacentem,
  Nubendiq́ petit, quem uelit ipsa, diem.

At Tar

At Tatius (necq; enim sceleri dedit hostis honorem)
Nube, ait, & regni scande cubile mei.
Dixit, & ingestis comitum super obruit armis:
Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis.
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus.
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

TErra tuum spinis obducat lena sepulchrum,
Et tua, quod non uis, sentiat umbra sitim,
Nec sedeant cineri manes, & cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono,
Docta uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro pessima semper auis.
Penelopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis.
Quippe & collinas ad fossam mouerit herbas,
** Stagnaq; currenti diluerentur aqua. Stantia
Audax cantatæ leges imponere Lunæ.
Et sua nocturno fallere terga lupo.
Posset & intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas.
Consuluitq; striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ.
Exornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosam terat sedula culpa uiam,

Debata euncq;

Siue Eoa iuuat, * Dorozantumq; aurea ripa,
  Et quæ ſub Tyria concha ſuperbit aqua.
Eurypiliq; placet Coæ textura Mineruæ.
  Sectaq; ab Attalicis putria ſigna toris:
Seu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ.
  Murrheaq; in Parthis pocula cocta focis:
Sperne fidem, prouolue deos, mendacia uincant.
  Cedant damnoſæ iura pudicitiæ.
Et ſimulare uirum precium facit, utere cauſis.
  Maior dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira.
  Poſt modo mercata pace premendus erit.
Deniq; ubi amplexu Venerem promiſeris empto,
  Fac ſimiles puros Iſidis eſſe dies.
Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
  Natalem Maiis idibus eſſe tuum.
Supplex ille ſedet, poſita tu ſcribe cathedra
  Quidlibet. has artes ſi pauet ille, tenes.
Semper habe morſus circa tua colla recentes,
  Litibus alternis quos putet eſſe datos.
Non te Medeæ delectent probra ſequacis:
  Nempe tulit faſtus auſa rogare prior.
Sed potius mundi Thais precioſa Menandri,
  Cùm ferit aſtutos comica mœcha Getas.
In mores te uerte uiri, ſi cantica iactat,
  I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uirgilet. ſi pulſet inanis,
  Surdus in obductam ſomniet uſq; ſeram.

Nec

Nec tibi displiceat miles modo factus amori.
    Nauta nec attrita si ferat æra manu:
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
    Cælatum medico cum saltere foro.
Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
    Versibus auditis, quid nisi uerba feres?
Qui uersus Coæ dederit nec munera uestis,
    Ipsius tibi sit surda sine arte lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus,
    Vtere, ne quis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pæsti
    Sub matutino cocta iacere Noto.
His animis nostræ dum uersat Acanthis amicæ
    Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatæ Venus ô regina columbæ
    Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
    Sputaq; per dentes ire cruenta cauos,
Atq; animam in tegetes putrem expirare paternas,
    Horruit algenti pocula curua foco
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli
    Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canis in nostros nimis experrecta dolores,
    Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo.
    Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
    Mixtaq; cum saxis addito uerba mala,

DE PVGNA ACTIACA NAVALI.

Sacra facit uates, sint ora fauentia sacris,
Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cera Philetæis certet Romana corymbis,
Et Cyrenæas urna ministret aquas.
Costum molle date, & blandi mihi turis honores,
Terq; focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris
Tibia Mygdonijs libet eburna cadis.
Ite procul fraudes, alio sint aere noxæ.
Pura nouum uati laurea mollit iter.
Musa Palatini referemus Apollinis ædem
Res est Calliope digna fauore tuo.
Cæsaris in nomen ducuntur carmina Cæsar
Dum canitur, quæso Iuppiter ipse uaces.
Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Quà sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monimenta carinæ
Nautarum uotis non operosa uia.
Huc mundi coiere manus, stetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.
Altera classis erat teucro damnata Quirino,
Piliq; fœminea turpiter apta manu.
Hinc Augusta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq; iam patriæ uincere docta suæ.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radijs picta tremebat aqua,

Cùm

Cùm Phœbus linquens stantem se uindice Delon,
  Nam tulit iratos mobilis una Notos,
Astitit Augusti puppim super, & noua flamma
  Luxit in obliquam ter sinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla solutos,
  Aut testudineæ carmen inerme lyræ:
Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona uultu,
  Egessitq; auidis Dorica castra rogis:
Aut qualis flexos soluit Pythona per orbes
  Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait, ô longa mundi seruator ab Alba
  Auguste Hectoreis cognite maior auis,
Vince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
  Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam: quæ nunc te uindice freta,
  Imposuit proræ publica uota tuæ.
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
  Ire Palatinas non bene uidit aues,
Et nimium remis audent propè turpe Latinis
  Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te quod classis centenis remiget alis
  Terreat, inuito labitur illa mari:
Quodq; uehunt proræ centaurica saxa minante,
  Tigna caua, & pictos experiare metus.
Frangit & attollit uires in milite causa,
  Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates: ego temporis autor
  Ducam laurigera Iulia rostra manu.

Dixerat

Dixerat,& pharetræ pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
Vincit Roma,fide Phœbi,dat fœmina pœnas.
Sceptra per Ionias fracta uehuntur aquas.
Et pater Idalio miratus Cæsar ab astro.
Sum deus,& nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton,omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa deæ.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci.
Hoc unum iusso non moritura die.
Dij melius,quantus mulier foret una triumphus
Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
Actius hinc traxit Phœbus monimenta,quòd eius
Vna decem uicit missa sagitta rates.
Bella satis cecini,citharam iam poscit Apollo
Victor,& ad placidos exuit arma choros,
Candida nunc molli subeant conuiuia luco,
Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ,
Vinaq; fundantur prælis elisa Falernis.
Terq; lauet nostras spica Cilissa comas.
Ingenium potis irritet musa poetis.
Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
Ille paludosos memoret seruire Sicambros,
Cepheam hic Meroen,fuscaq; regna canat:
Hic referat sero confessum fœdere Parthum:
Reddat signa Remi,mox dabit ipse sua.
Siue aliquid pharetris Augustus parcet Eois,
Differat in pueros ista trophæa suos.

Gaude

Gaude Crasse, nigras si quid sapis inter arenas,
Ire per Euphraten ad tua busta licet.
Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Iniiciat radios in mea uina dies.

AD CYNTHIAM.

Sunt aliquid manes, letum non omnia finit,
Luridaq; euictos effugit umbra rogos.
Cynthia namq; meo uisa est incumbere fulcro,
Murmur ad extremç nuper humata uiç.
Cum mihi ab exequijs somnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei,
Eosdem habuit secum, quibus est elata capillos,
Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
Et solitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq; Lethçus triuerat ora liquor,
Spirantesq; animos, & uocem misit: at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide nec cuiquam melior sperande puellç,
In te iam uires somnus habere potest?
Iamne tibi exciderant uigilantis furta suburrç,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
Per quam demisse quoties tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sçpe Venus triuio commixta est pectore misto,
Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
Foederis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere Noti.

At mihi

At mihi non oculos quisquam inclinauit euntieis,
Vnum impetrassem te reuocante diem.
Nec crepuit fixa me propter arundine custos,,
Laesit & obiectum tegula curta caput.
Denique quis nostro curuum te funere uidit?
Atram quis lacrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Iussisses lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammae non oluere meę?
Hoc etiam graue erat nulla mercede hyacinthos
Inijcere, & fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina uernę.
Sensi ego, cùm insidiis pallida uina bibi.
Aut Nomas arcanas tollat uersuta saliuas,
Dicet damnatas ignea testa manus.
Quae modo per uiles inspecta est Publica noctes,
Haec nunc aurata cyclade signat humum.
Et grauiora rependit iniquis pensa quasillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est.
Nostraque quod Petale tulit ad monimenta coorollas,
Codicis immundi uincula sentit annus.
Caeditur & Lalage tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meumm,
Te patiente meę conflauit imaginis aurum,
Ardent è nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamuis mereare Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis,

Iuro

Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
  Tergeminusq; canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem: si fallo uipera nostris
  Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
  Turbaq; diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytæmnestræ stuprum uehit, altera Cressæ
  Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera parta phaselo,
  Mulcet ubi Elysias aura beata rosis,
Quà numerosa fides, quà quæritur unda Cybelles,
  Mitratisq; sonant Lydia plectra choris:
Andromedeq;, & Hypermestræ sine fraude maritæ
  Narrant historiæ pectora nota suæ.
Hæc sua maternis queritur liuere catenis
  Brachia nec meritas frigida saxa manus.
Narrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
  In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lacrymis uitæ sanamus amores,
  Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus, si forte moueris,
  Si te non totum Chloridos herba tenet:
Nutrix in tremulis nequid desideret annis,
  Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Deliciæq; meæ Latris, cui nomen ab usu est,
  Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoscunq; meo fecisti nomine uersus,
  Vre mihi, laudes desine habere meas.

Pello

Pelle ederam tumulo, mihi quę pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio quà pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet Ebur,
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hac Tiburtina iacet aurea Cynthia terra:
Accessit ripę laus Aniene tuę.
Nec tu sperne pijs uenientia somnia portis,
Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
Nocte uagę ferimur, nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges Lethæa ad stagna reuerti,
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ, mox sola tenebo.
Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
Hæc post quàm querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

DE CYNTHIA ET DRACONE.

Disce quid exquilias hac nocte fugarit aquosas.
Cùm uicina meis turba cucurrit agris.
Lanuuium annosi uetus est tutela draconis,
Hic ubi tartareę non perit hora morę.
Quà sacer abripitur cęco descensus hiatu,
Quà penetrat uirgo, tale iter omne caue.
Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.

Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus:
Ille sibi admotas à uirgine corripit escas,
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
Clamantque agricolæ, Fertilis annus erit.
Huc mea detonsis auecta est Cynthia mannis,
Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
Appia dic quæso, quantum te triste triumphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros fræna mouere locos.
Serica nam taceo Volsi carpenta nepotis,
Atque armillatos colla molossa canes,
Qui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
Mutato uolui castra mouere toro.

DEPREHENSVM PROPERTIVM cum Phyllide & Theia amicis à Cynthia, uapulasseque ab ea omnes uehementer.

Phyllis Auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum: cum bibit, omne decet.
Altera Tarpeios est inter Theia lucos
Candida, sed potę non satis unus erit.

His ego constitui noctem lenire uocatis,
Et Venere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in secreta lectulus herba,
Quæris concubitus: inter utranque fui.
Lygdamus ad cyathos, utrique æstiua supellex
Et Methymnæi grata saliua meri.
Nile tuus tibicen erat coralistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Minus Nanus & ipse suos breuiter concretus in artus,
Iactabat truncas ad caua buxa manus.
Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inque suos mensa supina pedes.
Me quoque per talos Venerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes.
Cantabant surdo, nudabant pectora cæco,
Lanuuij ad portas hei mihi solus eram,
Cùm subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares.
Nec mora cùm totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
Pallueruntque ipso labra soluta mero.
Fulminat illa oculis, & quantum fœmina sæuuit,
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ungues,
Territa uicinas Teia clamat aquas.
Lumina sopitos turbant elata Quirites,
Omnis & insana semita nocte sonat.

Illas·

Illas direptisq; comis,tunicisq; solutis,
Excipit obscuræ prima taberna uiæ.
Cynthia in exuuiis gaudet,uictrixq; recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu.
Imponitq; notam collo,morsuq; cruentat,
Præcipueq; oculos,qui meruere,ferit.
Atq; ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
Exuitur,geniumq; meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui,tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cùm uix tangendos præbuit illa pedes:
Atq; ait,admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neq; Pompeia spaciabere cultus in umbra,
Nec cùm lasciuum sternet arena forum,
Colla caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ
Veneat,& pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges.respondi ego,Legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quemcunq; locum externæ tetigere puellæ
Suffiit,& pura limina tergit aqua.
Imperat,& totas iterum mutare lucernas,
Terq; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atq; ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi,& toto soluimus arma toro.

DE HERCVLE ET MORTE CACI.

AMphitryoniades qua tempestate iuuencos
Egerat à stabulis ô Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecorosa palatia montes,
Et statuit fessos fessus & ipse boues.
Quà Velabra suo stagnabant flumine, quàq;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste deo, furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait, Ite boues:
Herculis ite boues, nostræ labor ultime clauæ
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues.
Aruaq; mugitu sancite boaria longo,
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terraq; non ullas fœta ministrat aquas.
Sed procul inclusas audit ridere puellas,
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Fœmineæ loca clausa deæ, fontesq; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,

Deuia

Deuia puniceę uelabant limina uittę
  Putris odorato luxerat igne casa.
Populus & longis ornabat frondibus ędem,
  Multaq́; cantantes umbra tegebat aues.
Huc ruit in siccam congesto puluere barbam,
  Et iacit ante fores uerba minora deo:
Vos precor ô luci sacro quæ luditis antro,
  Pandite defessis hospita uestra uiris,
Fontis egens erro, circaq́; sonantia lymphis,
  Et caua suscepto flumine palma sat est.
Audistis'ne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
  Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat.
Quis facta Herculeæ non audit fortia clauæ?
  Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atq; uni Stygias hominum luxisse tenebras
  Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet.
Quòd si Iunoni sacrum faceretis amare,
  Non clausisset aquas ipsa nouerca suas.
Sin aliquem uultusq́; meus, setęq́; leonis
  Terrent, & Libyco sole perusta coma,
Iam ego Sidonia feci seruilia palla
  Officia, & Lydo pensa diurna colo:
Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
  Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos
  Puniceo canas stamine uincta comas:
Parce oculis hospes, lucoq́; abscede uerendo,
  Cede: agedum, & tuta limina linque fuga,

Interdicta uiris metuenda lege piatur,
  Qua se summota uindicat ara casa.
Magnam Tiresias aspexit Pallada uates,
  Fortia dum posita Gorgone membra lauat.
Dij tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis
  Auia secreti liminis una fuit.
Sic anus. ille humeris postes concussit opacos,
  Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquam exhausto iam flumine uicerat æstum,
  Ponit uix siccis tristia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
  Accipit, hæc fesso uix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota est ara repertis,
  Ara per has, inquit, maxima facta manus:
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis,
  Herculis eximij ne sit inulta sitis.
Sancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
  Sancte uelis libro dexter inesse meo.
Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
  Sic sanctum Tatiæ composuere Cures.

QVARE IVPPITER FERETRIVS DICTVS.

NVnc Iouis incipiam causas aperire Feretri,
  Armaque de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascenso, sed dat mihi gloria uires.
  Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ
  Huius, & exuuijs plenus ab hoste redis,

Tempo-

Temporeque portas Ceninum Acrona petentem,
Victor in euersum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc uidet ante cauas uibrantem spicula turres
Romulus, & uotis occupat ante ratis:
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron
Vouerat, & spolium corruit ille Ioui.
Vrbis, uirtutisque parens sic uincere sueuit,
Qui tulit aprico frigida castra lare.
Idem eques, & frenis, idem fuit aptus aratris,
Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta neque inducto fulgebat parma Pyropo,
Præbebant cæsi balthea lenta boues.
Cossus at insequitur Veientis cæde Tolumni,
Vincere cum Veios posse laboris erat.
Nec dum ultra Tyberim belli sonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ:
Et Veij ueteres & uos tum præda fuistis,
Et uestro posita est aurea sella foro.
Nunc intra muros pastoris buccina lenti
Cantat, & in uestris ossibus arua metunt.
Forte super portę dux Veius astitit arcem,
Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
Dumque aries murum cornu pulsabat aheno,
Vineaque inductum longa tegebat opus,

Coſſus ait, forti melius concurrere campo.
Nec mora fit, plano ſiſtit uterq; gradu.
Dij Latias iuuere manus, deſecta Tolumni
Ceruix, Romanos ſangine lauit equos,
Claudius à Rheno traiectos arcuit hoſtes,
Belgica cum uaſti parma relata ducis.
Virdomari genus hic Rheno iactabat ab ipſo,
Nobilis erectis fundere geſa rotis.
Illi uirgatis iaculantis ab inguine braccis
Torquis ab inciſa decidit unca gula.
Nunc ſpolia in templo tria condita. cauſa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem:
Seu quia uicta ſuis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta eſt ara ſuperba Iouis.

AD PAVLVM.

DEſine Paule meum lacrymis urgere ſepulchrum,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cùm ſemel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato ſtant adamante uiæ.
Te licet orantem fuſcæ deus audiat aulæ,
Nempe tuas lacrymas littora ſurda bibent.
Vota mouent ſuperos, ubi portitor æra recepit,
Obſerat herboſos lurida porta rogos.
Sic mœſtæ cecinere tubæ, cùm ſubdita noſtrum
Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?

Num

Num mirum immites habuit Cornelia Parcas?
Et sum quod digitis quinq; leuatur onus.
Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunq; meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni:
Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut si quis posita iudex sedet Æacus urna,
In mea sortita iudicet ossa pila.
Assideant fratres iuxta Minoia sella,
Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax Tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquor pro me (si fallor) pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita trophæa decori,
Afra Numantinos regna loquuntur auos:
Altera maternos exæquat turba Libones,
Et domus est titulis utraq; fulta suis.
Mox ubi iam facibus cessit pretexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo sic discessura cubili,
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos,
Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,
Et Persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos

Me neq; censuræ legem mollisse, nec ulla
  Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuijs tantis Cornelia damnum,
  Quin & erat magnæ pars imitanda domus.
Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
  Viximus insignes inter utranq; facem.
Mi natura dedit leges à sanguine ductas,
  Ne possim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
  Turpior assensu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellen,
  Claudia turritæ rara ministra deæ:
Vel cui commissos cùm Vesta reposceret ignes,
  Exhibuit uiuos carbasus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi:
  In me mutatum, quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lacrymis, urbisq; querelis,
  Defleta & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
  Increpat, & lacrymas uidimus esse deo.
Et tamen emerui generosos uestis honores,
  Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te Lepide, & te Paule meum post fata leuamen
  Condita sunt uestro lumina nostra sinu.
Vidimus & fratrem sellam geminasse curulem,
  Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nata paternæ,
  Fac teneas unum nos imitata uirum.

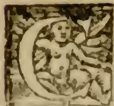
Et

Et serie fulcite genus, mihi cymba volenti
  Solvitur auctis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
  Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos,
  Hæc cura & cineri spirat inusta meo.
Fungere maternis vicibus pater, illa meorum
  Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cùm dederis tua flentibus, adijce matris,
  Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
Et si quid doliturus eris, sine testibus illis,
  Cùm venient siccis oscula falle genis.
Sat tibi sint noctes, quas de me Paule fatiges,
  Somniaq; in faciem credita sæpe meam,
Atq; ubi secretò nostra ad simulachra loqueris,
  Ut responsuræ singula verba iace,
Seu tamen adversum mutarit ianua lectum,
  Sederit & nostro cauta noverca toro,
Coniugium pueri laudate, & ferte paternum,
  Capta dabit vestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis, collata priori
  Vertet in offensas libera verba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
  Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite venturam iam nunc sentire senectam,
  Cælibis ad curas nec vacet ulla via.
Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos,
  Prole mea Paulum sic iuvat esse senem.

Et benè habet, nunquam mater lugubria sumpsi,
  Venit in exequias tota caterua meas.
Causa perorata est, flentes me surgite testes,
  Dum precium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
  Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

FINIS.

CN. CORNELII GALLI VITA.

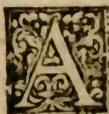

Ornelius Gallus Forofuliensis Orator ac Poeta clarissimus, ex infima fortuna in Augusti amicitiam susceptus, Ægyptum prouinciam Romanorum primus obtinuit: mox quum quædam in conuiuio per merũ fusus esset, in suspitionem coniurationis adductus, damnandusq; senatui traditus, ob pudorẽ, propria se manu interfecit, anno ætatis suæ L X I I I. Hunc P. V. Maro usq; adeò sibi amicissimum habuit, ut Bucolica & Georgica in eius laudibus terminarit. Verum quia in Georgicis pleniores de eo laudes cõtinebantur, iubente Augusto, in Aristæi fabulã commutauit. Scripsit Cornelius Gallus Elegiarum libros IIII. de Cy-

de Cytheride quadam, P. Volumnii liberta, quam ficto nomine Lycorida appellauit: in q; ijs imitatus est Euphorionem Chalcidicum poetam, Lasciuiusculus semper fuit: in compositione tamen cęteris, qui elegiam Latine scriptitarunt, durior à Fabio non temere iudicatus. Eius scripta penitus interciderūt, præter hunc unum libellum, quē paulò ante mortē in Ægypto uissus est perscripsisse. Nam quum ibi Græcam quandā puellam adamasset, nec propter ingrauescē-tem iā ætatem eius libidini satisfacere potuisset, materia satis opportune oblata est, ut senectutis incommoda describens, iuueniles suos amores recenseret: sic q; in suis carminibus, multo melius, quàm in nummo, spectandū effingeret. Nā quòd fuerit Hetruscus, quòd Orator, quòd Poeta, quòd etiam uinolentus, quòd Lycorida adamarit, quòd Legatus Ægypto præfuerit, hinc manifestissime colligitur: quæ si quis diligenter animaduertat, fatebitur hunc libellum Cornelij Galli, non alterius fuisse, ut quidam parum prudenter existimarunt.

CN.

CN. CORNELII GALLI POETAE CLARISSIMI, EX IIS QVAE collegi potuere fragmentis, Elegiarum Libellus.

Æmula cur cessas finem properare senectus?
Cur & in hoc secto corpore tarda sedes?
Solue precor miseram tali de carcere uitam,
Mors est iam requies, uiuere pœna mihi,
Non sum qui fueram: periit pars maxima nostri:
Hoc quoq; quod superest, languor & horror habet.
Lux grauis in luctu, rebus mœstissima lætis,
Quodq; omni est peius funere, uelle mori.
Dum iuuenis decus, dum mens sensusq; manebat,
Orator toto clarus in orbe fui.
Sæpe poetarum mendacia dulcia finxi,
Et ueros titulos res mihi ficta dedit.
Sæpe perorati percepi lite coronam,
Et data sunt linguæ præmia digna meæ:
Quæ cum defunctis iam sunt immortua membris,
Heu senibus uitæ portio quanta manet?

Nec

Nec minor his aderat sublimis gratia formæ:
  Quæ, uel si desint cætera multis, placet.
Quinetiam VIRTVS fuluo preciosior auro,
  Per quam præclarum plus micat ingenium.
Si placuit canibus densos circundare saltus,
  Occubuit telis præda petita meis.
Si libuit celeres arcu tentare sagittas,
  Prostraui multas non sine laude feras.
Dulce fuit madidam si fors uersare palæstram,
  Implicui ualidis lubrica membra toris.
Nunc agili cursu cunctos anteire solebam:
  Nunc tragicos cantus exuperare meo.
Augebat meritum dulcis mixtura bonorum:
  Vt semper uarium plus micat artis opus.
Nam quæcunque solent per se perpensa placere:
  Alterno potius uincta decore placent.
His inter uirtutis opes tolerantia rerum
  Spernebat cunctas insuperata minas.
Vertice nudato uentos pluuiasque ferebam:
  Non mihi solstitium, nec graue frigus erat.
Innabam gelidas Tyberini fluminis undas:
  Nec metui dubio credere membra freto.
Quamuis exiguo poteram requiescere somno,
  Et quamuis modico membra fouere cibo,
At si me subito uinosus repperit hospes,
  Aut lenis fecit sumere uina dies.
Cessit & ipse pater Bacchus, stupuitque bibentem
  Et quicunque solet uincere, uictus abit,

Haud

Haud facilè est animum tantis inflectere rebus,
  Vt res oppositas mens ferat una duas.
Hoc quoque uirtutum quondam certamine magnum
  Socratem palmam promeruisse ferunt.
Hinc etiam rigidum memorant ualuisse Catonem:
  Non res in uicium, sed malè facta cadunt.
Intrepidus quæcunque forent, ad utrunque ferebar:
  Cedebant animo tristia cuncta meo.
Pauperiem, modico contentus, semper amaui:
  Et rerum dominus nil cupiendo fui.
Tu me sola tibi subdis miseranda senectus,
  Cui cedit quicquid uincere cuncta potest.
In te corruimus: tua sunt quæcunque labiscunt:
  Vltima quæque tuo conficis ipsa malo.
Ergo his ornatum meritis Hetruria nostris
  Optabat natis me sociare suis:
Sed mihi dulce magis resoluto uiuere collo,
  Nullaque coniugij uincula grata pati.
Ibam per mediam uernali corpore Romam,
  Spectandus cunctis undique uirginibus.
Quæque peti poterat, fuerat uel fortè petita,
  Erubuit uultus uisa puella meos.
Et nunc subridens latebras fugitiua petebat,
  Non tamen effugiens, tota latere uolens.
Sed magis ex aliqua cupiebat parte uideri:
  Lætior hoc multo, quòd malè tecta foret.
Sic cunctis formosus ego, gratusque uidebar
  Omnibus, & sponsus sic genialis eram.

Sed tantum sponsus:nam me natura pudicum
Fecerat,& casto pectore durus eram.
Nam dum præcipue cupio me iungere formę,
Permansi uiduo frigidus usq; toro.
Omnis fœda mihi,atq; omnis mihi rustica uisa est,
Nullaq; coniugio digna puella meo.
Horrebam tenues,horrebam corpore pingues;
Nec mihi grata breuis,nec mihi longa fuit.
Cum media tantum dilexi ludere forma:
Maior enim medijs gratia rebus inest.
Corporis has nostri mollis lasciuia partes
Incoluit:has sedes mater amoris habet.
Quærebam gracilem,sed non quæ macra fuisset:
Carnis ad officium carnea membra placent.
Sic quod in amplexu delectat stringere corpus,
Ne lædant pressum quęlibet ossa latus.
Candida contempsi,nisi quæ suffusa rubore
Vernarent proprijs ora serena rosis.
Hunc Venus ante alios sibi uendicat ipsa colorem,
Diligit & florem Cypris ubiq; suum.
Aurea cæsaries,demissaq; lactea ceruix,
Vultibus ingenuis uisa sedere magis.
Nigra supercilia,& frons libera,lumina nigra,
Vrebant animum sæpe notata meum.
Flammea dilexi,modicumq; tumentia labra,
Quæ mihi gustanti basia plena darent,
In tereti collo uisum preciosius aurum,
Gemmaq; iudicio plus radiare meo,
Singula turpe seni quondam quæsita referre:
Et quod tunc decuit,iam modo crimen habet.

Diuersos diuersa iuuant: non omnibus annis
Omnia conueniant res prius apta nocet.
Exultat leuitate puer, grauitate senectus:
Inter utrunq; manens stat iuuenile decus.
Hunc tacitum, tristemq; decet. fit clarior ille
Lętitia, & linguæ garrulitate suæ.
Cuncta trahit secum, uertitq; uolubile tempus,
Nec patitur certa currere quenq; uia.
Nunc quia longa mihi grauis est, & inutilis ętas,
Viuere quum nequeam, sit mihi posse mori
O quàm dura premit miseros conditio uitæ:
Nec mors humano subiacet arbitrio.
Dulce mori miseris sed mors optata recedit
At quum tristis erit, præcipitata uenit.
Me uero heu tantis defunctum partibus olim,
Tartareas uiuum constat inire uias.
Iam minor auditus, gustus minor, ipsa minora
Lumina uix tactu noscere certa queo.
Nullus dulcis odor, nulla est iam grata uoluptas,
Sensibus expertem quis superesse putet?
En Lethæa meam subeunt obliuia mentem,
Nec confusa, sui iam meminisse potest,
Ad nullum consurgit opus, cùm corpore languet,
Atq; intenta suis obstupet ipsa malis,
Carmina nulla cano: cantandi summa uoluptas
Heu fugit, & uocis gratia uera perit,
Non fora sollicito nec blanda poemata fingo:
Litibus heu rapidis commoda dura sequor,
Ipsaq; me species quondam dilecta reliquit
Et uideor formæ mortuus esse meæ,

Pro

Pro niueo rutiloq; prius, nunc inficit ora
Palllor, & exanguis, funereusq; color.
Aret sicca cutis, rigidi stant undiq; nerui,
Et lacerant uncæ tabida membra manus.
Quondam ridentes oculi: nunc fonte perenni
Deplangant pœnas nocte, dieq; suas.
Et quos grata prius ciliorum serta tegebant,
Desuper incumbens hispida sylua premit.
Ac ueliut inclusi cæco conduntur in antro,
Nescio quid toruum uel furiale uident.
Iam pauor est uidisse senem nec credere possis
Hunc hominem, humana qui ratione caret.
Si libros repeto, duplex se littera findit,
Largior occurrit pagina nota mihi.
Claram per nebulas uideor mihi cernere lucem:
Nubila sunt oculis ipsa serena meis.
Eripitur sine nocte dies: calig ne cæca
Septum tartareo quis neget esse loco?
Talia quis demens homini persuaserit autor,
Vt cupiat uoto turpior esse suo?
Iam subeunt morbi, subeunt discrimina mille:
Iam dulces epulæ deliciæq; nocent.
Cogimur à gratis animum suspendere rebus,
Atq; ut uiuamus, uiuere desinimus.
Et iam me dudum cui nulla aduersa nocebant,
Ipsa quibus regimur, nunc alimenta grauant,
Esse libet saturum: saturum mox esse pigebit,
Præstat ut abstineam, ast abstinuisse nocet.
Quæ modo profuerat contraria redditur esca.
Fastidita iacet, quæ modo dulcis erat.

Non Veneris sunt grata mihi, nec munera Bacchi,
    Nec quicquid uitæ fallere damna solet.
Sola iacens natura manet, quæ sponte per horas
    Soluitur, & uitio carpitur ipsa suo.
Non potus, experta mihi medicamina, prosunt,
    Non ægris quicquid ferre solebat opem.
Sed cum materia pereunt quæcunque parantur,
    Fit magis & damnis tristior urna meis.
Non secus instantem cupiens fulcire ruinam,
    Diuersis contra nititur obicibus.
Donec longa dies, omni compage soluta,
    Ipsum cùm rebus subruat auxilium,
Quid quod nulla leuant animum spectacula rerum,
    Nec mala tot uitæ dissimulare licet?
Turpe seni uultus nitidi, uestesq; decoræ,
    Atq; etiam est ipsum uiuere turpe senem.
Crimen amare iocos, crimen conuiuia, cantus,
    O miseri, quorum gaudia crimen habent.
Quid mihi diuitiæ, quarum si dempseris usum,
    Quamuis largus opum, semper egenus ero?
Imo etiam pœna est partis incumbere rebus:
    Quas quum possideas, est uiolare nefas.
Non aliter sitiens uicinas Tantalus undas.
    Captat, & oppositis abstinet ora cibis.
Efficior custos rerum magis ipse mearum,
    Conseruans alijs quæ periere mihi.
Sicut in auricomis pendentia plurimus hortis
    Peruigil obseruat non sua poma draco.
Hinc me sollicitum torquent super omnia curæ,
    Hinc requies animo non datur ulla meo.

Quæ tot

Quærere quæ nequeo, semper retinere laboro:
 Et retinens semper nil tenuisse puto.
Stat dubius, tremulusque senex, semperque malorum
 Credulus, & stultus quæ facit ipse timet.
Laudat præteritos, præsentes despicit annos:
 Hoc tantum rectum, quod sapit ipse, putat.
Se solum doctum se iudicat esse peritum:
 Et quod sit sapiens, desipit inde magis.
Multa licet nobis referens, eademque reuoluens
 Horret, & alloquium conspuit ipse suum.
Deficit auditor, non deficit ipse loquendo:
 O sola fortes garrulitate senes.
Omnia nequicquam clamosis uocibus implet:
 Nil satis est, horret, quæ placuere modo.
Arridet de se ridentibus: ac sibi plaudens,
 Incipit opprobrio lętior esse suo.
Hæ sunt primitiæ mortis, his partibus ætas
 Defluit, & pigris gressibus ima petit.
Non habitus, non ipse color, non gressus euntis,
 Non species eadem, quę fuit ante, manet.
Labitur ex humeris demisso corpore uestis:
 Quæque breuis fuerat, iam modo longa mihi est.
Contrahimur, miroque modo decrescimus ipsi,
 Diminui nostri corporis ossa putes.
Nec cœlum spectare licet, sed prona senectus
 Terram à qua genita est, & reditura, uidet.
Fitque tripes, prorsus quadrupes, ut paruulus infans,
 Et per sordentem flebile serpit humum.
Ortus cuncta suos repetunt, matremque requirunt:
 Et redit ad nihilum, quod fuit ante nihil.

Hinc est quod baculo incumbens ruitura senectus,
Assiduo pigram uerbere pulsat humum.
Et numerosa mouens certo uestigia passu,
Talia rugato creditur ore loqui:
Suscipe me genitrix, nati miserere laborum,
Membra uelis gremio fessa fouere tuo:
Horrent me pueri, nequeo uelut ante uideri,
Horrendos partus cur sinis esse tuos?
Nil mihi cum superis, expleui munera uitæ:
Redde precor, patrio mortua membra solo.
Quid miseros uarijs prodest suspendere pœnis?
Non est materni pectoris ista pati.
His dictis, trunco titubantes sustinet artus,
Neglecti repetens stramina dura tori.
Quo postquam iacuit, misero quid funere differt?
Heu tantum attriti corporis ossa uides.
Quumq; magis iaceam semper uiuamq; tacendo,
Quis sub uitali me putet esse loco?
Iam pœna est totum quod uiuimus: urimur æstu,
Officiunt nebulæ, frigus, & aura nocet.
Ros lædit, modicoq; etiam corrumpitur hymbre,
Veris & Autumni lædit amœna dies.
Hinc miserum scabies, hinc tussis anhela fatigat,
Continuos gemitus ægra senectus habet.
Hos superesse rear, quibus & spirabilis aer,
Et lux, qua regimur redditur ipsa grauis?
Ipsa etiam cunctis requies gratissima somnus
Abuolat, & sera uix mihi nocte redit.
Vel si lassatos nunquam dignabitur artus,
Turbidus in quantis horret imaginibus?
Mollia

Mollia fulcra tori duris sunt cotibus æqua.
Parua licet, magnum pallia pondus habent.
Cogor per mediam turbatus surgere noctem,
Multaq; ne patiar deteriora, pati.
Vincimur infirmi defectu corporis, & qua
Noluero, infelix, hac ego parte trahor.
Omnia naturæ soluuntur uiscera nostræ,
Et tam præclarum quod male mutat opus.
His ueniens onerata malis inopina senectus,
Cedere ponderibus se docet ipsa suis.
Ergo quis has cupiat per longum ducere pœnas?
Paulatim'q; anima deficiente mori?
Morte mori melius, quàm uitam ducere mortis,
Et sensus membris sic sepelire suis.
Non queror heu longi quod totum soluitis anni.
Improba naturæ dicere iura nefas.
Deficiunt ualidi longæuo tempore tauri,
Et quondam pulcher, qui modo turpis equus.
Fracta diu rabidi compescitur ira Leonis,
Lenta'q; per senium Caspia tigris erit.
Ipsa etiam ueniens consumet saxa uetustas,
Et nullum est quod non tempore cedat opus.
Sed mihi uenturos melius præuertere casus,
Atq; infelices anticipare dies,
Pœna minor, certam subito perferre ruinam,
Quod timeas grauius sustinuisse diu.
At quos fert alios quis possit dicere casus?
Hoc quoq; difficile est commemorasse seni.
Iurgia, contemptus, uiolentaq; damna sequuntur,
Nec quisquam ex tantis præbet amicus opem.

Ipsi me pueri, atq; ipsæ sine lite puellæ,
  Turpe putant, dominum iam uocitare suum.
Irrident gressus, irrident deniq; uultum,
  Et tremulum, quondam quod timuere, caput.
Quumq; nihil uideam, tamen hoc spectare licebit,
  Vt grauior misero pœna sit ista mihi.
Felix qui meruit tranquillam ducere uitam,
  Et lętos stabili claudere fine dies.
Dura satis miseris memoratio prisca bonorum,
  Et grauius summo culmine missa ruunt.
EN dilecta mihi nimium formosa Lycoris,
  Cum qua mens eadem, res fuit una mihi.
Post multos quibus indiuisi uiximus annos,
  Respuit amplexus heu stupefacta meos.
Iamq; alios iuuenes, aliosq; requirit amores:
  Me uocat imbellem, decrepitumq; senem.
Nec meminisse uolet transactæ dulcia uitæ,
  Nec quod me potius reddidit ipsa senem.
Imò etiam causas ingrata ac perfida fingit,
  Vt spretus uitio iudicer esse meo.
Hæc me prętereiens quum dudum forte uideret,
  Expuit, obductis uestibus ora tegens.
Hunc ego dilexi: meq; hic complexus amauit:
  Huic ego sæpe, nefas, oscula blanda dedi.
Nauseat: & priscum uomitu ceu fundat amorem,
  Imponit capiti plurima dira meo.
Heu quid longa dies nunc affert: ut sibi quisquam
  Quondam dilectum prodere turpe putet?
Non'ne fuit melius tali me tempore fungi,
  Quo nulli merito despiciendus eram?

Quâm postquam periit quicquid fuit ante decoris,
  Exitium meritis uiuere criminibus?
Iam nihil est totum quod uiximus: Omnia secum
  Tempus prætereiens, horaq; summa trahit.
At mea iam niuei circumdant tempora cani,
  Et iam cæruleus inficit ora color.
Præstat adhuc, nimiumq; sibi speciosa uidetur,
  Atq; annos mecum despicit illa suos.
Et fateor, primæ retinet monumenta figuræ,
  Atq; inter cineres condita flamma manet.
Vt uideo, pulchris etiam uos parcitis anni,
  Nec ueteris formæ gratia tota perit.
Relliquijs ueterum iuuenes pascuntur amorum:
  Sed si quid nunc est, quod fuit ante, placet.
Ante oculos statuunt primæui temporis actus,
  Atq; in præteritum luxuriantur opus.
Et quia nos totus membrorum deferit usus,
  Nullos amplexus quos remoretur, habet.
Sed miseris solus superest post omnia luctus:
  Quot bona tunc habui, tot modo damna fleo.
Ergo uelut pecudum præsentia sola manebunt?
  Nil de transactis, quod memoretur, erit?
Quum fugiant & bruta nouos animalia campos,
  At repetant celeres pascua nota greges.
Sub qua decubuit requiescens diligat umbram
  Taurus, & amissum quærat ouile pecus,
Dulcius in solitis cantet philomela rubetis,
  Sitq; suum rapidis dulce cubile feris.
Tu tantum bene nota tibi, atq; experta relinquis
  Hospitia, & potius non manifesta petis?

Non'ne placet melius certis confidere rebus?
  Euentus uarios res noua semper habet.
Sum grandæuus ego, nec tu minus alba capillis,
  Par ætas animos conciliare solet.
Si modo non possum, quondam potuisse memento:
  Sit satis ut placeam, me placuisse prius.
Permanet in ualidis reuerentia prisca colonis,
  Quod fuit in uetulo m lite miles amat.
Rusticus expertum deflet cessisse iuuencum,
  Cum quo consenuit miles honorat equum.
Nec me adeo primis spoliauit floribus ætas:
  En facio uersus, & mea dicta cano.
Sit grauitas, sitque ipsa tibi ueneranda senectus:
  Sit quod te nosti uiuere uelle diu.
Quis suam in alterius condemnet crimine uitam?
  Et quo prętendit claudere certet iter?
Dicere si fratrem, seu dedignaris amicum,
  Dic patrem: affectum nomen utrunque tenet.
Vincat honor luxum, pietas succedat amori:
  Plus ratio, quamuis cæca, ualere solet.
His lacrymis longos, quantum fas, fleuimus annos:
  Est graue quod doleat commemorare diu.

NVnc operæpreciū est quædā memorare iuuētæ,
  Atque senectutis pauca referre meę:
Quo lector mentem rerum uertigine fractam
  Erigat, & mœstum noscere curet opus.
Captus amore tuo demens Aquilina ferebar,
  Pallidus, & tristis, captus amore tuo.
Nondum, quid sit amor, uel quid Venus ignea, norā:
  Torquebar potius rusticitate mea.

Nec

Nec minus illa mea percussa à cuspide, flagrans
Errabat, tota non capienda domo.
Carmina pulsa procul, nimium dilecta, iacebant,
Solus amor cordi, curaq; semper erat.
Nec reperire uiam qua cęcum pasceret ignem,
Docta, nec alternis reddere uerba notis.
Tantum in conspectu studio perstabat mani,
Anxia uel solo lumina corde fouens.
Pędagogus adit me, illam tristissima mater
Seruabat, tanti pœna secunda mali.
Prensabantq; oculos, nutusq; per omnia nostros,
Quiq; solet mentis ducere signa color.
Dum licuit, uotum tacite compressimus ambo,
Et uaria dulces teximus arte dolos.
At postquam teneram rupit uerecundia frontem,
Nec ualuit penitus flamma recepta tegi,
Mox captare dolos, & tempora cepimus ambo,
Atq; superciliis, luminibusq; loqui.
Fallere sollicitos, suspensos ponere gressus,
Et tota nullo currere nocte sono.
Nec longo, genitrix furtiuum sensit amorem,
Et medicare parans uulnera uulneribus,
Increpitat, cęditq; ignes in pectore crescunt,
Vt solet adiecto crescere flamma rogo.
Concipiunt geminum flagrantia corda timorem,
Et sic permixto sęuit amore dolor.
Tunc me uisceribus perterrita quærit anhelis,
Emptum suppliciis quem putat esse suis.
Nec memorare pudet, turpesq; reuoluere uersus,
Immò etiam gaudens imputat illa mihi.

Pro te

Pro te susceptos iuuat, inquit, ferre labores,
Tu precium tanti dulce cruoris eris.
Sit modo certa fides, atque inconcussa uoluptas,
Quæ nihil imminuit passio, nulla fuit.
His egomet stimulis augebar semper, & ardens
Languebam: nec spes ulla salutis erat.
Prodere non ausus carpebar uulnere cæco,
Sed stupor, & macies uocis habebat opus.
Hic mihi, magnarum scrutator maxime rerum,
Solus Boboeti fers miseratus opem.
Nam quum me curis intentum sæpe uideres,
Nec posses causam noscere tristitiæ:
Tandem prospiciens tali me peste teneri,
Mitibus alloquijs pandere clausa iubes.
Dicito & unde nouo correptus carperis igne?
Dic precor, & dicti sume doloris opem.
Non intellecti nulla est curatio morbi,
Vt magis inclusis ignibus ante fremunt.
Dum pudor est tam fœda loqui, uiciumque fateri,
Agnouit, tanti conscia lingua mali.
Mox ait, occultæ satis est res prodita causæ,
Pone metum, ueniam uis tibi tanta dabit.
Prostratus pedibus uerecunda silentia rupi,
Cum lacrymis referens ordine cuncta suo.
Fare, ait, ut placidæ potiaris munere formæ
Responde: pietas tallia uelle fugit.
Soluitur in risum, exclamans, proh mira uoluptas?
Castus amor Veneris dicito quando fuit?
Parcere dilectæ iuuenis desiste puellæ,
Impius huic fueris, si pius esse uoles.

Vrgui/

Vnguibus, & morsu teneri pascuntur amores:
 Vulnera non refugit, res magis apta plagæ.
Interea donis permulcet corda parentum,
 Et precio faciles in mea uota trahit.
Auri cæcus amor natiuum uincit amorem:
 Cœperunt natæ crimen amare suæ.
Dant uitijs furtisq; locum: dant iungere dextras.
 Et totum ludo concelebrare diem.
Permissum fit uile nefas, fit languidus ardor.
 Vicerunt morbum languida corda suum.
Illa nihil quæsita uidens procedere, causam
 Odit, & illæso corpore tristis abit.
Proieci uanas sanato pectore curas,
 Et subito didici quàm miser ante fui.
Salue sancta inquam, semperq; intacta maneto
 Virginitas, per me plena pudoris eris.
Quæ postquam perlata uiro sunt omnia tuto,
 Meq; uidet fluctus exuperasse meos:
Macte, inquit, iuuenis proprij dominator Amoris,
 En de contemptu sume trophæa tuo.
Arma tibi Veneris, cedantq; Cupidinis arcus,
 Cedat & armipotens ipsa Minerua tibi,
Si tibi peccandi studium permissa potestas
 Abstulit, atq; ipsum talia uelle fugit.
Ingrati, tristes pariter discessimus ambo,
 Dissidij ratio uita pudica fuit.

RESTAT adhuc alios, turpesq; reuoluere casus,
 Atq; aliquo molli pascere corda ioco.
Conueniunt etenim deliræ ignaua senectæ,
 Aptaq; sunt operi carmina uana meo.

Sic uicibus uarijs, alternis uoluimur annis,
Et mutata magis tempora grata mihi.
Virgo fuit, species dederat cui candida nomen,
Candida, diuersis sat bene compta comis.
Huic ego per totum uidi splendentia corpus
Cymbala multiplices edere pulsa sonos.
Nunc niueis digitis, nunc pulsans pectine chordas,
Arguto quicquid murmure dulce loqui.
Hanc ego saltantem subito correptus amaui,
Et cœpi tacitus uulnera grata pati.
Sic me diuersis tractum de partibus una
Carpebant uarijs pulchra puella modis.
Singula uisa semel, semper memorare libebat,
Hærebatq; animo nocte dieq; meo.
Sæpe uelut uisæ lætabar imagine formæ,
Et procul absenti uoce, manuq; fui.
Sæpe uelut præsens fuerit, mecum ipse loquebar,
Cantabam dulces quos solet illa modos.
O quoties demens, quoties sine mente putabar:
Nec puto fallebar, nec bene sanus eram.
Certe difficile est abscondere pectoris æstus,
Panditur & clauso sæpius ore furor.
Nam subito inficiens uultum pallorq; ruborq;.
Interdum certæ uocis habebat opus.
Nec minus ipsa meas prodebant somnia curas,
Somnia secreti non bene fida mei.
Nam quum sopitos premerent obliuia sensus,
Confessa est facinus conscia lingua suum.
Candida clamabam propera: cur candida cessas?
Nox [illegible] inimica uenit.

Proximus

Proximus ut genitor mecum comitatus amatæ
  Virginis, in gelida forte iacebat humo.
Illius ad nomen turbatos excitat actus:
  Exilit, & natam credit adesse suam.
Omnia collustrans, toto me corde solutum
  Prospicit afflantem, nec meminisse mei.
Vana putas? an uera sopor ludibria iactat?
  Recte uerus, ait, pectoris ardor habet?
Credo equidem assuetas animo remeare figuras,
  Et fallax studium ludit imago suum.
Stat tamen attonitus, perplexaq; murmura capta,
  Et tacitus precibus dicere plura rogat.
Sic ego, qui cunctis sanctæ grauitatis habebar,
  Proditus indicio sum miser ipse meo.
Et nunc infelix tota est sine crimine uita,
  Et peccare senem non potuisse pudet.
Deserimur uitijs, fugit indignata uoluptas:
  Et quod non possum, non potuisse iuuat.
Hoc etiam meminisse licet, quod serior ætas
  Intulit, & gemitus quos mihi læta dedit.
Has sed quis possit naturæ astringere partes?
  Gnarus, & ut sapiens noxia sæpe uelit?
Interdum rapimur uitijs, trahimurq; uolentes,
  Et quæ non capiunt, pectora bruta uolunt.

Missus ad Eoas legati munere functus,
  Tranquillum cunctis nectere pacis opus,
Dum studeo geminæ componere fœdera pacis,
  Inueni cordis bella nefanda mei.
Hic me suscipiens Hetruscæ gentis alumnum,
  Inuoluit patrijs Graia puella dolis,

Nam

Nam quum se nostro captam simularet amore,
Me potius uero fecit amore capi.
Peruigil ad nostras adstabat mane fenestras,
Nescio quid Græco murmure dulce canens.
Nunc aderant lacrymæ, gemitus, suspiria, pallorq́,
Et quicquid nullum fingere posse putes.
Sed uelut afflicto nimium miseratus amore,
Efficior potius tunc miserandus ego.
Hæc erat egregia forma, uultusq́ sereni,
Grata, micans oculis, nec minus arte placens.
Docta loqui digitis, & carmina fingere docta,
Et responsuram sollicitare lyram.
Illam Sirenis stupefactus cantibus æquans,
Efficior demens alter Vlysses ego.
Et quia non poteram tantas euadere moles,
Nescius in scopulos & uada cæca feror.
Quid referam gressus certa se lege mouentes?
Suspensosq́ nouis passibus ire pedes?
Grande erat inflexos gradibus numerare capillos,
Grande erat in niueo pulchra colore coma.
Vrebant oculos duræ, stantesq́ papillæ,
Et quas astringens clauderet una manus.
Ah quantum mentem stomachi fultura mouebat,
Atq́ sub exhausto pectore pingue femur.
Vrebar teneros astringere fortiter artus,
Visi per amplexus ossa sonare meos.
Grandia clamabam nimium me brachia lædunt.
Non tolerant pondus subdita membra tuum.
Diriguit, quantusq́ fuit calor ossa reliquit,
Et nata est ueniæ causa pudenda meæ.

Non sic lac tenerum permixta coagula reddunt,
Nec liquidi mellis spuma liquoris erit.
Succubui fateor, Graiae tum nescius artis,
Succubuit Tusca simplicitate senex.
Qua defensa suo superata est Hectore Troia,
Vnum non poterat fraus superare senem:
Muneris inuicti curam, studiumque reliqui,
Deditus imperijs saeue Cupido tuis.
Nec memorare pudet tali me uulnere uictum,
Subditus his flammis Iuppiter ipse fuit.
Sic mihi prima quidem nox affuit, & sua soluit
Munera: grandeuo uix subeunda uiro.
Proxima destituit uires, uacuusque recessit
Ardor, & in Venerem segnis ut ante fui.
Illa, uelut proprium repetens infesta tributum,
Instat, & increpitans, debita redde, ait.
Sed nihil hic clamor, nil sermo mitis agebat:
Quod natura negat, reddere nemo potest.
Erubui, stupuique, omnes uerecundia motus
Abstulit, & blandum terror ademit opus.
Contrectare manu coepit frigentia membra,
Meque etiam digitis sollicitare suis.
Nil mihi torpenti, nil tactis profuit illis,
Restitit in medio frigus ut ante foco.
Quae te crudelis rapuit mihi foemina? dixit,
Cuius ab amplexu fessus ab arma redis?
Iurabam curis animum mordacibus uri,
Nec posse ad luxum tristia corda trahi.
Illa dolum credens, Non falles, inquit, amorem.
Plurima caecus amor lumina semper habet.

Quin potius placido noli unquam parcere ludo,
Proijce tristitias,& renouere iocis.
Obtundunt liquidem curarum pondera sensus:
Intermissa minus sarcina pondus habet.
Tunc egomet toto nudatus corpore lecto,
Effusis lacrymis talia uerba dedi.
Cogimur heu segnes crimen,uictumque fateri,
Ne meus extinctus fortè putetur amor.
Me miserum,cuius non est culpanda uoluptas,
Iudicor infelix debilitatis ope.
En longo confecta situ tibi tradimus arma,
Arma ministerijs quippe dicata tuis.
Fac quodcunque potes,nos cedimus:hoc tamen ipse
Grandior est hostis,quo minus ardet amor.
Protinus Argiuas admouit turpiter artes,
Meque cupit flammis uiuificare suis.
Ast ubi dilecti persensit funera membri,
Nec uelut expositum surgere uidit opus,
Erigitur,uiduoque toro laniata recumbens,
Vocibus his luctus,& sua damna fouet:
Mentula festorum,cultrix operosa dierum,
Quondam diuitiæ,deliciæque meæ,
Quo te deie stam lacrymarum gurgite plangam?
Quæ de tot meritis carmina digna feram?
Tu mihi flagranti succurrere sæpe solebas,
Atque æstus animi ludificare mei.
Tu mihi per totam custos gratissima noctem,
Consors lætitiæ,tristitiæque meæ.
Conscia secreti semper fidissima nostri,
Adstans in nostris peruigil obsequijs.

Quo tibi feruor abit, per quem feritura placebas?
Quo tibi cristatum, uulniferumque caput?
Nempe iaces nullo, ut quondam, suffusa rubore,
Pallida demisso uertice nempe iaces.
Nil tibi blanditiæ, nil dulcia carmina prosunt,
Non quicquid mentem sollicitare solet.
Sic uelut exposito meritam te funere plango,
Occidit assiduo quod caret officio.
Hæc ego cum lacrymis deducta uoce canentem
Irridens dictis talibus increpui:
Dum defles nostri languorem fœmina membri,
Ostendis morbo te grauiore premi.
Vade unquam felix, semper felicibus apta,
Vtere cognatis utere delicijs.
Illa fureens, credo quod nescis perfide dixit,
Non ideo priuatum, sed generale chaos.
Hæc genus humanū, pecudū, uolucrumque, ferarumque,
Et quicquid toto spirat in orbe, creat.
Hac sine diuersi nulla est concordia sexus,
Hac sine coniugij gratia summa perit.
Hæc geminas tanto constringit fœdere mentes,
Vnius: ut faciat corporis esse duos.
Pulchra, licet precium si desit, fœmina perdit:
Hec si defuerit, uir quoque turpis erit.
Hæc si gemma micans rutilum non conterat aurum,
Æternum fallax, mortiferumque genus.
Tecum iura fides, secretaque certa loquuntur,
O uere precium, fructiferumque bonum.
Cedunt cuncta tibi, quodque est sublimius, ultro
Cedunt: imperijs maxima quæque tuis.

Nec subtracta gemunt, sed se tibi subdere gaudent,
Vulnera sunt iræ prosperiora tuæ.
Ipsa etiam totum moderans sapientia mundum,
Porrigit inuitas ad tua iura manus.
Sternitur icta tuo uotiuo uulnere uirgo,
Et percussa nouo læta cruore iacet.
Flet tantum, ridetq; suum laniata dolorem,
Et percussori plaudit amica suo.
Non tibi semper iners, non mollis conuenit actus,
Mixtaq; sunt ludis fortia facta tuis.
Nam nunc ingenio, magnis nunc uiribus usa,
Nunc his quæ iuueni sunt inimica malis.
Nam tibi peruigiles impendunt sæpe dolores,
Hymbres, insidiæ, iurgia, damna, pudor.
Tum mihi sæpe feri commendas corda tyranni,
Sanguineus per te Mars quoq; mitis erit.
Tu post extinctos, debellatosq; gigantes,
Excutis irato tela trisulca Ioui.
Tu cogis rapidas affectus discere tigres,
Per te blandus amans redditur ipse leo:
Mira tibi uirtus, mira est patientia uictos
Diligis, & uinci, uincere sæpe uolens.
Quum superata iaces, uires, animosq; resumis,
Atq; iterum uinci, uincere rursus amans.
Ira breuis, longa est pietas, recidiua uoluptas:
Et quum posse perit, mens tamen una manet.
Conticuit tandem longo satiata dolore,
Ac uelut expletis desinit exequijs.

CLaude precor miseras ætas uerbosa querelas,
Nunquid adhuc uicium uis reserare tuum?

Sit satis indignum leuiter tetigisse pudorem,
Contrectata diu crimina crimen habent.
Omnibus est eadem leti uia: non tamen unus
Est uitæ cunctis, exitijq; modus.
Hac; pueri, atq; senes pariter, iuuenesq; ferentur,
Hac par diuitibus pauper egenus erit.
Ergo quod astrictum, quodq; est uitabile nulli,
Festino gressu uincere præstat iter.
Infelix ceu iam deflero funere surgo,
Hac me defunctum uiuere parte puto.

PVBLII FAVSTI AN/DRELINI FOROLIVIENSIS

Poetæ laureati, Regijq;, ac Reginei hecatodistichon ad præstantem uirum Ioannem Ruseum, generalem Quæstorem Regium promeritissimum.

Quàm fausta dedit missus primordia nummus,
Faustior incœpta sit quoq; finis ope.
Principium ex alto nascens ardore probatur:
Iusta sed in solo fine corona datur.

Ad disticha.

Crescite cum largo mea disticha, crescite, censu:
Deposcunt tutæ fertile carmen opes.

Nulla dies sine linea.

Nulla dies abeat, quin linea ducta supersit:
Non decet ignauum præteriisse diem.

Ad lectorem.

Quid me tam miris sublimem laudibus effers?
Diuinum ingenium plena crumena facit.

Haud bene cantatur exhausta crumena.

Legitimus tacto concentus manat ab ære:
Non bene quum uacua est ulla crumena sonat.

Cæcus cantat ob habitam stipem.

Ipse habita sacram cæcus stipe cantat ad ædem:
Mutus abit, nudam cùm trahit ille manum.

Pecunia rerum regina.

Vnica cunctarum regina pecunia rerum.
Præcipuum magno pro Ioue numen habet.

Aurum sole spendidius.

Clara quidem profert Phœbeus lumina fulgor.
Purius est aurum, splendidiusque micat.

Pauper.

Durius abiecto nihil est quod paupere uiuat:
Indigus est pauper, nil nisi triste malum.

Diuiti omnia: pauperi aut parum, aut nihil

Quilibet æquoreas semper fluit amnis in undas:
Pauperiora culex tecta rotundus adit.

Assentator.

Qui blando patulas gnatoni commodat aures,
Insanum ex stulto pectore pectus habet.

Debitor.

Semper & infelix alieni debitor æris,
Duraque seruili uincula mente gerit.

Amor.

Non amor antiquo fuerat, sed amaror ab euo
Dicendus: cùm sit semper amarus amor.

Iidem

Idem.

Curra placens prædulce malum, tristisq; uoluptas,
Heu uesana furens pectora cæcat amor.

Non amans, sed amens.

Si sapis, amentem dicas, non lector amantem:
Nam nihil insanus mentis amator habet.

Leno.

Communis stultæ pestis damnosa iuuentæ,
Surripit incautas leno dolosus opes.

Scortum.

Non scortum est aliud, nisi blanda et subdola syren,
Quæ trahit humanum sub uada cæca genus.

Idem.

Ad uiuam scortum sugens ut hirundo medullam,
In Paphiam exhaurit pectora prona deam.

Fœmina.

Cuncta sub astrigero regnantia crimen cœlo,
Nutrit in æternos fœmina nata dolos.

Caput fœmineum.

Non si fœmineum crebro caput igne refundas,
Ingenij mutes prima metalla sui.

Coitus.

Turpis, & est morbi species horrenda caduci,
Cum iacet exanimis post sua furta Venus.

Vinum.

Immodicus lædit, ceu dira cicuta, Lyæus:
Nam facit ad longam crapulam multa diem.

Ad bibacem.

Ebria ne titubent dubio uestigia gressu,
Temperet appositum lympha refusa merum.

Ad eundem.

Non imos epota pedes, sed bacchica summum
Vis caput inuadit: parcius ergo bibe.

De Venere & Baccho.

Semper iuncta uenit bibulo Cytherea Lyæo:
Res est inflammans luxuriosa merum.

Gula.

Sint ignota licet magni patrimonia Crœsi,
Immensæ absumunt alta barathra gulæ.

Ocium.

Corrumpunt forti celsas cum pectore mentes;
Ocia plumoso desidiosa toro.

Somnus.

Quàm uigil ignauo demis sollertia somno,
Additur hæc uitæ longior hora tuæ.

Fama.

Alta Cleonæo quærenda est fama labore:
Non uenit ex molli uiuida fama toro.

Auarus.

Semper eget sitiens medijs ceu Tantalus undis
Inter anhelatas pauper auarus opes.

Inuidus.

Inuida perpetuis urit præcordia flammis
Incedens fausto sors aliena pede.

Fortuna.

Vitrea dum splendet uultu fortuna sereno,
Protinus in uilis fracta recumbit humo.

Amici fortunæ.

Agmina quæ nitido credis fidissima cœlo,
Nube sub obscura terga fugata dabunt.

Sicruan-

Seruandus modus in utraq; fortuna.

Neec dextra elatum uideat, fractumq; sinistra:
Adsi fortunæ certus utriq; modus.

Aduersa fortuna toleranda.

Peerfert Vlyssæo sortem de more sinistram:
Hæc bene duranti sub pede uicta iacet.

Aduersis sccumbens.

Caasibus aduersis fracta qui mente recumbit,
Fortuna ignorat dexteriore frui.

Hypocrita.

Nec pura explicitæ credas sub imagine fronti:
Raptorem occultat pellis ouina lupum.

Idem.

Exteriora gerit qui simplicis ora columbæ
Interiora uafræ pectora uulpis habet.

Superbia.

Tiurgida uentosos imitata superbia folles,
Pascitur aerio corpus inane noto.

Venetus.

Pltumosa inspiceres nudatum corpora coruum,
Reddita si Veneto præda latrone foret.

Ad Cæsarem Borgiã ducem Valentinensem.

Auut nihil, aut Cæsar: uexillo pingis inani,
Pro magno fies Cæsare stulte nihil.

Iuuenta.

Accecensa exardens flammata libidine pectus,
Labitur in cunctum prona iuuenta nefas.

Senecta.

Prrudentem exhausto mentem pro robore defert
Matura & longa cocta senecta die.

Ficus Gallica ad Io. Ruscum.

Fertilis, at raras gignit quas Gallia ficus,
Accipe nam raros non nisi rara decent.

Garrulus.

Extremum ad malum primo quæ obtundit ab e ouo,
Vitanda est mensæ garrula pica tuæ.

Dentes.

Natura omniparens dentes formauit acutos:
Ne uagi, sed claustris lingua sit arcta suis.

Lingua

Quid melius lingua? lingua quid peius eadem?
Tristia cum dulci toxica melle gerit.

Fides.

Aurea quam sancto coluerunt secula ritu,
Aut nulla aut nostro est tempore rara fides.

Homo.

Quid genus affectas uitam mortale perennem?
Quum sis momento bulla caduca breui?

Mors.

Clam uenit orta metens æqua mors omnia falce:
Hinc habet incertam nescia uita diem.

Mors haud timenda.

Tensa quid horrescis missuram spicula mortem?
Non mors, sed passi est meta suprema mali.

Seruus.

Quis non seruili dominus fraudatur ab arte?
Prodigium seruus grande fidelis erit.

Vxor dignitatis nomen, non uoluptatiss.

Nomina seposita ueneranda libidine gestat,
Quam iunxit casto copula sancta toro.

Vxor

Vxor ob sobolem ducenda.

Vxor habenda uenit: non ut saturata libido.
Sed sit in æternos aucta propago dies.

Curia.

Larga quidem magnos promittit curia montes,
Irrita sed rapidis uerba feruntur aquis.

Eadem.

Quàm bene conueniens sortita est curia nomen,
A grauibus curis curia dicta uenit.

Pax.

Securus placida mundus sub pace quiescit:
Tranquillum est summi pax opus alma Dei.

Bellum.

Perfurit & totum miscet Mars impius orbem:
Heu dira inuenta est ab Ioue tanta lues.

Inclementia bellica.

Nulla est ardenti miserans clementia bello,
Impetuosa pium dextera nescit opus.

Haud esse post uictoriam sæuiendum.

Bellica quæsito frænanda est ira triumpho:
Haud sæuit domito nobilis hoste manus.

Ira.

Sanguine scintillans feruenti nascitur ira,
Quæ semper domina mente domanda uenit.

Bombarda.

Si celsum quateret moles bombardica cœlum,
Tosta foret capto machina strata Ioue.

Iusticia.

Æqua gerit rectam librat quæ pondera lancem
Iusticia immota, firma tenaxque manu.

Prudens

Prudens.

Quisquis es ô prudens, Ianum sectare bifrontem:
Sunt ora atque oculis terga uidenda tuis.

Fortis.

Instanti ueniunt subeunda pericula casu:
Rebus in angustis fortia corda patent.

Modestus.

Seruanda in rebus præfixa est meta gerendis,
Non excessa pudens facta modestus amat.

Lex.

Lex sancta humanæ ducta est qua regula uitæ,
Demissum æthereo munus ab orbe uenit.

Iuris decreta

Si sublata forent iuris decreta uerendi,
Vinceret immanes barbara uita feras.

Comburenda in leges uoluminum maassa.

Emissa in sacras numerosa uolumina leges.
Sunt Phaetontæa tædia digna face.

Imperitus legum doctor.

Dicturus nullam centeno uerbere legem:
Non legum es doctor uane: quid ergo? dolo?r.

Sorbonicus.

Sorbonica inuictus lucta quicunque redisti,
Tu potes Herculeas spernere tutus opes.

Sophista.

Caprinæ nugas lanæ si pascis inanis,
Stentorea exclamans uoce sophista dabit.

Medicus illustris.

Clarus Apollinea medicus qui fulgeat arte,
Extat adoranda ceu deus alter ope.

Medicus indoctus.

Quum dicam culo merdam ægrotante cacatam,
Non ementito merdicus ore uocor.

Philosophus naturalis.

Felix(?), cui nota est naturæ causa latentis:
At sua qui noscat pectora, rarus adest.

Socrates.

Morrigeram ex alto sophiam qui traxit olympo,
Sustulit Actæum sorpta cicuta senem.

Astrologus.

Mirum, quum toto noscat stata sidera cœlo,
Nescia: in patria mœcha sit uxor humo.

Furor poeticus.

Vatibus æternis cœlo descendit ab alto,
Ad noua diuinus facta canenda furor.

Orator.

Intonat æthereа ceu missum fulmen ab arce,
Concita fulgurei lingua diserta uiri.

Poetæ præsentis seculi.

Delphica non redolens afflantia numina carmen,
Secula sed fœtens nostra cacamen habent.

Oratores eiusdem ætatis.

Creditur orator nostrum quicunque per æuum:
Si uerum excutiat nomen, arator erit.

Pont, Max.

Præficitur pastor baculo munitus adunco,
Vt uigili erranteis lumine seruet oues.

Cardinalis.

Hic habet à fixo deductum cardine nomen,
Debeat ut firmam sustinuisse fidem,

Ad eundem.

Monstrat sanguineam fundas tua purpura uitam.
Clauigerum inuadunt quum fera bella thronum.

Episcopus.

Cætera quo superet meditanti pectora sensu,
Imposita ex ipsis nomina rebus habet.

Lis.

Ille breui fiet misero mendicior Iro,
Tristia qui litis bella forensis amet.

Poeta alienus à lite

Litigiosa fugit studiosus iurgia uates:
Non amat insanum Musa quieta forum.

Mercator perfidus.

Periuratas sua postponit numina lucro
Mercator, Stygiis non nisi dignus aquis.

Rex aculeo carens.

Quid metuis? princeps diro caret inclitus œstro
Non facit ad magnos ultio sæua duces.

Promissum Regium.

Stent fixa æternum Regalia sponsa per æuum:
Seruandam exposcunt Regia uerba fidem.

Voluptas & uirtus.

It malè præstanti dispar, uirtute uoluptas,
Hinc dolor æternus: inde perennis honor,

Turpis & formosus.

Turpis ut est pulchra facies uirtute nitenda,
Sic nitida labes fronte linenda uenit.

Puer fingendus ab optimo artifice.

Cereus est docto fingendus pollice uultus,
Ora Promethæum pulchra uenustat opus.

Mens

Mens.

Diuinaa humanos mens est infusa per artus:
Cogitet ut spreto facta superna solo.

Amicus reconciliatus.

Gratia (quæ coeat ficti malè sarta sodalis,
Est uelut in Siculo Scylla cauenda mari.

Generosus.

Acceptum duplici munus cum fœnore reddit,
Vincitur haud larga mens generosa manu.

Metiendæ uires.

Ardua ne subeas ignotæ pondera molis,
Ni bene sint tergi robora mensa tui.

Nemo felix ante obitum.

Ne quisquam extrema felix nisi morte uocetur,
Instruits accenso Crœse ligite rogo.

(Galliæ Senatores.

Iustitia è summo terras Ioue missa per omnes
Gallorrum elegit tecta uerenda patrum.

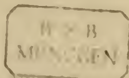
Ne Dares cum Entello.

Ne Siculto Phrygius cano decertet ephebus:
Fortius: à lasso stant sola fixa boue.

Soli Christo, qui est alpha & omega, honor & gloria.

Prima rudimenti supremaq; littera Graij,
Danda uni est dexter gloria CHISTE tibi.

FINIS.

[illegible] Jungling [illegible]

[illegible]

[illegible]

Von [illegible] vnd aller Noth

[illegible] veritas vincit

[illegible] Liebe [illegible]

[illegible] gezwungen

Ich armer ... trau[m]
gebe[n] ... ...

Das ist mein ...
... ...

... ne tibi sit
... ...

Non in pane modo consistit
vita, sed omni
Verbo, quod summi prodit
ab ore Dei

... ...
... ...
Von einem ... ...
... ...

